

Xəbər
Bakıda
dəhşətli
avtoqəza -
5 ölü
 yazısı səh.2-də

Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 6 dekabr 2017-ci il Çərşənbə № 255 (6869) Qiyməti 60 qəpik

Gündəm

Ziya Məmmədov üçün "X" günü
 Sabiq nazirin həbsinə hazırlıq gedir
 yazısı səh.3-də

Müxalifət yeni blok yaratmaq istəyir
 yazısı səh.5-də

Qarabağ problemi: savaşa yaxın, sülhdən uzaq
 yazısı səh.9-da

"Kanal 13" rəhbərinə ağır cəza istəndi
 yazısı səh.3-də

"AtaSığorta" da skandal - sığorta fırlıdağı
 yazısı səh.6-da

Uşaqları intihara aparan səbəb-məktəblərdə dini biliklərin verilməsi, yoxsa...
 yazısı səh.10-da

Xarici dövlət borcu - təhlükələrdən sığortalanma, yoxsa...
 yazısı səh.6-da

Qarabağ konfliktinin müvəqqəti və tək qalibi - Rusiya...
 yazısı səh.11-də

ABŞ-la Şimali Koreya arasında gərginlik pik həddə - müharibə qaçılmaz ola bilər
 yazısı səh.12-də

Ərdoğan Rza Zərrab olayından uduşla çıxacaq - rəylər
 yazısı səh.13-də

Yeni il öncəsi marketlərdə alıcı izdihamının səbəbi-bahalaşma gözləntisi
 yazısı səh.15-də

PREZİDENT İKİ NAZİRİ NİYƏ DƏYİŞDİ - NÖVBƏDƏ KİMLƏR VAR?

Vergilər naziri Fazil Məmmədov vəzifəsindən çıxarıldı, onu bitirən səbəblər bu yazıda; qovulan nazirin yerinə Mikayıl Cəbbarov təyin edildi; 2017-ci ilin əvvəlindən start götürən permanent kadr dəyişikliyi davam edəcək

Ərdoğan ermənilərin son ümidini də qırdı - nə sərhədlər açılacaq, nə də...

Ankaradan Bakıya türk generalları, İrəvana ultimatum; Türkiyə liderinin xəbərdarlığına Ermənistandan reaksiya gecikmədi...

Telman İsmayılov "nağılı" bitir - iş adamını rəsmən qətlə ittiham etdilər
 yazısı səh.3-də

Mehman Əliyev: "Hacı Məmmədovun intihar etməsinə inanmıram"
 yazısı səh.7-də

Deputat əfv anonsu verdi
 yazısı səh.2-də

Qəzet kağızı gömrük rüsumundan tam azad edildi

Gələn il yanvarın 1-dən Azərbaycana idxal edilən qəzet kağızı idxal gömrük rüsumundan tam azad edilib. APA-nın məlumatına görə, bu, Nazirlər Kabinetinin təsdiq etdiyi "Azərbaycan Respublikasının xarici iqtisadi fəaliyyətinin mal nomenklaturası, idxal gömrük rüsumlarının dərəcələri və ixrac gömrük rüsumlarının dərəcələri"ndə əksini tapıb.

Hazırda qüvvədə olan "Azərbaycan Respublikasının ərazisinə gətirilən mallar üzrə gömrük idxal rüsumlarının dərəcələri"ne əsasən rulonlarda və ya vərəq şəklində ölkəyə gətirilən qəzet kağızına 0,50 faiz gömrük rüsumu tətbiq edilir. Gələn il yanvarın 1-dən bu növ qəzet kağızına idxal gömrük rüsumu tətbiq olunmayacaq. Yarımsellülozdan və saman kütləsindən bütümə üçün kağız da 0,50 faizlik idxal gömrük rüsumundan azad olunub.

Rulonlarda və ya istənilən ölçülü düzbucaqlı (kvadrat da daxil olmaqla) vərəqlərdə, yazı, çap və ya digər qrafik məqsədləri üçün istifadə edilən təbaşirlənmiş kağız və karton, deşilməmiş kartlar və deşilməmiş kağız lentlər, əllə tökülmüş kağız və karton üçün tətbiq edilən 15 faiz idxal gömrük rüsumu isə qüvvədə qalıb.

«Bakcell» şirkəti "Bakutel 2017" sərgisində: ən son mobil texnologiyalar və bir-birindən maraqlı əyləncələr

Azərbaycanın ilk Mobil Operatoru və Aparıcı Mobil Internet Proвайderi «Bakcell» şirkəti qarşıdan gələn 23-cü Azərbaycan Beynəlxalq Telekommunikasiya və İnformasiya Texnologiyaları "BakuTel 2017" Sərgi-Konfransında fəal iştirak edir. «Bakcell» şirkəti öz ənənəsinə sadıq qalaraq bu il də ziyarətçiləri və sərgi iştirakçılarını böyük məmnuniyyətlə öz stendinə dəvət edərək, ən müasir texnologiyaları, ən son innovasiyaları, rahat və müasir məhsul və xidmətlərini, şirkətin son nailiyyətlərini onlara nümayiş etdirəcək, habelə onlar üçün bir sıra əyləncəli və maraqlı oyunlar, fan-zonalar təşkil edəcək.

"BakuTel" sərgisi telekommunikasiya sahəsində fəaliyyət göstərən şirkətlərin əldə etdikləri ən son nailiyyətlərini nümayiş etdirmələrinə və ziyarətçilərin, xüsusən peşəkar istifadəçilərin telekommunikasiya şirkətləri tərəfindən təqdim olunan yeniliklərlə tanış olmalarına çox gözəl imkan yaradan bir hadisədir. Mən inanıram ki, «Bakcell» şirkətinin stendi həmişəki kimi bu il də olduqca çalbedici olacaq və bütün qonaqların və hətta sərgi iştirakçıların xoşuna gələcək", deyərək «Bakcell» şirkətinin baş icraçı direktoru Nikolai Bekers bildirib.

"BakuTel 2017" sərgisində «Bakcell» stendinin ziyarətçiləri "Robot Automation Latency" (Proseslərin Robotlaşdırılması, Məlumatların Ötürülməsində Gecikmə Müddəti) nümayişi ilə yanaşı, Azərbaycanda indiyədək görünməmiş 5G-yə hazırlığı və 4.5G Pro texnologiyasının sürətini göstərmək imkanına qazanacaqlar. «Bakcell» və Nokia şirkətləri tərəfindən təqdim olunan bu nümayişdə məlumatların ötürülməsində gecikmə müddətinin aşağı olması, habelə sürətli, effektiv və intellektual rabitənin təmin olunmasında bütün proseslərin avtomatlaşdırılması ilə bərabər aşağı gecikmə müddətinin əhəmiyyəti diqqətə çatdırılacaqdır. Qonaqlar 1 Gb/saniyəyədək inanılmaz data sürətinə və hətta robot şousuna baxıb əylənə biləcəklər.

Bundan əlavə, «Bakcell» stendinin ziyarətçiləri «Bakcell» şirkətinin təqdim etdiyi "«Bakcell» TaxFree app", "Klass Postpaid", "MyHour" və hətta "Pulsuz Instagram" kimi bəzi yeni məhsullar, təkliflər və xidmətlərlə tanış ola biləcəklər.

Həmçinin, «Bakcell»-in korporativ müştərilərinə yaxın gələcəkdə təklif olunacaq "Microsoft Office 365" Abunə Paketini əldə etmək istəyənlər həmin paketi «Bakcell» stendində öncədən sifariş edə bilərlər.

Üstəlik, stenddə «Bakcell» şirkətinin "AppLab" proqramı vasitəsilə gənc proqram tərtibatçıları tərəfindən yaradılmış 4 layihə də nümayiş etdiriləcəkdir. "AppLab" regional səviyyədə ideyaların, mobil tətbiqlərin və texnologiyaların pilot variantından istifadəyə tam hazır məhsul variantınadək çatdırılması seçilmiş developerlərə kömək etmək məqsədi ilə yaradılmış proqramdır.

«Bakcell» şirkətinin "BakuTel 2017" stendinin ziyarətçiləri sərgidən tam əylənməmiş ayrılmaq istəməyəcəklər. Onlar "Ulduzum" yaddaş oyununda iştirak edib şənlənməyə, prizlər udmağa və «Bakcell» şirkətinin bu maraqlı loyallıq proqramı barədə məlumatlanmağa dəvət olunacaqlar.

"Fan-zona"ya gələn «Bakcell» stendinin qonaqları Foto/Video Köşkündə öz şəkillərini müxtəlif maraqlı çərçivələr və fonlarda çap etdirmək imkanına malik olacaqlar.

Stendin Sür@ zonasında qonaqlar hətta pulsuz internet trafikini əldə etmək imkanına malik olacaqlar. Belə ki, bu zonada böyük bir monitora (spidometr) qoşulmuş qaçış trenajoru quraşdırılacaq və gələnlər bu trenajorda 30 saniyə ərzində qaçmağa dəvət olunacaqlar. İştirakçılar öz qaçış sürətlərinə uyğun yığdıqları meqabaytlar həcmində internet trafikini qazanacaqlar. Bu yarışmabaşa çatdırdan sonra iştirakçının qazandığı meqabaytlar növbəti gün ərzində onun telefon nömrəsinin balansına yüklənir. İştirakçı hətta «Bakcell» abunəçisi olmadıqda belə, meqabaytlar hədiyyə kimi onun dostunun/yaxınının balansına yüklənə bilər.

Mehriban və əyləncə dolu bir mühitədə ən müasir texnologiyalardan istifadə etməklə unudulmaz təəssüratlar əldə etmək üçün «Bakcell» şirkəti "BakuTel 2017" sərgisinin bütün ziyarətçilərini öz sərgi stendinə dəvət edir.

Deputat əfv anonsu verdi

"Ölkəmizdə bir qayda olaraq dekabr ayının sonlarında əfv sərəncamı verilir. İnsanlar buna köklənib və gözləyirlər. Biz də əfv sərəncamının olacağını gözləyirik".

Musavat.com xəbər verir ki, bunu əvazion.az-a hüquq müdafiəçisi, millət vəkili Çingiz Qənizadə deyib.

Millət vəkili ilin sonunda əfv olacağına ümid etdiyini de-

yib. "Ümid edirəm ki, bu dəfə də cənab prezident çoxsaylı ailələri, insanları sevindirəcək. Biz bunu gözləyirik", - deputat vurğulayıb.

Azərbaycanda 5000-ə qədər münafişəli ailə var

"Təəssüflər olsun, Azərbaycanda münafişəli ailələrin sayında artım müşahidə edilir".

Bunu APA-nın sorğusuna cavab olaraq Ailə Qadın və Uşaq Problemləri üzrə Dövlət Komitəsinin (AQUPDK) İnformasiya və analitik araşdırma şöbəsinin baş məsləhətçisi Aynur Veysəlova deyib.

O bildirib ki, Azərbaycanda təxminən 5000-ə qədər münafişəli ailə var: "Münafişəli ailələrdə həm kişi, həm qadın, yaxud da valideyn - övlad münasibətlərində problem varsa, uşaqlarla müəyyən profilaktik işlər aparılır, səbəblər araşdırılır. Ailə Qadın və Uşaq Problemləri üzrə Dövlət Komitəsinin regionlardakı Uşaq və Ailələrə Dəstək Mərkəzlərində də həssas və risk qrupuna aid olan ailələrlə iş aparılır".

Onun sözlərinə görə, görülən tədbirlərin keyfiyyəti olması üçün davamlılıq çox vacibdir: "Münafişəli ailələrdən danışarkən ortaya bir neçə nüans çıxır. Nikaha daxil olmaq istəyən cütlüklərin ailə, ailə öhdəlikləri ilə bağlı nə dərəcədə təsəvvürləri olur? Cütlük er və arvad hüquqlarını nə dərəcədə bilir? Onlar dünyaya gələcək övladın məsuliyyətini hiss edə bilərlər? Azərbaycanda cütlüklər bu sadalananlara hazırdırlarmı? Ölkəmizdə nikaha daxil olmazdan əvvəl tibbi müayinə icbari qaydada tətbiq olunur. Cütlüklər həm də sosial - psixoloji cəhətdən evliliyə hazır olmalıdırlar. Yaxud da, tutaq ki, beş il əvvəl qurulmuş ailələrdə daimi konfliktli situasiyalar yaranır. Bunların da səbəbləri araşdırılmalıdır. Burada seminarlarla, dəyirmi masalarla yanaşı, daha təsiredici vasitələrdən istifadə olunmalıdır. Məsələn, sosial çarxların, ailə daxil münasibətlərin pozulmasına gətirib çıxaran səbəbləri özündə əks etdirən qismətərajlı filmlərin nümayiş etdirilməsi lazımdır".

A. Veysəlova qeyd edib ki, kütləvi informasiya vasitələrində, cəmiyyətdə uğurlu ailə modellərinin, uğurlu ailə hekayələrinin daimi işıqlandırılması, təbliğ edilməsi çox vacibdir: "Adətən Azərbaycanda kişinin ailəni iqtisadi cəhətdən təmin edən bir rolunu Qadın isə mənəvi - psixoloji tərəfdən ailəni idarə edir. Amma bu belə olmalı deyil. Bu yanaşma dəyişməlidir. Ata da övladın tərbiyəsində mühüm rol oynamalı, ailənin mənəvi - psixoloji sağlamlığına öz töhfəsini verməlidir. Ata yalnız pul qazanıb gətirən, ailənin maddi ehtiyaclarını ödəyən bir şəxs deyil. Onun er, valideyn funksiyası var. O da bu funksiyaları hərtərəfli yerinə yetirməlidir".

"Azerfon" yeni baş icraçı direktorun təyin olunduğunu elan edir

5 Dekabr 2017-ci il tarixdə "Azerfon" MMC ("Nar") Dr. Qunnar Pankenin şirkətin yeni baş icraçı direktoru vəzifəsinə təyin olunduğunu elan edib.

"Azerfon" şirkətinin baş icraçı direktoru vəzifəsinə təyinatından öncə, cənab Panke İrən telekommunikasiya şirkətində (TCI) strategiya, marketing və müştəri təcrübəsi üzrə direktor vəzifəsində çalışıb. O, sabit və mobil telekommunikasiya, internet və media/TV sahəsində 20 illik təcrübəyə malikdir. Qunnar Panke Almaniya, Fransa, Şərqi Avropa, Latin Amerikası və Yaxın Şərq ölkələrinin bir-birindən fərqli rabitə bazarlarında zəngin iş təcrübəsi qazanmışdır. Biznes strategiyasının inkişafı, həyata keçirilməsi və monitorinq sahəsində dərin bilik və təcrübəyə sahib olmaqla yanaşı, o, həm də beynəlxalq miqyaslı ekspert kimi tanınır.

Qeyd edək ki, "Azerfon" şirkətinin sabiq baş icraçı direktoru Dr. Klaus Müller yeni karyera imkanları ilə əlaqədar şirkətdən ayrılıb. Onun şirkətə rəhbərlik etdiyi dövr ərzində "Azerfon" biznesin inkişaf etdirilməsi, gəlirlərin artımı və fəaliyyət effektivliyinin yüksəldilməsi baxımından əhəmiyyətli nailiyyətləri imza atıb.

"Azerfon" istedadlı və peşəkar kadrlardan ibarət bir kollektivdir. Bu komanda ilə və şirkətin baş icraçı direktoru vəzifəsində çalışdığım müddət ərzində əldə etdiyimiz nəticələrə görə qürur hissi keçirirəm. İnanıram ki, Qunnar Pankenin rəhbərliyi altında şirkət yeni zirvələr fəth edəcək", - deyərək Klaus Müller yeni təyinatı şərh edərək vurğulayıb.

Müsbət tendensiyanın davam etdirilməsi məqsədilə yeni təyin olunmuş baş icraçı direktor Qunnar Panke də, öz növbəsində, fikirlərini bölüşüb: "İlk öncə, mən cənab Klaus Müllərə dərin təşəkkürümü bildirirəm. Əminliklə bildirmək istəyirəm ki, istifadəçilərimiz üçün ən sərfəli qiymətlər strategiyası, müştəriyəmənlü xidmətlər və keyfiyyətin davamlı yüksəldilməsi strategiyasına sadıq qalacağıq".

Bakıda dəhşətli avtoqəza - 5 ölü

Bakıda yük maşını minik avtomobili ilə toqquşub. "Report"un məlumatına görə, hadisə Bakı-Qazax avtomobil yolunun Qaradağ rayonundan keçən hissəsində qeydə alınıb.

Belə ki, "Mercedes" markalı minik avtomobili idarəetməni itirərək "Kamaz" markalı yük maşınının arxa hissəsinə çırpılıb.

Hadisə yerinə Fövqəladə Hallar Nazirliyinin (FHN) Xüsusi Riskli Xilasetmə Xidmətinin əməkdaşları cəlb olunub.

Qəza nəticəsində avtomobildə olan 5 nəfər dünyasını dəyişib.

Saakaşvili saxlandı, tərəfdarları avtobusu saxladıb onu xilas etdilər

Dekabrın 5-də Mixail Saakaşvili və tərəfdarları aksiyalarını davam etdiriblər. Gürcüstanın eks-prezidenti və Odessa vilayətinin sabiq qubernatoru Mixail Saakaşvili onu həbs etməyə gəlmiş xüsusi təyinatlılara təslim olmayaraq binanın damına çıxıb və intihar etməklə hədələyib.

Daha sonra onu damdan endirib həbs edərək aparıblar. Saakaşviliyə aparılan avtobusun qarşısını aktivistlər kəsiblər, maşının qapısını sındırıb, onu polislərin əlindən alıblar və meydana qaytarıblar.

Saakaşvili yenidən aksiyada çıxış edib. Bu zaman onun qolunda qandal da gözə dəyib.

Təhsil naziri vəzifəsini müvəqqəti olaraq Ceyhun Bayramov icra edəcək

Təhsil naziri vəzifəsinin müvəqqəti olaraq icrası təhsil nazirinin müavini Ceyhun Bayramova tapşırılıb.

Bu barədə "Report"un sorğusuna cavab olaraq Təhsil Nazirliyindən bildirilib.

"Bundan əvvəl də nazir vəzifə başında olmadığı hallarda onu Ceyhun Bayramov əvəz edirdi", - deyərək, nazirlikdən əlavə olunub.

Qeyd edək ki, prezident İlham Əliyevin müvafiq sərəncamı ilə Mikayıl Cəbbarov təhsil naziri vəzifəsindən azad olunaraq vergilər naziri təyin edilib.

Nazir Qarabağ qaziləri və əlillərlə görüşdü

Azərbaycan Respublikasının Əmək və Əhəlinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyində "Azərbaycan Qarabağ Müharibəsi Əlilləri, Veteranları və Şəhid Ailələri", "20 Yanvar", "Azərbaycan Çernobil Əlilləri İttifaqı", "Azərbaycan Vətən Müharibəsi Veteranları", "Vətən Fədailərinin Hüquqlarının Müdafiəsi", "Azərbaycan Gözdən Əlillər Cəmiyyəti" və "Əfqanıstan Müharibəsi Veteranları" İctimai Birliklərinin rəhbər şəxsləri ilə görüş olub.

Musavat.com Əmək və Əhəlinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinin mətbuat xidmətinə istinadən xəbər verir ki, bundan əvvəl nazirlikdə "Qarabağ qaziləri" və "Vətən Müharibəsi Əlilləri" ictimai birliklərinin sədrləri ilə də görüş keçirilib.

Qarabağ müharibəsi, 20 Yanvar, Çernobil əlilləri və gözdən əlillər, şəhid ailələri və müharibə veteranları ilə bağlı ictimai birliklərin rəhbərləri ilə görüşdə əmək və əhəlinin sosial müdafiəsi naziri Səlim Müslümov prezident cənab İlham Əliyevin sosial cəhətdən həssas əhali qruplarına xüsusi diqqət və qayğısının əlil və şəhid ailələrinin, müharibə veteranlarının sosial müdafiəsinin gücləndirilməsi istiqamətində məqsədyönlü addımların atılmasına imkan yaratdığını vurğulayıb. Nazir bildirib ki, müdum sosial proqramlardan biri kimi, ötən dövrdə 6,1 min nəfər əlil və şəhid ailəsinin Əmək və Əhəlinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi tərəfindən mənzillə təminatı həyata keçirilib.

Müharibə əlillərinin minik avtomobilləri ilə təmin olunması tədbirlərini diqqətə çatdıran S.Müslümov qeyd edib ki, bu təbəqədən olan əlillərin, 20 Yanvar və Çernobil AES əlillərinin sosial müavinət və ya əmək pensiyası ilə yanaşı, onları, habelə şəhid ailələrinin Azərbaycan Prezidentinin aylıq təqaüdləri ilə təminatı da həyata keçirilir.

Bütün bu sosial ödənişlərin də ödənilməsi üçün mütəmadi olaraq artırdığını bildiren S.Müslümov müharibə əlillərinin, 20 Yanvar, Çernobil əlillərinin və gözdən əlillərin tibbi-sosial reabilitasiyası sahəsində müvafiq işlərin aparıldığını diqqətə çatdırıb.

Görüşdə qeyd olunan ictimai birliklərin rəhbərlərinin məsələləri, eləcə də ayırı-ayrı qanunvericilik aktlarında dəyişiklik edilməsi ilə bağlı təklifləri dinlənilib. Müdafiəçilərdə əksini tapan məsələlər müzakirə olunub, səsələnən təkliflərlə bağlı müvafiq araşdırmaların aparılması barədə nazirliyin aidiyyəti struktur bölmələrinin rəhbərlərinə tapşırıqlar verilib.

AST Telman beynəlxalq axtarışa verildi

Telman İsmayılov "nağılı" bitir - iş adamını rəsmən qətlə ittiham etdilər

Rusiya İstintaq Komitəsi azərbaycanlı iş adamı Telman İsmayılovun qətl hadisəsi ilə bağlı açılan cinayət işi üzrə təqsirləndirilən şəxs qismində cəlb edilməsi barədə qərar qəbul edib. "Yeni Müsavat" vesti.ru saytına istinadən xəbər verir ki, T.İsmayılov qətl və qanunsuz silah dövriyyəsinə ittiham olunur.

"İstintaq Komitəsinin məlumatlarına görə, T.İsmayılov 2016-cı ildə qətlə yetirilən iki iş adamının - Vladimir Savkin və Yuri Brilevinin qətlinin sifarişçisidir. Qətl isə qardaşları Rafiq və Vaqif İsmayılovlarla birgə həyata keçirib. Cinayəti törədən isə

İstintaq Komitəsi əmindir ki, T.İsmayılov ötən il baş verən - iş adamları Vladimir Savkin və Yuri Brilevinin qətlinin sifarişçisidir. Qətl isə qardaşları Rafiq və Vaqif İsmayılovlarla birgə həyata keçirib. Cinayəti törədən isə

Mehman Kərimov olub.

2016-cı ilin 15 mayında Novorijski şosesində M.Kərimov maşında olan V.Savkin və Y.Brilevinin pistoletlə öldürüb. Sonuncular aldıkları zədələrdən sonra həyatlarını itiriblər. Rafiq İsmayılov Kərimovu cinayətin törədildiyi məkandan aparıb. Bundan sonra qətlin iştirakçıları ona gizlənməkdə və silahını gizlətməkdə yardım ediblər.

Hazırda qətlə təqsirləndirilən Rafiq İsmayılov və Mehman Kərimov həbs olunub, Telman və Vaqif İsmayılovlar barəsində isə nəzarət altında saxlanılmaqla qiyabi olaraq ehtiyat tədbiri seçilib.

Rusiya İstintaq Komitəsinin rəsmi nümayəndəsi Svetlana Petrenko deyib ki, T.İsmayılovun beynəlxalq axtarışının təşkili üçün müvafiq materiallar RF Baş Prokurorluğuna göndərilib.

"Çerkizov" bazasının keçmiş sahibi isə sözügedən ittihamları qəbul etmir və özünü təqsirli bilmir.

Qeyd edək ki, Moskvanın Basman rayon Məhkəməsi bu il noyabrın 11-də T.İsmayılov barəsində həbs-qətimkan tədbiri seçib. O, iki nəfərin qətlində şübhəli bilinir və həbs-qətimkan tədbiri həmin cinayət işi üzrə qəbul edilib. T.İsmayılov qardaşı Vaqiflə birlikdə son vaxtlarda yaşadığı Türkiyəni tərk edərək Fransaya gedib.

Ötən həftə isə Rusiya mətbuatı araşdırma apararaq üzə çıxarmışdı ki, T.İsmayılov vəziyyətinin pisləşəcəyini öncədən bildiyi üçün bir neçə mənzilini, şirkətini və ona məxsus iri torpaq sahələrini yaxın qohumlarının adına keçirib. Araşdırma zamanı

məlum olub ki, Moskvanın Kutuzov prospektində 12 yaşlı nəvəsi Telmanın adına bir neçə mənzil varmış.

Məlumatla görə, bundan başqa, Moskva vilayətindəki torpaq sahələrini və evlərini müflis elan olunmamışdan əvvəl "Demetra" investitsiya fonduna satmış. Bu ərazilərdəki torpaq sahəsi və evlərin qiyməti 197 milyon rubl, təxminən 3 milyon 400 min dollar təşkil edir.

Bundan başqa, "Demetra" İsmayılovdan Skolkovo qəsəbəsi ərazisində 2 min kvadratmetrlik torpaq sahəsini də almış.

Araşdırma zamanı o da məlum olub ki, bütün alqı-satqı baş ofisi Rostovda yerləşən "Novie texnologii upravleniya" şirkəti tərəfindən aparılıb.

Amma bu məsələdə ən maraqlı detal Antalyada T.İsmayılov tərəfindən 1.4 milyard dollara inşa edilən "Mardan Palace Hotel" in fəaliyyətə başlayacağı tarix olub. Məlumatlarda qeyd olunurdu ki, 31 mart 2018-ci il tarixində hotel yenidən xidmətə açılacaq. Hotelin baş direktoru Selçuk Şentepe "Mardan Palace Hotel" nin üzərinə həbs qoyulmadığını bildirmişdi: "Hotelimizdə olan əmlakın dəyəri borcların 5 qatıdır. Hər dövrdə şirkətlərin müəyyən çətinlikləri olur. Biz hər şeyimizi yenidən qururuq. Gələcəyə daha yaxşı baxaraq, hərəkət etməyə çalışırıq. Bir çox hotelin çətinlikləri olduğu kimi bizim də çətinliklərimiz var. Bu çətinlikləri aşib, yolumuza davam edəcəyik. Hotelin təmir səbəbi ilə bağladıq. Lakin 200-ə yaxın personalımız işə davam edir. 2018-ci ildə bir çox yeni plana başlayırıq. Görüşdüyümüz bir hind toyu var. Hotelimizin yeni il açılışını çox yaxşı bir hind toyu ilə edəcəyik. Hotelin köhnə günlərinə qaytaracağıq. 31 martda hotelin açılışı olacaq".

□ Sevinc TELMANQIZI

Ziya Məmmədov üçün "X" günü - sabiq nazirin həbsinə hazırlıq gedir

Nəqliyyat Nazirliyinin ləğvindən sonra işsiz qalan Ziya Məmmədovun ətrafında halqə daralmaqdır. Hazırda sabiq nazirin hakimiyyətdəki son kadrları da "vurulur". Qubanın icra başçısı Yaşar Məmmədovun işdən çıxarılması da Z.Məmmədovun ətrafının hakimiyyətdəki postlardan "təmizlənməsinə" hesablanmış addımlardandır. Eyni zamanda Z.Məmmədovun vəzifədə olduğu illərdə topladığı var-dövlətin nəzarətindən çıxarılması prosesi də davam edir.

Gələnlə məlumatlar onu deməyə əsas verir ki, Ziya Məmmədov hakimiyyətdə təmsil olunarkən özü üçün çox ciddi nəticələr çıxarıb. "Vurulmuş"ların var-dövlətləri ilə vidalaşmaq istəməmələrinin hansı nəticələrə səbəb olduğunu incəliklərinə qədər bilir. Z.Məmmədova yaxşı bellidir ki, vəzifəsiz qalan nazirlər özlərinin azadlıqlarını təmin etmək üçün onlardan tələb olunanları iri holdingləri, ticarət mərkəzləri, restoranları, bizneslərinə daxil olan çoxsaylı obyektləri təhvil verməyəndə nələr baş verir...

İllərlə ölkənin yol infrastrukturuna ayrılan, Ziya Məmmədovun əlindən gəlib keçən milyardlardan onun böyük paya sahibləndiyi şübhəsizdir. Bunu bilmək üçün elə də ciddi araşdırmalara ehtiyac yoxdur. Vaxtilə "ZQAN", hazırda isə "Garant" adlanan Məmmədovların ailə holdinginə daxil olan şirkətlərin yaranması, yenidən qurulması tarixlərinə baxmaq kifayət edir ki, mənərə göz önünə gəlsin. Əksər şirkətlər Azərbaycanda yol-tikinti infrastrukturunun yenilənməsi proqramından sonra ortaya çıxıb. Əgər Z.Məmmədov, onun oğlu Anar Məmmədovun belə bacarıqları var idisə, biznes qurub böyük holding qura bilirdilərsə, bunu ölkədə yol-tikinti infrastrukturunun yenilənməsi proqramından əvvəl niyə gerçəkləşdirmirdilər?

Gələnlə məlumatlara görə, Ziya Məmmədov bu gün ondan tələb olunan rahat şəkildə təhvil verir, ara-sıra onun kadrlarına "birdən çaşarsan ha..." nidalı öyüd-nəsihətlər verməklə özünü misal çəkir.

Demədikləri, gizli saxlamaq istedikləri çox məsələlər var. Məsələn, Ziya Məmmədov vəzifədən çıxarılmazdan əvvəl oğlu Anar Məmmədovu ölkədən çıxarıb. Hazırda İngiltərədə məskunlaşan Anar Məmmədov orada Azərbaycandan çıxarılan böyük paraları idarə edir. Bir neçə gün əvvəl Türkiyə prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan Türkiyədən böyük pul çıxarıb, xaricdə gizlədnləri "vətən xaini" adlandırdı. Azərbaycan üçün də keçərliliyi olan bu formulun təsiri altına bir çox məmurlar düşür. Ziya Məmmədovun və sabiq müdafiə naziri Səfər Əbiyevin Avropada böyük biznesləri var. Həmin bizneslərin qurulmasında Azərbaycandan çıxarılan pullardan geninə-boluna istifadə olunub. Dünyanın dörd bir tərəfindən Azərbaycandan çıxarılan pullarla biznes layihələri gerçəkləşdirilib, böyük malikanələr, istirahət mərkəzləri alınıb. Vaxtilə Ziya Məmmədovun olan "Bank of Azərbaycan"ın boşaldılması, bankdakı pulların çıxarılaraq naməlum istiqamətə aparılması da belə misallardandır.

Vəzifədə olduğu illərdə Ziya Məmmədov böyük pullara sahiblənməklə həmin pulların gələcəkdə, vəzifəsiz qaldığı dövrdə əlindən çıxması üçün tədbirlər də görüb. Pulların böyük hissəsi xaricə daşınıb. Az bir hissəsinə isə ölkədə müxtəlif mal-mülk alınıb, biznes layihələri qurulub. İndi isə ölkədə qalan mal-mülkü Z.Məmmədov rahat şəkildə təhvil verir və düşünür ki, ölkədən çıxarıqlarının hesabını ondan soran olmayacaq. Artıq dövr dəyişib, illər əvvəl xaricə daşınan pulların səs-sorağı Azərbaycana gəlib çatıb. Və Ziya Məmmədovun əlindəki 3-5 obyektə təhvil verməklə rahat şəkildə gedib xaricə oturaacağı da yəqin ki, yaxın illərdə xəyal olaraq qalacaq. Onun bu ilin fevralında işsiz qalandan sonra ölkədən çıxma bilməməsi də məhz onunla bağlı aparılan araşdırmalarla bağlıdır. Nəticənin Z.Məmmədov üçün yaxşı olmayacağı indidən bellidir.

□ E.HÜSEYNOV

"Kanal 13" rəhbərinə ağır cəza istənilirdi

Lamiyə Orucova: "Cəza istəniləndə şok yaşamadığımızı desək yalan olar"

Qeyd edək ki, Ə.Orucov bu il mayın 2-də polisə müqavimət ittihamı ilə saxlanılıb, ona məhkəmə 30 sutka inzibati həbs cəzası barədə qərar çıxarıb. İyunun 1-də isə Baş Prokurorluğun Ağır Cinayətlərə Dair İşlər üzrə İstintaq İdarəsində haqqında cinayət işi başlanıb. Ə.Orucov 2014-cü ildə yerli və xarici QHT-lərə qarşı cinayət işi çərçivəsində məsuliyyətə cəlb edilib. O, Cinayət Məcəlləsinin 192.2.2 (külli miqdarda mənfəət əldə etməklə qanunsuz sahibkarlıq) 308.2-ci (vəzifə səlahiyyətindən sui-istifadə) maddələri ilə ittiham olunub. Həmin maddələr üzrə maksimum cəza 8 ilədək azadlıqdan məhrum etməkdir.

REAL sədri İlqar Məmmədovun həyat yoldaşı Vəfa Məmmədova isə bu həftəsonu onunla görüşəcək: "İlqarla bağlı hələ ki yenilik yoxdur. Dekabrın 5-də Nazirlər Komitəsinin keçirilən iclasından bizə yeni xəbərlər gələcək. Biz o xəbərləri gözləyirik. Özü son olaraq, 3 gün öncə zəng vurmuşdu. Hələ ki sakitçilikdir. Saxlanıldığı yerdə də hər şey normaldır. Bu həftə İlqarla görüşə gedəcəm".

Xatırladaq ki, İlqar Məmmədov 23-24 yanvar 2013-cü il tarixində İsmayilli şəhərində baş vermiş iğtişaşlarla əlaqədar həbs edilib. O, kütləvi iğtişaşlarda, polisə müqavimət göstərməkdə ittiham olunaraq 7 il müddətinə azadlıqdan məhrum edilib.

2014-cü ilin mayında Avropa İnsan Hüquqları Məhkəməsi (AİHM) İlqar Məmmədovun həbsi və həbsxanada saxlanması ilə Avropa İnsan Hüquqları Konvensiyasının bir çox müddəalarını, o cümlədən azadlıq və şəxsi toxunulmazlıq hüququ, ədalətli məhkəmə hüququ və təqsirsizlik

prezumpsiyası prinsipi haqqında 5.1, 5.4 və 6.2-ci maddələrin pozduğunu tanıyıb. Məhkəmə İlqar Məmmədovun hər hansı dəlil olmadan saxlandığı qənaətinə gəlib.

REAL sədrinin azadlığa buraxılması ilə bağlı Avropa Şurası son iki ayda iki dəfə Azərbaycan hökumətinə vaxt versə də, o, hələ də həbsdədir. Avropa Şurası Nazirlər Komitəsi Azərbaycanın onun azad etməyə cəyini təqdirə Avropa İnsan Hüquqları Məhkəməsinə dekabrın 5-nə qədər müraciət etməyəcəyini oktyabrın sonlarında bəyan edib.

□ Cavansir ABBASLI

"Kanal 13" internet televiziyasının rəhbəri Əziz Orucovun məhkəmə prosesi yekunlaşmaq üzrədir. Dekabrın 5-də Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsinə keçirilən növbəti prosesdə prokuror jurnalının 7 il müddətində azadlıqdan məhrum edilməsini istəyib. Müdafiə tərəfi çıxışı üçün bir həftə vaxt istəyib.

Ə.Orucovun həyat yoldaşı Lamiyə Orucova "Yeni Müsavat"a məhkəmə barədə bunları dedi: "Bu məhkəmə də belə keçdi və dövlət ittihamçısı Əziz müəllimə 7 il cəza istədi. Həmişə olduğu kimi, Əziz müəllimi qanunsuz sahibkarlıqda, vergidən yayınmada və külli miqdarda gəlir əldə etməkdə ittiham etdilər. Məhkəmə prokurorun çıxışı ilə başlayıb, onun çıxışı ilə də sona çatdı. Vəkillərimiz çıxışa hazırlaşmaq üçün bir həftə vaxt istədilər. Növbəti məhkəmədə Əzizə son söz veriləcək və hökm oxunacaq. Bununla da proses bitəcək. Açıqı, 7 il cəza istəniləndə şok yaşamadığımızı desək yalan olar. Çünki 7 il həddindən artıq ağır cəzadır. Nə Əziz, nə də biz bu cəzanı gözləməyirdik. Hələ ki Əziz cəzaya münasibət bildirməyib. Son məhkəmədə yəqin ki, böyük səs-küy olacaq. Ümid hər zaman var, o heç vaxt ölmür. Yeni qanunu nəzərə alsaq, maddələri düşünsək, çox ağır cəza istədi. Əzizin saxlandığı yerdə hər şey normaldır. Şərait də pis deyil. Səhhətinin əla olduğunu deyə bilmərəm, amma qənaətbəxşdir".

Dekabrın 3-də müalicə olunduğu Ədliyyə Nazirliyinin İxtisaslaşdırılmış Müalicə Müəssisəsindəki kamerasında asılmış meyiti aşkar olunan Hacı Məmmədovun ölümü ilə bağlı söz-söhbətlər heç şübhəsiz ki, xeyli müddət davam edəcək. Adam oğurluqları, çoxsaylı qətlər və digər ağır cinayətlər törədən mütəşəkkil cinayətkar dəstənin başçısı kimi ömürlük azadlıqdan məhrum edilmiş sabiq polkovnik-leytenant Hacı Məmmədovun günlərin birində müəmmalı şəkildə öləcəyini ehtimal edənlər az deyildi.

2015-ci il dekabrın 20-də Bakı İstintaq Təcridxanasında saxlanıldığı kameralarda MTN-in Antiterror Mərkəzinin (ATM) rəis müavini vəzifəsində çalışmış polkovnik İlqar Əliyevin asılmış meyiti aşkar olunmuşdu. Ekspertiza rəy vermişdi ki, İlqar Əliyev boğularaq dünyasını dəyişib. Həmin vaxt Penitensiar Xidmətdən belə açıqlama verilmişdi ki, İlqar Əliyev mələfəni boynuna dolayıb, bir ucunu da kameraların pəncərəsindəki dəmir barmaqlığa bağlayıb və özünü asıb. 2 il sonra bir neçə gün fərqlə adı İlqar Əliyevdən də artıq məşhur olan digər arestant - Hacı Məmmədov da eyni şəkildə həyatla vidalaşdı. Bəs niyə Penitensiar Xidmət rəhbərliyi İlqar Əliyevdən sonra kameralardakı pəncərələrdən məhkumların asılması üçün əlverişli şəraiti aradan qaldırmayıb?

İlqar Əliyevi də əvvəlcə ata yurdunda - Göyçayda dəfn edəcəkləri anons edilmişdi. Sonradan isə belə olmadı. Onu "Qurd qapısı"ndakı qəbiristanlığın əldən, ayaqdan uzaq bir yerində dəfn etdilər.

Hacı Məmmədovu da əvvəlcə ata-anasının dəfn edildiyi Saray qəsəbəsindəki qəbiristanlıqda basdırmaq istəyirdilər. Ailəsindən də dəfnin Saray qəbiristanlığında baş tutacağı deyilirdi. Amma belə olmadı. Hacı Məmmədovu gizli şəkildə başqa bir qəbiristanlıqda dəfn ediblər.

Hacı Məmmədov ölümündən əvvəl asılıb, yoxsa sonra?

Azərbaycanda bu suala dəqiq cavab verə biləcək məhkəmə tibb ekspertləri var. Yeter ki, həmin ekspertlərə gördükləri işi sərbəstcəsinə yerinə yetirmək və gəldikləri nəticəni bölüşmək üçün rəyə köçürmələrinə imkan verilsin. Ölümə əlaqəli cinayət işlərinin araşdırılmasında məhkəmə tibb ekspertlərinin rəyləri müstəsna rol oynayır. Müasir məhkəmə təbabəti ölümə əlaqəli sualların böyük əksəriyyətinə dəqiq cavab verə bilir. Hacı Məmmədov kamerasında boğazından asılmış vəziyyətdə aşkar olunub. Belə hallarda ibtidai istintaqın araşdırıldığı əsas suallardan biri də odur ki, şəxs özünü asıb, yoxsa ölümündən sonra onu asıblar?

Bunun üçün məhkəmə tibb ekspertləri meyiti müayinə edərkən mərhumun boyununda yaranan stranqulasiya şarımına xüsusi diqqət verirlər. Əgər şəxs özünü asıbsa, onun boyununa keçirilmiş kəndirin, mələfənin, məftilin ilgəyi əsasən onun boyununun ardından üzü yuxarı istiqamətlənir. Boyununda kəndirin sıxılması nə-

ticəsində damarlarının şişkinliyi nəzərə çarpır. Və ən əsası həmin hissədə qansızmalar olur. Bu, qan dövranı zamanı emələ gələn təzyiqin nəticəsində kəndirin sıxdığı hissədən keçən damarlarda yaranan keçməzlik üzündən yaranan şişkinlik, qansızma şəkildə meydana gəlməsidir. Bu simptomlar asılmış vəziyyətdə aşkarlanan şəxsin boynuna ilgək keçirilənə qədər sağ olmasını söyləməyə əsas verir. Yəni adam asılmazdan əvvəl sağ

cavablarını alandan sonra xəstəlikləri dəqiqləşəcək və bu barədə ictimaiyyətə açıqlama verəcəyik".

Hacı Məmmədovun gizli dəfn olunmasının səbəbini onun əməllərində axtarmaq lazımdır. Niyə ailəsi onun valideynlərinin uyuduğu məzarlıqdan kənar bir məkanda dəfninə razılıq verib?

Bu sualın cavabına gəlincə, onun xeyli adamın həyatını qaraltması ilə izah olunur.

1995-ci il sentyabrın 19-da

lə deyil. Azından ona görə ki, oğurlanan, Hacı Məmmədovun dəstəsinə daxil olan killərlərin öldürdüyü şəxslərin yaxınları bu gün də sağdır. Bu adamların içindəki qisas almaq istəyinin ötən illər ərzində sən-giməsinə kimsə qarantıya verə bilməz. Hacı Məmmədov həbsdə olduğu illərdə ona əlləri yetmirdi. İndi isə onun nişanəsi olan qəbri tikiləcək və bütün qəzəb selinin həmin qəbərə yönəle biləcəyini ehtimal etmək çətin deyil. Bu baxımdan

Hacı Məmmədov niyə gizli

şəkildə dəfn olundu...

Qanqsterə ata-anasının yanında basdırılmaq nəşib olmadı; həyatını qaraltdığı adamlara görəmi?

olub, ürəyi çırpınıb.

Belə deyilsə, asılmış vəziyyətdə aşkar olunan şəxsin boynunda qansızmalar, damarların şişkinliyi olmayıbsa, deməli, şəxsi əvvəlcə öldürüblər, sonra isə cinayətin izlərini itirmək üçün asıblar. Hacı Məmmədovun ölümü ilə bağlı veriləcək rəydə "nə yazılacaq" sualı hələlik açıqdır. İlqar Əliyevin ölümündən sonra cinayət işinin xitam olunması faktı ortalıqda olduğundan nəticənin necə olacağını da indidən təxmin etmək çətin deyil.

Səhiyyə Nazirliyinin Məhkəmə-Tibbi Ekspertiza və Patoloji Anatomiya Birliyinin Nəsimi rayon şöbəsinin rəisi Ceyhun Allahverdiyev Hacı Məmmədovun meyitinin müayinəsindən danışarkən deyib ki analizlər götürüldü: "Meyit müayinə olunub, lazımı analizlər götürüldü və Səhiyyə Nazirliyinin Məhkəmə-Tibbi Ekspertiza və Patoloji Anatomiya Birliyinin Yasamal rayon Şöbəsinə təhvil verilib. Meyiti mən müayinə etmişəm. Mərhumun ağızçiyərində şiş var idi. Bunun xərçəng xəstəliyi olub-olmadığını deyə bilmərəm. Hazırda analizlərin cavablarını gözləyirik. Cavab gələndən sonra onun tam xəstəliyi və nədən dünyasını dəyişdiyini açıqlayacağıq. Analizlərin

onun qəbir yerinin gizli saxlanması başadüşüldür.

Hacı Məmmədovun ölümünü istəyənlər vardı?

2005-ci ildə "Qara kəmə" əməliyyatı keçiriləndən sonra üzə çıxdı ki, Eldar Mahmudov bu əməliyyatdan daha çox öz məqsədlərinə çatmaq üçün istifadə edir. H.Məmmədovu gah DİN-in Cinayət Axtarış İdarəsinin sabiq rəisi Zakir Nəsirovun, gah da sabiq iqtisadi inkişaf naziri Fərhad Əliyevin üzünə qoydular. Sonradan isə H.Məmmədova hökm oxundu və E.Mahmudov onu 10 ildən artıq tam qanunsuz olaraq MTN-in istintaq təcridxanasında faktiki olaraq girov kimi saxladı. E.Mahmudov vəzifədən çıxarılandı dərhal sonra H.Məmmədov vəkil tutub danışmaq istədiyini bəyan etdi. Düzdür, ona bu imkanı tanımadılar. E.Mahmudovun vəzifədən çıxarılmasından 2 ildən artıq müddət ötsə də, H.Məmmədov faktiki olaraq yə-nə də MTN-də saxlanıldığı illərdəki kimi "məhbəs içində məhbəsdə" saxlanılırdı. Onun danışmaması, bildiklərini ortaya çıxarmaması üçün sanki tədbirlər görüldü. H.Məmmədov dünyadan getdi, özü ilə torpağın altına bildiyi sirləri də apardı. Amma nə vaxtsa onun bildiklərinin ortaya çıxması da istisna deyil...

Xatırladaq ki, Daxili İşlər Nazirliyinin Baş Cinayət Axtarış İdarəsinin sabiq baş əməliyyat müvəkkili, polkovnik-leytenant H.Məmmədov 2005-ci il martın 10-da artıq ləğv olunmuş Milli Təhlükəsizlik Nazirliyinin keçirdiyi "Qara kəmə" əməliyyatı nəticəsində mütəşəkkil dəstə üzvləri ilə birlikdə həbs edilib. H.Məmmədov həmin il fevralın 10-da Beynəlxalq Bankın İdarə heyətinin hazırda həbsdə olan sabiq sədri Cahangir Hacıyevin həyat yoldaşı Zəmirə Hacıyevanı oğurlayan sonra Milli Təhlükəsiz-

Rusiyapərəstlərin Kremlə simpatiyasını gizlətməsinin səbəbi...

Sülhəddin Əkbər: "Burada Rusiyanın tarixən Azərbaycana qarşı həyata keçirdiyi işğalçılıq faktoru da var"

Bu günlərdə "Yeni Müsavat"a açıqlama verən ASDP sədri, deputat Araz Əlizadə müxbirimizin "Azərbaycanda Rusiyanın "5-ci kolon"u varmı" sualına çox maraqlı bir cavab verib. A.Əlizadə ölkəmizdə rusiyapərəst qüvvələrin olmadığını dilə gətirib: "Mən Azərbaycanda rusiyapərəst qüvvələri görmürəm. Olsa da, özlərini elə məxfi saxlayıblar ki, heç mən onlardan xəbərım yoxdur".

Lakin kimsəyə sirr deyil ki, Azərbaycanda Qərb və ABŞ yönümlü, Türkiyə yönümlü, eləcə də Rusiya yönümlü siyasətçilər az deyil. Birincilər özlərini heç bir halda gizlətməsələr də, rusiyapərəst qüvvələr nədənsə bunu açıq etiraf etməkdən qorxurlar və cəmiyyətin ictimai qınağından çəkinirlər. Azsaylı kommunistləri çıxmaq şərtilə kimsə rusiyapərəst olduğunu etiraf etmir.

Bəs görəsən, bu durumun səbəbi nədir? Niyə qərbpərəst olmaq, türkiyəpərəst olmaq normaldır, hətta fəxrdir, ancaq rusiyapərəst olmaq suçdur?

Bu sualı "Yeni Müsavat"a açıqlamasında cavablandıran **Azad Demokratlar Partiyasının (ADP) sədri Sülhəddin Əkbər** ilk növbədə bütün siyasətçilərin Azərbaycanın maraqlarından çıxış etməsini vacib saydı: "Mənim fikrim belədir ki, Azərbaycan siyasətçisi müxalifətdə və ya hakimiyyətdə olmasından asılı olmayaraq, ölkənin maraqlarını rəhbər tutmalıdır və azərbaycanpərəst olmalıdır. Bu başqa məsələdir ki, Azərbaycanın demokratik inkişafını istəyənlər var, bir də avtoritar yolla gətməyini istəyənlər var. Onlar da son nəticədə xarici siyasət vektorunda fərqlənirlər. Ölkəmizin demokratik inkişafını istəyənlər istər-istəməz Azərbaycanın demokratik dünyaya inteqrasiyasına çalışırlar. Ölkənin gələcək inkişafını o yöndə görürlər. Tam tərsinə, postsovet elitəsi öz hakimiyyətini qorumaq üçün Rusiya ilə yaxınlığa üstünlük verir. Çünki Rusiya Azərbaycandan nə demokratiya, nə azad və ədalətli seçki, nə insan haqları, nə də korrupsiya ilə mübarizə tələb edir. O baxımdan mövqə ayındır".

Siyasətçilərin rusiyapərəst olmasını gizlətməsinə gəlincə, S.Əkbər bildirdi ki, bu, onların keçmiş ilə bağlıdır: "Bu gün Azərbaycanda hakimiyyətdə, ictimai fəaliyyətdə olanlar arasında keçmiş kommunistlər və komsomolçular, keçmiş KQB işçiləri də çoxdur. İkinci bir qrup isə sovet xüsusi xidmət orqanları ilə məxfi əməkdaşlıq etmiş şəxslərdir. Azərbaycanın müstəqilliyini məhz Rusiya cəynağından xilas olaraq qazandığını nəzərə alsaq, bu qüvvələrin nədən çəkdiyini ortaya çıxar. Burada Rusiyanın tarixən Azərbaycana qarşı həyata keçirdiyi işğalçılıq faktoru, Qarabağın işğalı, 20 yanvar faciəsi faktorları da var ki, cəmiyyətin bu ölkəyə münasibətinin formalaşmasına səbəb olub".

Sülhəddin Əkbərin sözlərinə görə, bu qüvvələrin fəallaşmasının səbəbi xalqın, ictimai rəyin siyasətə təsirinin azalmasıdır: "Məni son zamanlar ən ciddi narahat edən məsələ bu kateqoriyadan olan bəzi adamların son dərəcə azğınlaşmasıdır ki, çox açıq şəkildə Rusiya maraqlarının Azərbaycanda inkişafından danışmağa başlayıblar. Bunun da iki başlıca səbəbi var. Məqsədyönlü şəkildə bu qüvvələrin demokratik müxalifəti sıradan çıxartması və xalqı siyasətdən uzaqlaşdırması, ictimai rəyi susdurması ilə bağlıdır. Əks halda, bu gün ölkədə güclü müxalifət olsaydı, xalqın ictimai rəyə güclü təsiri olardı".

□ Nərgiz LİFTİYEVA

lik Nazirliyi mütəşəkkil dəstənin üzvlərinin izinə düşərək bir ay sonra onları zərərsizləşdirib.

2006-cı ildə Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsinin hökmü ilə H.Məmmədov və dəstənin üzvü kimi təqsirləndirilən, həmin vaxt Daxili İşlər Nazirliyinin Baş Cinayət Axtarış İdarəsinin rəisi

vəzifəsində çalışan general Zakir Nəsirov və bir neçə dəstə üzvü ömürlük azadlıqdan məhrum edilib. Z.Nəsirovun cəzası bu ilin mart ayında 15 illik cəza ilə əvəz edilib və cəzasının çəkilməmiş hissəsi bağışlanaraq azadlığa buraxılıb.

□ E.MƏMMƏDƏLİYEV

Prezident İlham Əliyev komandasında mühüm dəyişiklik edib. Dekabrın 5-də prezident vergilər naziri Fazil Məmmədov tutduğu vəzifədən azad edib.

Prezident İlham Əliyevin digər sərəncamı ilə təhsil naziri Mikayıl Cabbarov vəzifəsindən azad olunub; o, başqa bir sərəncamla vergilər naziri təyin edilib.

Qeyd edək ki, son vaxtlar Fazil Məmmədovun rəhbərlik etdiyi nazirliyin fəaliyyətindən sahibkarlar, iş adamları ciddi narazılıq edirdilər. Sahibkarlar qeyd edirdilər ki, vergi müfəttişləri onlara gözünü açmağa imkan vermir, ən müxtəlif bəhanələrlə "haqq" tələb edir, cərimə yazırdılar. Bu barədə "Yeni Müsavat"ın ötən saylarında yazılar dərc etmişdik. Yazılarda o da qeyd olunurdu ki, Fazil Məmmədovun tutduğu postdan kənarlaşdırılması gözlənilirdi. Hətta onun istefaya göndərilməsi üçün müraciət etdiyi, son vaxtlar, ümumiyyətlə işdə görünmədiyinə dair iddialar da vardı. Daha sonra bu iddialar təsdiqləndi və məlum oldu ki, Fazil Məmmədov tutduğu vəzifəni daha icra etmək istəmir, ya da onu icra edəcək vəziyyətdə deyil.

Musavat.com yazır ki, F.Məmmədovun vəzifəsindən azad olunmasının bir səbəbi də MTN işi çərçivəsində istintaqın bir ucunun vergilər naziri və onun müavinlərinə gedib çıxdığı ola bilər. Fazil Məmmədovun sahibkarların maliyyə göstəricilərinin MTN çetəsinə çatdırılmasında müəyyən rolunun olması şübhə doğurur. Hətta F.Məmmədovun da sənədlər və yüksək texnologiyalar naziri Əli Abbasov kimi Eldar Mahmudova aylıq haqq ödədiyi barədə də iddialar var.

F.Məmmədovun vəzifəsini itirməsinin daha bir səbəbi sahibkarların son vaxtlar getdikcə güclənən narazılığı da ola bilər. Xatırladaq ki, prezidentin təşəbbüsü ilə sahibkarlıq subyektlərinin yoxlamaları dayandırılıb. Bu zaman yalnız vergi yoxlamalarına icazə verilib. Vergi orqanları

Prezident iki naziri niyə dəyişdi - növbədə kimlər var?

Vergilər naziri Fazil Məmmədov vəzifəsindən çıxarıldı, onu bitirən səbəblər bu yazıda; qovulan nazirin yerinə Mikayıl Cabbarov təyin edildi; 2017-ci ildən start götürən permanent kadr dəyişikliyi davam edəcək; ölkənin icra hakimiyyəti sistemi kökündən dəyişdiriləcək və ASAN-laşacaq...

isə bu statusdan ifrat səviyyədə istifadə etməkdəydilər.

Vergi orqanı ilə sahibkar münasibətləri, sahibkarlıq subyektlərinin iş prinsipləri və ümumilikdə dövlət-sahibkar münasibətlərində müasir dövrün tələblərinə uyğun hər hansı ciddi addım müştahidə etmək olmur. Bundan əlavə, vergi orqanlarında ciddi şəkildə peşəkar kadrların çatışmazlığı da açıq hiss olunur.

Bütün bunların yekunu olaraq F.Məmmədovun vəzifədən alınmasına qərar verilib. Maraqlıdır ki, prezidentin bununla bağlı sərəncamı elan olunan

gün F.Məmmədovun nazirlikdə geniş kollegiya iclası keçirməsinə dair məlumat da yayılmışdı. İclasda əsas müzakirə mövzusu vergi orqanlarının dövlət büdcəsi proqnozlarına vaxtında əməl olunması üçün səfərbər edilməsi olub.

Azərbaycanın post-neft dövrü üçün vergi sistemində islahatlar olduqca mühüm məsələdir və son illərdə bu yöndə müəyyən addımlar atılmışdı. Fazil Məmmədovun yerinə etibarlı, potensialı, Qərb metodlarını mənimsəmiş şəxs kimi, habelə Təhsil Nazirliyində rəhbər oldu

ğu müddətdə şəffaf mühit yaratmağa müvəffəq olmuş Mikayıl Cabbarovun gətirilməsi ondan xəbər verir ki, dövlət rəhbərliyi vergi sistemini maksimum şəffaflaşdırmaq, köklü islahatlar aparmaq qərarında ısrarlıdır. Ekspertlər hesab edir ki, Mikayıl Cabbarov vergi sistemində çalışmasa da, bir nazir olaraq şəffaflığı təmin etməyə qadir olduğunu təsdiqlədiyi üçün bu posta müvafiq hesab olunub. Lakin o, iqtisadi sferadan kənar şəxs deyil. Mikayıl Cabbarov 2004-2009-cu illərdə iqtisadi inkişaf nazirinin müavini vəzifəsini

2018-ci il seçki ili olduğundan prezidentin idarəetmədə ciddi dəyişikliklər edəcəyi, qarşıdakı aylarda 2 və ya 3 naziri də yeniləyəcəyi, habelə icra başçılarının bir çoxunun dəyişdiriləcəyi gözlənilir. Görünən budur ki, dövlət rəhbərliyi 2017-ci ildən daha ciddi start götürən kadr dəyişikliklərini genişləndirir. Bir zamanlar "Yeni Müsavat" gözlənilən bu prosesə şərti olaraq, "Ağ inqilab" adı vermişdi və iddia etmişdi ki, prezident ölkənin icra sistemini dəyişəcək, neqativ yüklü və artıq olixarlaşmış memurları vəzifəsindən azad edəcək. Onların ye-

rinə isə Azərbaycana özünün gətirdiyi ASAN sistemini quraçaq. Yeni rüşvətsiz, korrupsiyasız, şəffaf bir icra sistemi inşa ediləcək. Hazırda ASAN Xidmət kimi tanınan bu sistem əslində prezidentin pilot layihəsidir; onu təkmilləşdirərək, özünün gələcək siyasi sistemini bu model əsasında qurmağı planlaşdırır.

Vergilər sistemi ölkə iqtidarının iş sektoruna ilə təmas xəttidir. Buranı təmizləmək, insaniləşdirmək və ASAN-laşdırmaq əslində ən mühüm islahatlardan biridir. Bu səbəbdən də sistemə başına ələ birisi gətirilməlidir ki, o, rüşvət almasın, olixarx olmasın, feodal heç olmasın; Mikayıl Cabbarov bu tələblərə cavab verən bir fiqurdur.

Beləliklə, hökumətdə ciddi, permanent dəyişikliklər davam edir. Bu prosesdə hökumətin başçısının da dəyişəcəyi gözlənilir. Bu baxımdan, hələ bizi qarşıda çox maraqlı proses gözləyir.

Ən sonda: Bu gün vergilər naziri təyin olunan Mikayıl Çingiz oğlu Cabbarov 1976-cı il sentyabrın 19-da Bakı şəhərində anadan olub.

Bakı Dövlət Universitetinin beynəlxalq hüquq fakültəsini bitirib.

ABŞ-da Sakramento şəhərində hüquq məktəbində, daha sonra Azərbaycan Dövlət İqtisadiyyat Universitetində iqtisadiyyat üzrə magistr dərəcəsi alıb. Nyu-York şəhərinin vəkils kollegiyasının üzvüdür.

İlk əmək fəaliyyətinə 1995-ci ildə bank sektorunda başlayıb, 1999-2002-ci illərdə isə özəl sektorda hüquqşünas kimi işləyib.

2002-2003-cü illərdə İqtisadi İnkişaf Nazirliyində məsləhətçi, 2003-2004-də Azərbaycanın İxracın və İnvestisiyaların Təşviqi Fondunun prezidenti vəzifələrində çalışıb.

2004-cü il fevralın 20-də Azərbaycan iqtisadi inkişaf nazirinin müavini təyin olunub.

2009-cu il martın 6-dan isə "İçərişəhər" Qoruğunun direktoru kimi fəaliyyət göstərib.

Ailəlidir, iki uşağı var.

□ "Yeni Müsavat"

Müxalifət yeni blok yaratmaq istəyir

Partiya sədri: "Ortaya iradə qoymaq lazımdır..."

Seçki ili yaxınlaşdıqca müxalifət surlarından birləşmək çağırışları yenidən gündəmə gəlməyə başlayıb. ADP sədri Sərdar Cəlaloğlu musavat.com-a açıqlamasında yeni birliyin anonsunu verib. O qeyd edib ki, müxalifət partiyalarının birliklər yaratması ilə bağlı planları var. Hamını bir araya gətirmək mümkün olmasa da, bu istiqamətdə bəzi müzakirələr aparılır. Hər hansı bir birlik yaranarsa, o zaman itimayiyətə geniş açıqlama veriləcək.

Bes müxalifət partiyaları blok yaratmaq məsələsinə necə yanaşırlar?

KXCP sədri Mirmahmud Mirəlioğlu bildirdi ki, açıqlamanın müəllifi kimi əgər Sərdar Cəlaloğlu bir-iki cümlədən artıq açıqlama vermək istəməyib, başqasının bu məsələ ilə bağlı geniş danışması doğru olmazdı: "Bu fikri mediaya çıxaran odur və çox qısa açıqlamanı məqsədmüvafiq hesab edir. Bundan o tərəfə mən nə isə deyə bilmərəm. Əlbəttə ki, hər şey

mümkündür. İstək, arzu lazımdır, ortaya iradə qoymaq lazımdır. Bunlar olandan sonra blok da yaratmaq mümkündür. İstəyir, iradə olanda mümkünsüzü belə, mümkün etmək olur".

Ümid Partiyasının sədri İqbal Ağazadə dedi ki, birliklə bağlı fikri Sərdar Cəlaloğlu ifadə etdiyi üçün məqsəduyğundur, onun daha detallı danışması daha düzgün olar: "Detalları da yəqin ki, Sərdar bəy bilir. Ümumən isə onu deyərəm ki, müxalifətin blok yaratması əlbəttə müm-

kündür. ADP ilə Ümid Partiyası olaraq biz bir-birimizi çox yaxşı anlayışla qarşılaya bilən partiyalar və fərdlərdir, ona görə də bizim bir blokda təmsil olunmamızda heç bir problem yoxdur".

VİP sədri Əli Əliyev isə bildirdi ki, bir qrup müxalifət lideri qarşıdan gələn prezident seçkisi üçün düşərgənin yeganə həlledici resursu olan xalqın dəstəyinin əldə olunması üçün inteqrasiyanın zəruriliyini düzgün qiymətləndirir: "Pərakəndə olan narazı elektorat yalnız hakimiyyətin və məhəllə qələbə uğrunda mübarizə aparan qüvvələrin marağına uyğundur. Bu səbəbdən Sərdar bəyin vasitəçiliyi ilə bir neçə dəfə konsultativ təşəbbüslər göstərib. Sərdar bəy

və onun fikrini bölüşənlər hesab edirik ki, müxalif tərəflərin heç olmasa masa arxasında mövcud vəziyyəti müzakirə etməyə, problemləri qiymətləndirməyə, konsensus nöqtələrini aramağa, bununla da cəmiyyətə pozitiv mesajlar ünvanlamağa zərurət vardır. Hələlik konkret format və ideya haqqında danışmaq tezdir. Lakin çalışılır ki, bu təmas nöqtələri əldə edilsin. Sərdar bəy, həmişəki kimi, konstruktivliyi və rəssionallığı ilə bu müşkülə təcil verməyə çalışır. İlk mərhələdə geniş çevrənin vasitəçiliyi missiyasına qoşulmasına ehtiyac duyuruq. Bu işdə ən təc-

rübəlimiz Sərdar bəyin yetərli olması qənaətimdəyik".

AĞ Partiyasının sədri Tural Abbaslı bildirdi ki, bu mövzu Azərbaycan siyasi gündəminə demək olar hər seçki öncəsi gəlir və ya bilərəkdən gətirilir. Bu hal o qədər təkrarlanıb ki, artıq az qala "seçki" sözü ilə "birlik" sözü mətbuatda paralel işlənir: "Bu günə qədər olan birlik təcrübələrimiz, eyni zamanda prosesin gedişi onu deməyə əsas verir ki, bu dəfə də nəzərdə tutulan ideal və səmimi birlik modeli alınmıyacaq. Əgər şəraitin diktəsiylə hansısa birlik yaranacaqsa da, bu, gözlənilən effekti verməyəcək.

Sadəcə olaraq, seçkidən sonra növbəti uğursuzluqları ört-basdır etmək üçün bir-birlərini itihama etməkdən yana növbəti platforma rolunu oynayacaq. Müxalifətin uğur qazanması üçün "böyük birlikdən" daha çox böyük islahatlara və böyük dəyişikliklərə ehtiyac var. Ənənəvi formatlı birliklər xalqın müxalifətdən olan gözləntilərini və gələcəyə olan ümidlərini qırmaqdan başqa bir işə yaramır. Biz insanlara yeni ümidlər və qələbəyə inam aşılamağa çalışmalıyıq. Bu işlərə daha çox vaxt sərf etmək lazımdır, nəinki artıq 25 ildir bir-birlərinə az qala düşmən münasibəti bəsləyən müxalif liderlərini zorla bir araya gətirməyə çalışmaq. Biz AĞ Partiya olaraq hələlik heç bir digər siyasi qüvvə ilə birlik yaratmaq və seçkilərə birgə getmək barədə düşünmürük. Bu işi özümlər üçün indiki məqamda faydasız hesab edirik. Ancaq bu o demək deyil ki, biz digər partiyalarla müxtəlif sahələrdə əməkdaşlıq etməkdə deyilik. Funksional əməkdaşlıqla birliyi qanşır salmamaq şərtiylə istənilən siyasi müxalif qüvvə ilə əməkdaşlıq edə bilərik. Hazırda da biz seçkilərə hazırlıqlarla məşğuluq".

□ Etibar SEYİDƏĞA

“Yeni Müsavat” qəzetinin redaksiyasına “AtaSığorta” şirkəti ilə bağlı şikayət daxil olub. Şikayətin məzisi budur ki, müştərinin icbari sığorta üçün ödədiyi pulu mənimsənilib, əvəzində isə avtomobil sığorta edilməyib. Bununla bağlı qəzetimizə müraciət edən Emin Quliyev adlı şəxs deyir ki, noyabr ayının 8-də “Hyundai Santa Fe” markalı avtomobilini icbari sığorta etdirmək üçün “AtaSığorta” şirkətinə müraciət edib.

Şirkətin əməkdaşı təyin olunan yerdə Emin Quliyevlə görüşərək, ondan nağd qaydada 90 manat ödəniş alıb və sığorta nişanını və nömrəsini təqdim edib. Şirkət əməkdaşı bildirib ki, noyabr ayının 18-də avtomobilin icbari sığortasının müddəti bitən kimi, sığorta müqaviləsi sisteme yerləşdiriləcək.

Şikayətinin sözlərinə görə, bundan sonra ona avtomobilin icbari sığorta edildiyini bildiren SMS gəlməyib. Lakin vətəndaş heç nədən şübhələnməyərək, avtomobilinin sığorta edildiyindən əmin olub. Noyabrın 20-də isə Emin Quliyevə DYP-dən avtomobilin icbari sığortasız idarə etdiyinə görə, cərimə protokolu gəlib və 50 manat cərimə edildiyi bildirilib. Yalnız bundan sonra məsələnin üstü açılıb.

Müştərinin şikayətindən sonra “AtaSığorta” şirkətinin baş ofisi məsələyə müdaxilə edib, cəriməni ödəməyə və avtomobilin sığorta etdirməyə söz verib. Eləcə də, Emin Quliyevdən nağd şəkildə ödəniş edən əməkdaş işdən kənarlaşdırılıb.

Buna baxmayaraq, şikayətçi digər vətəndaşların da belə bir halla üzləşməməsi üçün mə-

“AtaSığorta” da skandal - sığorta firıldağı

Şirkətin icbari sığorta etdiyi avtomobilə cərimə gəldi

AtaSığorta

sələni ictimailəşdirmək qərarına gəlib.

Sözügedən skandala aydınlıq gətirmək üçün “AtaSığorta” şirkəti ilə əlaqə saxlamağa çalışdıq. Şirkətin özünü təqdim etməkdən imtina edən əməkdaşı sualımızı eşitdikdən sonra cavab verdi ki, bu müştəri ilə bizim aramızda olan məsələdir və həll etməyə çalışırıq. Ardından “Bunu mətbuatda işıqlandırılmasına nə ehtiyac var ki?” - deyə telefonu söndürdü. Şirkətin baş ofisi ilə əlaqə saxlamaq cəhdlərimiz də nəticə vermədi.

Məsələ ilə bağlı “Yeni Müsavat”a danışan nəqliyyat məsələləri üzrə ekspert Ərşad Hüseynov bildirdi ki, sığorta ilə bağlı müştəridən nağd ödəniş qəbul edən “AtaSığorta” əməkdaşı, sadəcə olaraq, dələduzluq edib: “Əgər sığorta şirkətinin əməkdaşı həmin nağd pulu hesaba köçürsəydi, müqavilə bağlanardı. Sığorta qaydalarında beledir ki, sığorta şirkətləri

müqaviləni ödəniş olmadan bağlanmış saymırlar. Bağlanmış sayılmadığına görə də DYP-nin sistemində avtomobilin icbari sığorta edildiyi görünür. Ona görə də ona elektron cərimə protokolu göndərilib. Problem şirkət əməkdaşının yol verdiyi dələduzluğun üzərindədir”.

Ərşad Hüseynov sürücülərə məsləhət gördü ki, icbari sığorta ilə bağlı sifarişləri daha çox elektron qaydada həyata keçirməyə üstünlük versinlər: “Hazırda icbari sığorta bürosunun özünün yaratdığı elektron portal var. Orada elektron qaydada istənilən sığorta şirkətinə müqaviləni sifariş vermək olur. Ödəniş də mütləq nağdsız qaydada olmalıdır, ödəniş terminallarında, bank vasitəsilə və ya kart vasitəsilə. İndi heç bir sığorta şirkəti müqavilə haqqını nağd formada qəbul etmir. Terminal vasitəsilə və ya kart vasitəsilə nağdsız formada ödəniş

Çatdırılma vərəqi	
Müştərinin adı	Emin
Mobil telefonu	[redacted]
Maşının nömrəsi	90-KF-110
Çatdırılacaq ünvan	Norimanov m.kl.
Çatdırılma tarixi, saat	08.11.2017 13:20
Məbləğ	90 man
Satıcının adı	Sevda
Qeyd. Bitmə tarixi	14-ü bitir.

qəbul olunur. Sürücülərin də diqqətinə çatdırmaq lazımdır ki, sığorta şirkəti əməkdaşlarına nağd pul verməyin ki, ciblərinə qoysunlar. Bəzi şirkətlərdə belə bir hal var ki, elektron müqavilə

bağlanılır, daha sonra kağıza çap olunur, sürücüyə verilir ki, nə vaxtsa yol polisi ilə mübahisə yaranarsa, müqaviləni təqdim etsinlər. Bu məsələlərdə diqqətli olmaq lazımdır ki, tora

düşməyiniz. Siz hətta sığorta şirkəti əməkdaşına nağd pul versəniz belə o pulu aparıb kassaya daxil edə bilməz, hansısa terminalda sizin adınızdan həmin pulu ödəməlidir”.

Ekspert sürücülərin diqqətinə çatdırdı ki, icbari sığorta müqaviləsi bağlanarkən, müştərinin mobil nömrəsinə gələn SMS də önəmlidir: “Əgər siz onlayn müqavilə sifariş verməmişsəniz, pul ödəməmişsəniz mobil nömrənizə elektron SMS gəlir ki, bu kod üzrə ödəniş edin. Əgər icbari Sığorta Bürosundan və bu büronun üzvü olan sığorta şirkətlərindən belə bir SMS gəlibsə, arxayın ola bilərsiniz ki, bu rəsmidir. Ondan sonra həmin kod üzrə ödəniş etdikdə, dərhal cavab gəlir ki, pul ödədiniz. Müqavilə bağlanmış sayılır və sizə növbəti SMS gəlir ki, artıq icbari sığorta müqaviləniz var və nömrəsi də budur. Əgər bütün bunlar olmasa, şübhələnmək lazımdır. Deməli, orada problem var. Avtomobilin sığorta olunub-olunmadığını yoxlamaq üçün icbari Sığorta Bürosunun 97 07 nömrəsinə avtomobilin nömrəsini göndərə bilərsiniz. Oradan cavab gəlir ki, bu avtomobilin icbari sığortası var, ya yox”.

Mövzu ilə bağlı qarşı tərəfin mövqeyini işıqlandırmaya hazırıq.

□ Nərgiz LİFTİYEVA

Xarici dövlət borcu - sığortalanma, yoxsa...

Fikrət Yusifov: “Bu günə mövcud olan xarici borcumuz Ümumi Daxili Məhsulun 18,9 faizinə bərabər bir səviyyədədir”

Maliyyə naziri Samir Şərifov xarici dövlət borcların limitinin artırılmasını təklif edib. O, Milli Məclisin plenar iclasında bildirib ki, 2018-ci il üçün xarici dövlət borcların limiti ilə bağlı düzəlişin edilməsi zərurəti yaranıb.

Nazirin sözlərinə görə, cari il ərzində bir sıra zəruri layihələr üzrə beynəlxalq maliyyə institutlarından ölkə iqtisadiyyatına kreditlərin cəlb olunması ilə bağlı 2017-ci il dövlət büdcəsi haqqında qanunla 4,5 mlrd. manat xarici dövlət borclarının yuxarı həddi təsdiq edilib: “Lakin cari ildə müəyyən səbəblərə görə əsasən də beynəlxalq maliyyə qurumları ilə aparılan danışıqların ehtimal olunduğundan daha uzun zaman tələb etməklə bu günə qədər davam etməsi ilə laqədar müvafiq kredit sazişlərinin imzalanması mümkün olmayıb. Nəticədə limitdən 1 milyard 150 milyon manatdan da az istifadə olunması gözlənilir. Həmin layihələrin ölkə üzrə prioritetliyini nəzərə alaraq xarici borcların limiti üzrə cari ildə istifadə olunmamış 1 milyard 150 milyon manat qalığının 2018-ci ilə keçirilməsi və limit üçün müəyyən olunmuş ilkin proqnozun yuxarı həddinin artırılaraq 2 milyard 150 milyon manata çatdırılması təklif olunur. Eyni zamanda qeyd olunmalıdır ki, bu artım da nəzərə alınmaqla dövlət borclarının yuxarı həddi limiti üzrə göstərici 2017-ci ilə müqayisədə 2 milyard 650 milyon manat və yaxud 48% azdır”.

Bəs görəsən, dövlətimiz gələn il 2,5 milyard manat borclansa, ümumilikdə xarici dövlət borcunun həcmi ÜDM-ə nisbətə nə qədər olacaq? Azərbaycanın xarici borcu təhlükəli həddə çatırsa, bilirmiyik?

Qeyd edək ki, inkişaf etmiş ölkələrin də yetərinə xarici borcu var. Dünya nəhəngi ABŞ-in ümumi dövlət borcu 20 trilyon 546 milyard dollara çatıb. Bununla da ABŞ-da hər ailənin 172 min dollardan çox borcu olduğu açıqlanıb.

İqtisadçı ekspert, sabiq maliyyə naziri Fikrət Yusifov da “Yeni Müsavat”a danışarkən bildirdi ki, dövlət borcu təhlükəli olduğu qədər də faydalıdır və ondan düzgün şəkildə yararlanmaq lazımdır: “Dövlət borcunun klassik tərifinin mahiyyətini olduğu kimi açıqlayır. Bu, dövlətin büdcə kəsirini bağlamaq üçün götürdüyü borcudur. Dövlət borcunun ətrafında iqtisadçıların fikirləri həmişə haçalanıb. Bu gün də dövlət borcunu lənətləyib onu insanlar tərəfindən nə vaxtsa kəşf edilmiş bəla kimi dəyərləndirənlər tapılır. Lakin real olan budur ki, bir çox dövlətlər borclarına hesabına nəinki iqtisadi cəhətdən inkişaf edə biliblər, hətta dünya iqtisadiyyatının monastrlarına çevrilməyə belə müvəffəq olublar.

Amerika Birləşmiş Ştatları, İngiltərə, Almaniya, Fransa, Yaponiya və iqtisadi cəhətdən dünyanın ən güclüləri sırasında ilk onluğa daxil olan digər ölkələr buna bariz nümunədir. Bu gün dünya iqtisadiyyatının 1/4-nə sahib olan ABŞ-in dövlət borcu onun Ümumi Daxili Məhsulundan çox olan həddə gəlib çatsa da bu dövlətin illərlə apardığı iqtisadi siyasət, ölkə iqtisadiyyatını çökdürə biləcək böhranlardan özünəməxsus manevlərlə yayınması və hətta bəzən bu böhranlardan öz iqtisadi durumunu bir qədər də yaxşılaşdırmaq üçün istifadə edə bilməsi, onu dünyanın iqtisadi cəhətdən ən qüdrətli ölkəsinə çevirib. 01 yanvar 2017-ci il tarixə ABŞ-in dövlət borcu 19 trilyon 949,9 milyard dollara bərabər olub. Həmin tarixə bu ölkənin Ümumi Daxili Məhsulu isə 18 trilyon 752,7 milyard dollar təşkil edib. Yeni dövlət bor-

cunun həcmi ölkə ÜDM-in 106,4%-inə bərabər olub. Bu gün Yaponiya dövlət borcunun ÜDM-ə nisbəti göstəricisinə görə dünya ölkələri içərisində ilk yeri tutur. Bu ölkə üzrə borcun həcmi ÜDM-in 239,2%-ə bərabərdir. Bu siyahıda ikinci yer Yunanıstana məxsusdur. Onun dövlət borcu ÜDM-in 179%-ə bərabərdir. Bu səviyyədə borcların iki ölkənin iqtisadiyyatındakı durum isə tamamilə fərqlidir. Borcların əsasən sənaye və xidmət sektorlarına verilməsi son illərdə yaşadığı ağır iqtisadi durum göz qabağındadır. Həsab edirik ki, borcların ölçüləri itirmiş digər ölkələr Yunanıstanın aqibətini yaşamaqdan tam sığortalana bilməzlər”.

Bəs Azərbaycanda dövlət borcu hansı səviyyədədir? Dövlət borclarımızın bu günə olan ölçüləri ölkəmizin iqtisadiyyatı və vətəndaşlarımızın yaşam tərzinə necə təsir edə bilər?

İqtisadçı bildirdi ki, Azərbaycanın bu günə olan 7,2 milyard ABŞ dolları həcmində dövlət borcu dünyada ən aşağı borcların göstəricilərindən biridir və bu borcun adambaşına bərabərdir: “Müqayisə üçün deyək ki, bu rəqəm ABŞ-da 61,2 min dollara, Yaponiyada 71,4 min dollara, Yunanıstanda 35,1 min dollara bərabərdir. Vaxtilə bir məkanda olduğumuz indiki MDB ölkələrinin bir çoxunda bu göstərici bizdə olduğundan dəfələrlə artıqdır. Son bir neçə il ərzində xarici dövlət borcumuzun həcmində ələ ciddi bir artım baş verməyib. Belə ki, 01 iyul 2014-cü il tarixindən 01 iyul 2017-ci il tarixə qədər ödənilən üç il ərzində Azərbaycanın xarici dövlət borcu cəmi 778 milyon dollara artaraq, 6,4 milyard dollardan 7,2 milyard dollara çatıb. İqtisadi böhran şəraitində, neftin qiymətlərinin kəskin azalması səbəbindən valyuta gəlirlərimizin əsaslı şəkildə azaldığı son illər üçün bunu böyük artım adlandırmıq düzgün deyil. Sadəcə, manatın axırıncı iki kəskin devalvasiyasından sonra bu borcun həcmi manat ifadəsində artıb. Əgər manatın məzənnəsində iki kəskin devalvasiya baş verməsəydi, onda bu günə mövcud olan 7,2 milyard dollar xarici borcunu milli valyuta ilə cəmi 5,6 milyard manat təşkil etmiş olardı. Bütövlükdə bu günə mövcud olan xarici borcumuz Ümumi Daxili Məhsulun 18,9 faizinə bərabər bir səviyyədədir. Xarici

borcun həcmi ÜDM-in 50%-dən çox olduqda bu artıq düşünmək üçün bir əsas ola bilər”.

F.Yusifov vurğuladı ki, normal borcların bütün hallarda məqbul sayıla bilər: “Bu gün dünya ölkələrinin 70 trilyon dollar ödənilən xarici borcu həmin ölkələrin ÜDM-nin az qala 100%-i həcmindədir. İnkişaf etmiş bir çox ölkələrdə isə bu göstərici onların ÜDM-ni bəzən bir neçə dəfə üstələyir. 2017-ci il üçün Azərbaycanın xarici dövlət borclarının yuxarı həddi 4,5 mlrd. manat müəyyən edilmişdi. Lakin cari ildə borcların ilə bağlı bəzi proseslərin uzanması səbəbindən müvafiq kredit sazişlərinin imzalanması mümkün olmayıb və gözlənilən odur ki, ilin sonuna qədər bunu etmək mümkün olmayacaq. Bu səbəbdən də cari il üçün müəyyən edilmiş borcların limitindən 1 milyard 150 milyon manatdan da az istifadə olunması gözlənilir. Hökumət alınacaq həmin kreditlərin yönəldiləcəyi layihələrin vacibliyini nəzərə alaraq, xarici borcların limiti üzrə cari ildə istifadə olunmamış limitin 1 milyard 150 milyon manat qalığının 2018-ci ilə keçirilməsini məqsəduşğun hesab etmişdi. Nəticədə xarici borcların üzrə gələn il üçün müəyyən edilmiş ilkin limit cari ildə istifadə olunmayacaq limitin həcmi qədər artırılaraq 1 milyard 150 milyon manatdan 2 milyard 150 milyon manata çatdırılmışdır”.

Bəzi ekspertlər isə hesab edirlər ki, xarici borcların siyasi üstünlükləri var. Belə ki, hazırda qaynayan dünyada müxtəlif güclər kiçik ölkələrdə sabitliyi pozurlar. Ancaq həmin ölkələrin bu qüvvələrin bağlı olduğu dövlətlərə borcları olduqda, bu dövləti dağıtmaqda maraqlı olurlar.

□ N.LİFTİYEVA

"Yeni Müsavat"ın bugünkü sayının qonağı "Turan" informasiya agentliyinin rəhbəri Mehman Əliyevdir. Bu ilin avqustunda 18 günlük həbsdən sonra azadlığa buraxılan Mehman bəylə fəaliyyətini bərpa etmiş agentliyin vəziyyəti, ölkə daxilində və xaricində gedən proseslərlə bağlı söhbət etmək üçün "Turan"ın ofisində olduq.

- Mehman bəy, azadlığa çıxdıqdan sonra fəaliyyətinizi bərpa etdiyiniz "Turan"da işlər necə gedir? Qısamüddətli həbs işinizə bir maneçilik yaratdı mı?

- İlk olaraq, "Turan"a qarşı irəli sürülən ittiham barədə qısa danışım. Avqustun 7-də Vergilər Nazirliyi bizə qarşı ittiham irəli sürdü ki, guya vergidən yayınmışıq. Ondan sonra səyyar yoxlama başlayır və ardınca cinayət işi başlayır. Vəziyyət getdikcə gərginləşdi. Biz sənədlər hazırlayırdıq, onlar da yoxlamalara gəlirdilər. Bu, artıq "Turan"ın iş rejimini pozmağa başladı. Avqustun 24-də həbs olundum. Həmin günlərdə işçilərimin hamısını istintaqa çağırırdılar və təzyiqlər edirdilər. İstintaq tələb edirdi ki, onlar imza atıb pulu götürmədiklərini, onu mənə verdiklərini desinlər. Çünki başqa şeylər tapa bilmirdilər. Yalnız ifadələr əsasında guya pulları mənimsədiyimi göstərər, mənə ittiham etmək istəyirdilər. Bunların heç birini əməkdaşların qəbul etmədi. Avqustun 31-də mənə yeni ittiham irəli sürməli idilər. "Turan"ı mütəşəkkil cinayətkar qrup elan etmək istəyirdilər. Bundan sonra ola bilsin ki, bir neçə nəfər də həbs olunaçaqdı. Amma məlum səbəbdən bunlar baş vermədi. Çünki 31 avqustda "Vaşinqton Post" və "The Guardian" qəzetlərində yazılar çıxdı. Arxasınca 7 sentyabrda Senatda Mehman Əliyevlə bağlı 581 nömrəli düzəliş qəbul olundu. Orada Azərbaycanlı məmurlara qarşı sanksiyaların tətbiq olunması qərarı verilmişdi. Qalırdı siyahını elan etmək. Mən yaxşı bilirəm ki, o siyahıda kimlər idi. Onunda mənə təcili surətdə azad edildilər. Mənimlə bağlı üç tələb qoyulmuşdu, azadlığa buraxılma, cinayət işinin bağlanması və işin bərpa olunması. Demək olar ki, bunların üçü də yerinə yetirilib. Həbsdə olarkən sərəncam imzaladım ki, sentyabrın 1-dən "Turan"ın maliyyə təsərrüfat işi dayandırılınsın. Çünki biz öhdəlikləri yerinə yetirə bilməyəcəkdik, hesabımız bağlı idi, cərimələr tətbiq oluna bilərdi, nəticədə başqa problemlərlə üzləşə bilərdik. Azadlığa çıxdıqdan sonra problemlərimiz yenə qalırdı. Doğrudur, 11 sentyabrda 38 min manat vergidən yayınma ittihamı ləğv olunmuş, amma 4 gün sonra o ittiham bərpa olunmuşdu. Bu onu göstərirdi ki, mənə azad edib, amma dolayısı yolla qanunsuzluqlarından əl çəkmək istəmirdilər. Belə ağır vəziyyətdə yenə fəaliyyət göstərər, əsas xəbərləri göndərdik. Lakin maaşlar yox idi. Əmək-

"Hacı Məmmədovun intihar etməsinə inanmıram"

Mehman Əliyev: "2018-ci ildə çox şey hakimiyyətin özündən asılı olacaq"; "Turan"ı mütəşəkkil cinayətkar qrup elan etmək istəyirdilər"

daşların inanırdılar ki, azad olacağam. Bunu istintaqda da deyirdilər. Oktyabrın 1-dən fəaliyyətə başlamağa qərar verdik. Elan edən kimi hesabımızı təzədən bağladılar. Sentyabrın 28-də Vergilər Nazirliyinin müavini tərəfindən bizə məktub göndərilir ki, cinayət işi davam edir. O zaman ABŞ-dən və başqa Avropa Birliyi ölkələrindən yeni təpki gəldi və onlar mənə təcili surətdə axtardılar, sənəd verdilər ki, cinayət işinə xitam verilib. Amma bu vaxta qədər qərar ala bilmirik. 38 min vergi ittihamı ləğv olunub, onun da qərarını ala bilmirik. Demək olar ki, oktyabrın ortalarından normal şəkildə işləyirik. Açıq, deməzdim ki, fəaliyyətimizə hər hansı maneçilik var. Həbsdən əvvəlki heyətlə fəaliyyətimizi bərpa etmişik.

- Sadələdiyimiz proseslərdə əməkdaşlardan "Turan"ı tərk edən olmadı?

- Əslində bizi tərk edənlər çoxdan gediblər. Məsələn, 2000-ci illərin əvvəllərində "Turan"da 45 nəfər adam işləyirdi. İndi 13 nəfər qalıb. Onlardan 7 nəfəri jurnalistdir. Qalanı texniki işçilərdir. Üç dildə çıxdığımız üçün onların əksəriyyəti də tərcüməçilərdir. Belə vəziyyətdə çalışırıq. Qalanlar əvvəldən "Turan"da işləyənlərdir. Əlbəttə ki, onlar heç yerə qaçan deyillər.

- Şəxsiniz və "Turan" ətrafında proseslərin səbəbləri barədə nə düşünürsünüz?

- Bəziləri mənə həbs olunduğunda deyirdi ki, Mehman ruslara bağlı olduğu üçün

həbs olundu. Vəziyyət dəyişəndən sonra həmin şəxslər tamam başqa sözlər deməyə başladılar. Özləri bilmirdilər ki, nə danışsınlar. Bunu əvvəlcədən demişəm ki, mənə və "Turan"a qarşı gedən bu proses azad Azərbaycan mediasına qarşı aparılan siyasətin məntiqi nəticəsidir. Əslində Azərbaycanda azad medianın formalaşdırılması məsələsi var idi. Bunun kim əleyhinə, yaxud lehinə çıxıb bu başqa məsələ. Amma 24 avqustda həbsimə qərar hakimiyyət səviyyəsində verilib. Sadəcə olaraq, Qərbin, Amerika və Avropa Birliyinin qəti mövqeyi nəticəsində azadlığa çıxdım. Bütün bunlar bu şəkildə baş verdi. Qərb Azərbaycanda azad medianın bağlanması, onun nəzarətə götürülməsini istəmir. Mənim hakimiyyətin yuxarı səviyyəsində dəfələrlə danışqlarım gedib, mənə dəfələrlə təkliflər olunub. Bunların hamısından imtina etmişəm. Bütün bunlara görə "Turan"a qarşı bu cür hücumlar olmalı idi. Mənimlə bağlı hətta prezidentin yanına giriblər və deyiblər ki, bu şəxs bizə 2018-ci ildə problem yaradacaq, indidən zərərsizləşdirilməsi lazımdır. Mən yaxşı bilirəm ki, dəfələrlə mənimlə bağlı məsələ qalxıb, amma heç vaxt həbsimə gedilməyib. Bu gün telekanallara baxın. Əhalinin 15-20%-i kanallara baxır. Əhali türk və rus kanallarına daha çox baxır. Deməli, cəmiyyətimiz türk və rus kanallarının nəzarətindədir. Deməli, Azərbaycan mediasının

rolu yoxdur. Sizlər azad mətbuatı qapatmışınız, yaxud nəzarət almışınız, saytlar yaratmışınız, əvəzində nə etmişiniz? Hakimiyyət cəmiyyətlə informasiya mübadiləsini tamam itirib. Jurnalistlərə ev verməklə medianı inkişaf etdirmək olar? Bu gün medianın vəziyyəti çox acınacaqlı bir durumdadır. Media yoxsul, dilənçi gündədir, reketçi olmaq vəziyyətinə salınıb. Bu gün 24

mövzularından biri 10 aydan sonra ölkəmizdə keçiriləcək prezident seçkilərinə iddiasını irəli sürənlər var. Sizcə, prezident seçkilərində müxalifət iqtidara alternativ güc olacaqmı?

- Rəsul Quliyev, Hüseyin Abdullayev və başqaları iddialı olduqlarını deyirlər. Hesab edirəm ki, bunlar zarafat deyil. Prezident seçkiləri üçün ən azından beş il fəaliyyətdə olmalısın ki, iddianı ortaya qo-

ya biləsən. Ondan sonra deyə biləsən ki, bu müddətdə mübarizə aparmışam, artıq seçkilərə gedirəm. Uzun müddət proseslərdə yoxsan, indi gəlib ortalığa çıxıb deyirsən ki, prezident olacam. Əksinə, belə hallar proseslərə ziyandır. Əlbəttə, hər bir şəxsin öz azad qərarı var, amma ölkədəki siyasi proseslərə, mədəniyyətə bu cür hallar çox böyük ziyan vurur. Belə proseslər cocuq uyunları deyil. Hesab edirəm ki, iddialı olan siyasi liderlər mübarizəni hər zaman aparmalıdır. Seçki, sadəcə, bir mərhələdir. Bu baxımdan hazırda gedən seçki ilə bağlı proseslərə o qədər də ciddi baxmıram. Qarşıdakı seçkilərdə müxalifətin birliyinə gəlmə, müxtəlif fikirlər səsləndirmək olar. Məsələn, son prezident seçkilərində Milli Şura yaradıldı. Bu qurumda müxtəlif siyasi mövqedə olan qüvvələr birləşmişdi, ola bilərdi ki, xarici dairələrə cürbəcür bağlı olan qüvvələr də burada var idi. Bütün bunlar bəlkə də müəyyən qədər anormal sayıla bilərdi, amma faktiki bunlar baş

- Hacı Məmmədovun intiharını bu günlərdə ölkə gündəminə zəbt edib. Sizin 12 il həbsdə olan tanınmış məbusun intiharına münasibətiniz daha maraqlıdır...

- Açıq, belə intiharlara inanmıram. Çünki Hacı Məmmədov bir nəfərlik kamerada cəza çəkirdi. Belə vəziyyətdə mühafizə çox ciddidir. O, çox ciddi informasiya daşıyıcısı idi, ciddi şahid idi. Bu baxımdan mənə elə gəlir ki, burada başqa maraqlı şəxslər olub, məhz onlar Hacı Məmmədovu aradan götürüblər. Onun intihar etməsinə inanmıram. İnsan dəhşətli xəstə ola bilər, ağırlara dözməyərək intihar edə bilər, bu ehtimallar azdır. Bu baxımdan hesab edirəm ki, cəmiyyət və dövlət üçün çox ciddi informasiyaya sahib olan şəxs aradan getdi.

- Həbsdə olduğunuz günlərdə və ondan sonra ölkə gündəminin əsas müzakirə

vermişdi. Məlum səbəblərə görə də həmin qurumun sonradan dağılıb getməsi başqa məsələdir. Bir faktı deyim ki, bu seçkilər əvvəlki seçkilərdən fərqlənir. Səmiyyətdə narazılıq var. Bunu nəzərə almaq lazımdır. Xarici təpkiyə olduğu da göz önündədir. Yeni-yeni məsələlər var ki, ortalığa çıxıb. Bunun vasitəsilə də hökumətə təzyiq göstərilir. Bu baxımdan 2018-ci ildə çox şey hakimiyyətin özündən asılı olacaqdır. Hansı gedşləri edəcəyi məlum deyil. Həm xarici qüvvələrlə, həm də cəmiyyətlə iqtidarın dil tapması əsas rol oynayacaq. Hələ siyasi partiyaları demirəm. Görünən odur ki, hakimiyyət hələ də konstruktiv dialoq qurmaq fikrində deyil. İqtisadi, sosial durumlar da kifayət qədər ağırdır. İnsanlar vəziyyətdən çox narazıdır. Bundan müxalifət də, başqaları da istifadə edə bilər. Prinsipcə, düşünürəm ki, hakimiyyət vəziyyəti görüb, müəyyən addımlar atır.

- Seçkilərə 10 ay qalsa da, müxalifət daxilində bir canlanma yoxdur. Partiyalar arasında da birlik təşəbbüsləri müşahidə edilirmi. Demokratik düşürgə bu passivliyi aradan qaldıra biləcəkmı?

- Rəsmi şəkildə bildirilməsə də, müxalifət düşürgəsində bir hissə hesab edir ki, seçkiləri boykot etmək lazımdır, şans görmürlər. Digər tərəf də düşünür ki, seçkilərə qatılıb mübarizə aparmaq lazımdır. Belə bir vəziyyətdə birlikdən söhbət gedə bilməz. Burada cəmiyyətin sosial sifarişinin əsas rol oynayacağını düşünürəm. Bu, olarsa, müxalifətin birləşə bilər. Nəticədə hakimiyyət də ciddi problemlərlə üzləşər. Son prezident seçkilərinin hakimiyyət üçün necə çətin keçdiyi məlumdur. Amerika və Rusiyanın razılığından aldıqdan sonra vəziyyət dəyişdi, Milli Şura dağılmağa başladı və proseslər səngidi. O zaman hakimiyyət müxtəlif vədlər verərək bu prosesləri dəyişmişdi. Sonradan o vədləri yerinə yetirib-yetirməməsi başqa bir məsələdir. Amma onu bilirəm ki, çox vədi yerinə yetirmədilər. Son prezident seçkiləri texniki seçkilər idi. Müsavat və AXCP, sadəcə, bir qədər fəal idi. İlk olaraq yaranmış Milli Şura formatında seçkilər getmədi. Cəmiyyət də yaxşı bildirdi ki, seçkiləri iqtidar udacaqdı. Milli Şuranın dağılması da gözlənilən keyli aşağı saldı.

- İstər Amerika, istərsə də Rusiya olsun, bu seçkilərdə hakimiyyətə qarşısına öz mənafelərinə uyğun sürpriz bir isim çıxara bilərlər?

(davamı gələn sayımızda)

□ Cavansir ABBASLI, "Yeni Müsavat"

İşıq gələn tərəf

Zamin Hacı
zaminhaci@gmail.com

Yaxud korrupsiya divlərimizin elektrik sektorunda təzə planları

Hökumətdən xəbər sızdı ki, elektrik enerjisi sisteminin yenidən qurulmasına 8 milyard manata yaxın pul lazımdır. Sən demə, baş nazirin aparatı bu yöndə ilkin planları artıq təsdiq də edibdir. Yaxşı yeyinti mənbəyidir. Enerji sektorundan enerji alan məmurlarımız sevinə bilərlər.

8 milyardı dollara çevirsək hardasa 5 milyarda yaxın məbləğ edir. Üstəlik, bu, Azərbaycan enerji sektorunun 75 faizinin rekonstruksiya xərciymiş. Hələ qalan hissəni insaf edib xalqın belinə yükləməyiblər. "Xalqın beli" ifadəsi bir az uzaq görünə bilər, çünki biz korrupsiyanın, dövlət səviyyəsində oğurluğun altını adətən birbaşa çəkmirik, o üzəndə belə oğurluqlar kimsənin vəcəsinə deyil. Ancaq bu korrupsiya işinin qiymətinin qalxması, yarıtmaz təsərrüfat, dövlət büdcəsinə borclar, həmçinin o büdcənin emilməsi kimi nəticələr doğurur. Bu nəticənin də nəticəsində pensiyaçılar az pul alır, səhiyyəmiz yoxsul, müəllim ac... Nəyə, uzun söhbətdir, yuxudan eləməyə millət, qoy o biri böyrü üstə çevrilib yatsın. "Acından günorta durmaq" kimi el misalı olan millət iqtisadi problemlə oyatmaq fikrinə düşən axmaqdır.

Elektrik sisteminin bu naqəfil rekonstruksiyası söhbəti bizə yaxın tarixin tragikomik olaylarını da xatırladır. "Barmek", saçını boyayıb xaricə qaçmaq istəyən Hüseyin Arabul, "İşıq pulunu ödəməyinin nəinki işini, hər şeyini kəsərəm" söhbətləri yadınıza gəlirmi? Axı elə də çox keçməyib. 2002-ci il idi. Azərbaycan hakimiyyəti elektrik sistemini özəl sektorun idarəsinə vermək fikrinə düşmüşdü. Ortada 2 təklif vardı. Birini dünya şöhrətli alman şirkəti "Siemens" vermişdi. 700 milyon dollar investisiya qoyurdular. Ancaq qaçqınlara və başqalarına güzəştlərin ləğvi şərtiylə. Hökumətə buna razılaşmadı və heç kimin tanımadığı "Barmek"i seçdi. Baxmayaraq ki, "Barmek" "Siemens" in təklif elədiyi məbləğin heç yarısını da qoymurdu. Beləcə, cəmi 300 milyon dollar investisiya və Süleyman Dəmirəlin məktubu sayəsində "Barmek" enerji sektorumuzda peyda olmuşdu. Elə həmin gün hökumət qaçqınların güzəştlerini də kompensasiya ilə əvəzləyib, öz öhdəsinə götürüb "Siemens"ə lap yanıt vermişdi.

İnsafən, bütün əyər-əskiklərinə baxmayaraq "Barmek" enerji sektorunda az-maz qaydalar yaratmağa nail olmuşdu. İndinin özündə baxsanız kommunal sektorumuzda ən işlək və müəyyən mexanizmlərə malik sahə enerji sahəsidir, çünki haçansa özəl biznesin süpürgəsi deyibdir. Su, qaz, təmizlik, istilik və sairə - hamısı daha biabırçı problemlər içindədir. Ən pis özəl sektor belə dövlət sektorundan, dövlət idarəçiliyi altında olan iqtisadiyyatdan uğurludur. Çünki özəl sektor çevikdir, korrupsiyaya daha az meyillidir, bazar iqtisadiyyatı qanunlarına tabedir və sairə.

"Barmek" in dövlət rəhbərliyinin qəzəbinə tuş gəlməsi tarixçəsinə təzədən xatırlatmaq istəmirəm. Hər halda, artıq 11 ildir - 2006-cı ildən bəri paytaxtın və regionların enerji sektoru yenidən dövlətin əlindədir. Və bu 11 illik prosesin yekunu olaraq 5 milyard dollarlıq yenidənqurmaya ehtiyac yaranıbsa, əgər bu xərc doğrudan da müəyyən texniki işlərə, avadanlıq alınmasına lazımdırsa, bunun cavabını kim verməlidir? Bir daha xatırladıram ki, 2002-ci ildə yenidən qurulmasına ən yuxarı halda 700 milyon dollar istənilən sisteme indi 5 milyard lazım gəlibmi? Bəlkə biz 15 ildə 5 dəfə respublikanı yekəltmişik, xəbərimiz yoxdur? Cocuq Mərcanlı azad olunub, başa düşürəm, ancaq oranın elektrik dirəklərini bərpə eləməyə 5 milyard bir az çox deyilmi? Bəlkə 4 milyarda salaq? Hərçənd, bayaq manatı dollara çevirəndə mən özüm də bir növ çox yuvarlaq eləmişdim. 8 milyard manat 5 yox, 4 milyard 700 milyon dollara bərabərdir - hazırkı kursla. 300 milyon da burdan qabağıq. Halal olsun. Bir-iki transformatorun yağını da dəyişməsək bir də gördün rekonstruksiyaya xərcləri lap çağbacağ oldu.

Ankaradan Bakıya türk generalları, İrəvana ultimatum

Xəbər verdiyimiz kimi, Türkiyə prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan Ermənistanı izolyasiyanı gücləndirməklə hədələyib. Hakim partiyanın toplantısında Ermənistanı bundan sonra da regional iqtisadi layihələrdən kənar qoyulacağını deyən Ərdoğan bildirib ki, rəsmi İrəvan erməni diasporunun təzyiqi altında "Türkiyə ilə dostluq qapılarını inadlı qılıda saxlayır" və altını da hamıdan çox özü çəkir.

Sitat: "Nəticədə Ermənistan bölgədəki nəqliyyat, ticarət və energetik layihələrdən kənar qalıb. Üstəlik, o, izolyasiya şəraitində olmaqda davam edir. Bunun qarşılığında Gürcüstan bir yandan Türkiyə və Qərbi Asiyada, digər yandan isə Qafqaz regionu ilə Orta Asiya arasında körpüyə çevrilib. Yeni kim ki bizimlə dostluq edir, o qazanır, kim ki kin saxlayır - itirir".

Türkiyə dövlət başçısının bu ultimatumu daha çox xəbərdarlıq xarakteri daşımaqla yanaşı öncəliklə, Dağlıq Qarabağ məsələsində qardaş ölkənin bundan sonra Azərbaycanın yanında olacağını, Bakının məqbul saymadığı həll variantını Ankaranın da qəbul etməyəcəyinin çox aydın bir mesajıdır - özü də təkə İrəvana yox, həm də Moskvaya mesajdır.

İkincisi, bu, Ermənistanın taleyinin sırf öz əlində olduğu barədə ermənilərə birmənalı ismarıqdır, status-kvonu uzanmasından ən çox erməni xalqının əziyyət çəkdiyi və çəkəcəyi barədə xatırlatmadır. Bu xüsusda Qarabağ məsələsində İrəvan konstruktiv mövqə tutmayacağı təqdirdə sərhədlərin açılmasına və siyasi-diplomatik əlaqələrin bərpasına olan ümidlərin heç vaxt çin olmayacağına anon-sudur.

Yeri gəlmişkən, Ermənistan prezidenti Serj Sərkisyan BMT Baş Məclisinin son sentyabr sessiyasında çıxışı zamanı sərhədlərin açılmasını nəzərdə tutan bədnam "Sürix protokolları" nı (2009-cu ildə ABŞ-ın patronajlığı ilə imzalanıb) gələn ilin aprelinədək arxivə verməyəcəklərini demişdi. Yeni erməni tərəfində ümid vardı ki, bəlkə apreledək Türkiyə prinsipial mövqeyini dəyişsə, sərhədlər açıqla, Ermənistanın blokadası yumşalsın. Ancaq Ərdoğan yuxarıdakı açıqlama ilə düşmən tərəfin son ümidini də basdırmış oldu.

Nəhayət, üçüncüsü, Türkiyə lideri Ankara-İrəvan münasibətlərinin normallaşması yönündə əsas əngəllərdən birinin erməni lobbisi olmasına diqqət yönəlməklə həm Ermənistan rəhbərliyini xarici siyasət məsələsində daha sərbəst olmağa çağırır, - o erməni lobbisi ki, Sərkisyan hakimiyyəti ilə hazırda heç də isti münasibətlərdə deyil, - həm də saxta soyqırım iddiasının Ankara tərəfin-

Ərdoğan ermənilərin son ümidini də qırdı - nə sərhədlər açılacaq, nə də...

Türkiyə liderinin xəbərdarlığına Ermənistandan reaksiya gecikmədi; **erməni nəşri:** "Bu açıqlama ondan xəbər verir ki..."; **erməni şərhçi:** "Ərdoğan Azərbaycan faktorundan qurtula bilmir..."

dən heç vaxt tanınmayacağına diqqət yönəldib.

Qardaş ölkə başçısının işğalçı ölkəyə bu xəbərdarlığı daha iki aspektdən diqqət çəkir. Məsələ ondadır ki, yuxarıdakı açıqlama son vaxtlar Türkiyə ordu generallarının Bakıya intensivləşən səfərləri və "Sürix protokolları" nın əsas memarı olan ABŞ-la Türkiyə arasında gərginləşən münasibətlər fonunda verilib. Yeni Ərdoğan faktiki şəkildə İrəvana ultimatum kimi hədə, Bakıya isə generallar göndərir. Bu da İrəvana çox mühüm bir xatırlatmadır ki, işğal rejiminin sonsuzadək sürəcəyini ümidləməsin.

Əlavə edək ki, Türkiyə lideri zaman-zaman bənzər bəyanatlarla çıxış edir. Məsələn, bu ilin əvvəlində o bildirmişdi ki, Azərbaycana qarşı yeni təcavüz olarsa, Ermənistan öz qarşısında Türkiyəni görəcək.

Gözləndiyi kimi, Türkiyə prezidentinin açıqlamasına işğalçı ölkədə reaksiya özünü çox gözəltməyib. "Yeni Müsavat" xəbər verir ki, Ərdoğanın

hədəsi ilə bağlı "Jamanak" qəzeti yazıb: "Türkiyə prezidentinin bu çıxışı ondan xəbər verir ki, Ankara yazı kimi türk-erməni protokollarına qayıtmaq niyyətində deyil - nə barədə ki, Sərkisyan BMT-dəki çıxışında buna işarə vurmuşdu. Həmin protokollar əslində XX əsrin əvvəllərində Rusiya-Türkiyə anlaşmasının təsdiqi və "modernləşməsi" ndən savayı bir şey deyil. Yeni protokollar daha çox Moskva-Ankara əlaqələrinə "təzədən formatlamaq" la bağlı idi, nəinki türk-erməni əlaqələrini".

1 in.am nəşrinin şərhçisi Sarkis Arsunı isə öncə Ermənistanın siyasi rəhbərliyi ilə erməni diasporunun mövqeləri arasındakı fərqlə diqqət çəkməklə dolayısıyla Ərdoğanı yanlış yanaşmada qınayır: "Şübhəsiz ki, Ermənistanın və erməni diasporunun gündəliyinin eyni olduğunu və ya formalaşmış ümumerməni gündəliyinin olmasını iddia etmək doğru olmaz. Diasporun özü nə siyasi mövqə baxımından, nə də dəyərlər oriyentirləri və ya düşüncə planında yekdil deyil. Yeni hətta Türkiyə məsələsin-

də erməni lobbisinin vahid mövqeyindən danışmaq yersizdir".

Musavat.com-un məlumatına görə, müəllif əksinə, iddia edir ki, Sərkisyan lobbinin güclü təsiri altında deyil və sərhədlərin açılmasının vacibliyi məsələsində diasporun müqavimətini qırmaq bacarıb, türk-erməni bəzişində Ermənistanın roluna inanırdı deyil. Təəssüf ki, eyni şey Ərdoğan müəssər olmadı. Çünki onu ön şərtləri protokolların ruhuna uyğun deyildi. Bu şərtlər Ermənistanın tacridinin davam edəcəyi ilə bağlı son şantajla birgə mahiyyət etibarilə Bakının istəyidir. Zaman göstərdi ki, Ərdoğan Azərbaycan faktorundan qurtula bilməyib".

Bu, heç mümkün də deyil. Ona görə ki, Türkiyə hakimiyyətinin başında kimin durmasından asılı olmayaraq, Qarabağ məsələsi iki qardaş ölkənin ortaq dərdi olaraq qalacaq. Bunun əksini gözəyənələr boşuna gözəyir.

Xəzəryanı ölkələrin xarici işlər nazirləri Rusiya paytaxtında bir araya gəldilər. Bir sıra problemlərin müzakirəsinə həsr olunmuş iclasdan sonra Azərbaycanın xarici işlər naziri Elmar Məmmədov ATƏT Xarici İşlər Nazirləri Şurasının iclasına qatılmaq məqsədi ilə Vyanaya gedəcək. Avstriyanın paytaxtında Azərbaycan XİN rəhbərinin ATƏT-in Minsk Qrupunun həmsədrləri ilə görüşü də planlaşdırılır.

Ermənistan bir qayda olaraq bu kimi görüşlər ərəfəsində Azərbaycana təsir göstərmək iddiası ilə tərxiatlarla əl atır, silahları işə salır. Hətta bu tərxiatların bir çox hallarda digər bir qüvvənin əli ilə reallaşdırıldığını söyləmək olar. Məsələn, aprel döyüşləri də elə düşmənin və havadarlarının tərxiatları nəticəsində alovlandı. Ancaq hər dəfə düşməni layiqli savabını alır. Əksər müşahidəçilər hesab edir ki, Qarabağa gəlib hərbi təlimləri şəxsən izləyən Serj Sərkisyanın əsas məqsədi 2018-ci ilin aprelində başa çatan prezident səlahiyyətlərinin ardınca baş nazir kürsüsünə sahiblənməkdir. Qeyd edək ki, gələn il həm Azərbaycan, həm Ermənistan, həm də Rusiyada prezident seçkiləri keçiriləcək. E.Məmmədov da bu bərdə yanaşmalara reaksiyasında "gələn il seçkilərin keçirilməsi danışıqlar prosesini dayandırmamız üçün səbəb deyil", - deyə bildirib.

Ancaq bu, bir reallıqdır ki, Ermənistan rəhbərliyi hakimiyyətinin ömrünü uzatmaq, bununla da həm Qarabağdakı döyüşlərdə, həm də İrəvanda ki etiraz aksiyaları zamanı məhv etdiyi erməni gənclərə görə məsuliyyətdən yaxa qurtarmaq istəyir. İndiki durumda Sərkisyanı xilas edəcək yeganə məsələ Qarabağ faktorudur. Erməni prezident fəlakətlərə sürüklədiyi xalqına "qalib ölkənin qalib rəhbəri" fikrini aşılamaq üçün vaxtaşırı hərbi mundirini geyinib Qarabağa gəlir, burada təlimləri izləyir. Bununla da Ermənistan prezidenti sülh danışıqlarına etinasızlığını nümayiş etdirir.

"Ermənistan ordusunun işğal olunmuş ərazilərimizdə qondarma Dağlıq Qarabağ rejimi ilə "birgə" keçirdiyi təlimlər sadəcə öz xalqını aldatmaq üçündür". Bunu isə hərbi ekspert, ehtiyatda olan general-leytenant Yaşar Aydəmirov bildirib. Onun sözlərinə görə, ermənilər həmişə olduğu kimi, yenə də qanunsuz hərəkət edirlər: "Dağlıq Qarabağ ərazisində Ermənistan silahlı qüvvələri necə təlim keçirə bilər? Bu ordunun Azərbaycan ərazisində nə işi var? Dağlıq Qarabağ ərazisində fəaliyyət göstərən "Artsax ordusu" qanunsuz ordudur. 5-6 tank göstərməklə xaoslu şəkildə ora-bura hərəkət etməklə, 1-2 taboru yerindən tərpətməklə "irimiqyaslı təlim" keçirmək olmaz. Buna hər bir hərbcü də, vətəndaş da baxanda bilir ki, orada irimiqyaslı təlimlərdən söz gedə bilməz. Sadəcə, istəyirlər ki, yenə bizim hərbcülər onlara reaksiya versinlər. Amma bu, elə bir irimiqyaslı təlim deyil ki, ona reaksiya verək. Bu yalnız və yal-

nız öz xalqını aldatmaq üçün Ermənistan hakimiyyətinin növbəti şousudur. Onlar öz ordularında korrupsiyanı bir az da inkişaf etdirmək, vəsait silmək üçün belə bir güllünc təlim təşkil ediblər".

Generalı işğalçı ölkə rəhbərliyinin şou göstərdiyinə şübhə etmir: "Hansı irimiqyaslı təlimlərdən söhbət gedə bilər ki, bu təlimdə iriçaplı pulemyotlardan, top, artilleriya, raket sistemlərdən, zirehli texnikalardan, özüyəriyən artilleriya sistemlərdən istifadə belə

bir tabor sayında texnika toplanan Ermənistan rəhbərliyinin bu təlimləri utanmadan "irimiqyaslı" adlandırması çox güllüncdür: "Azərbaycan Ordusu birləşmə səviyyəsində istənilən təlimi keçirərkən belə cəlb edilən döyüş texnikasının sayı ermənilərin "irimiqyaslı" təlimlərə toplaya bildiklərindən 3-4 dəfə artıq olur. Söylə montaj edilmiş video görüntülərdə 2-3 PDM və 3 ədəd tank dağda-daşda tozanaq qaldıraraq mənəsisiz yərə ora bura "çapır". Ermənistan ordusu rəhbərliyi

rile bilməz".

Şübhə yoxdur ki, S.Sərkisyan Azərbaycan ordusunun qarşısında duruş gətirməyin mümkünsüzlüyünü anlamayacaq qədər sadələşdirilməsindən ötrü tələbələrini belə möhlət hüququndan məhrum edir, silahlı kreditlə, yaxud dilənərək alır. Azərbaycan gəldikdə... Almaniyanın Bonn şəhərində yerləşən Beynəlxalq Konvensiya Mərkəzi 2017-ci ildə hər birləşmə səviyyəsinə görə

Qarabağ problemi: savaşa yaxın, sülhdən uzaq

Ermənistan rəhbərliyi "qırmızı xətti" növbəti dəfə keçdi; **deputat Elman Məmmədov: "Sərkisyan son addımları ilə bütün beynəlxalq hüquqa meydan oxuyur"**

edilmədi, atışlar aparılmadı. Bunlar hamısı vəsait tələb edir. Bunlarsız irimiqyaslı təlim keçirmək olmaz. Bunlar sadəcə gözə küll üfürməkdir. Ermənilər kiçik həcmdə məşqi şisirdib bu səviyyədə göstərməyə cəhd edirlər. Döyüş texnikasının, təlimə cəlb olunan şəxsi heyətin sayı göstərir ki, bu, irimiqyaslı təlim deyil. Çünki, onlarda nə o qədər vəsait, nə şəxsi heyət, nə də texnika var. Texnikanın da istifadə edilməsi üçün Ermənistan ordusunda maddi-texniki təminat məsələlərində də ciddi problemlər mövcuddur", - deyə Y.Aydəmirov əlavə edib.

"Təlim adlandırılan yaramazların toplantısından yayınan foto və videoları diqqətlə izləsək düşməni ordusunun rəhbər heyətinin sifətlərindən həm təlimlərə, həm də Sərkisyanı olan nifrət dolu münasibəti aydın sezmək olar. Müşavirə otağına zorla gətirilən şəxsi heyətin üzvlərindəki mimika və laqeyd baxışlar orada baş verən hadisələrə marağın olmamasını açıq-aydın hiss etdirir".

Bu fikirlər isə hərbi jurnalist İsa İsmayılova məxsusdur. Ekspert hesab edir ki, naqliyyat vasitələri də daxil olmaqla

nə qədər yalandan tərifiyə də, təlimlərə cəlb edilən texnikaya "ən müasir" döyüş texnikası deməyin də yalan olduğu yayımlanan videosujetdən aydın görünür. Dağlıq əraziyə bənzər təlim mərkəzində, təpələrin ətəyində, soyuqdan əsnəyən tamaşaçıların qarşısında ora-bura sürülən döyüş masinlərinin "müasir" vəziyyəti, kiçik bir maneəni dəf edərək nə qədər çətinlik çəkərək ətrafı qara tüstüyə qorq etməsindən və ensiz yarğanı keçmək istərkən hansı hala düşməsindən aydın görünür".

Milli Məclisin deputatı, Xocalı rayonunun sabiq icra başçısı Elman Məmmədov "Yeni Müsavat"a hazırkı durumu şərh edərkən dedi ki, Azərbaycan və Ermənistan hal-hazırda sülhdən çox, müharibəyə yaxındırlar: "Ona görə ki, Sərkisyan son addımları ilə bütün beynəlxalq hüquqa meydan oxuyur. Həm BMT, həm ATƏT, həm Minsk Qrupunun həmsədrlərinə, xüsusilə də Azərbaycana meydan oxuyur. Bununla demək istəyir ki, mən heç kimi saymıram, tanklarımla gəlib Azərbaycan ərazilərində hərbi təlim keçirəm. Bunun cavabı təbii ki, sülh yolu ilə ve-

dünya ölkələrinin siyahısını tərtib edib. (Modern.az) Reytingdə Azərbaycan 11-ci pillədə, Ermənistan isə 30-cu yerdə qərarlaşıb. Ancaq Ermənistan prezidenti Qarabağa gəlməzdən öncə Minskə, Kollektiv Təhlükəsizlik Müqaviləsi Təşkilatının sammitində iştirak etdi. Güman olunur ki, erməni prezident öz "ağasının" təlimatlarına uyğun olaraq növbəti dəfə həyasızlıq nümayiş etdirib. Təbii ki, erməni ordusunun hərbi təlimlərinin miqyasından asılı olmayaraq, qəfildən işğalçıya sarsıdıcı zərbə vurula bilər. Bu isə tərəflərin sülhdən uzaq, savaşa daha yaxın olduğuna şübhə yeri qoymur. Azərbaycanın dəfələrlə bəyan etdiyi kimi, baş verə biləcək fəlakətlərə görə Ermənistanın qeyri-konstruktiv mövqə sərgiləyən rəhbərliyi məsuliyyət daşıyacaq. Hər halda Azərbaycan prezidenti bu ilin sentyabrında BMT Baş Assambleyasının tribunasından Ermənistanın cinayətkar prezidentinə aprel dərslərini xatırlatmışdı. Deməli, "qırmızı xətti" növbəti dəfə keçən işğalçı prezidentə yerini göstərmək lazım gələcək...

□ E.PASASOY

???

Hüseynbala SƏLİMOV

Xəzəryanı ölkələrin xarici işlər nazirləri Rusiya paytaxtında bir araya gəldilər. Bir sıra problemlərin müzakirəsinə həsr olunmuş iclasdan sonra Azərbaycanın xarici işlər naziri Elmar Məmmədov ATƏT Xarici İşlər Nazirləri Şurasının iclasına qatılmaq məqsədilə Vyanaya gedəcək. Avstriyanın paytaxtında Azərbaycan XİN rəhbərinin ATƏT-in Minsk Qrupunun həmsədrləri ilə görüşü də planlaşdırılır.

Ermənistan bir qayda olaraq bu kimi görüşlər ərəfəsində Azərbaycana təsir göstərmək iddiası ilə təxribatlara əl atır, silahları işə salır. Hətta bu təxribatların bir çox hallarda digər bir qüvvənin əli ilə reallaşdırıldığını söyləmək olar. Məsələn, aprel döyüşləri də elə düşmənin və havadarlarının təxribatları nəticəsində alovlandı. Ancaq hər dəfə düşməni layiqli savabını alır. Əksər müşahidəçilər hesab edir ki, Qarabağa gəlib hərbi təlimləri şəxsən izləyən Serj Sərkisyanın əsas məqsədi 2018-ci ilin aprelində başa çatmış prezident səlahiyyətlərinin ardınca baş nazir kürsüsünə sahiblənməkdir. Qeyd edək ki, gələn il həm Azərbaycan, həm Ermənistan, həm də Rusiyada prezident seçkiləri keçiriləcək. E.Məmmədov da bu bərdə yanaşmalara reaksiyasında "gələn il seçkilərin keçirilməsi danışıqlar prosesini dayandırmamız üçün səbəb deyil", - deyə bildirib.

Ancaq bu, bir reallıqdır ki, Ermənistan rəhbərliyi hakimiyyətinin ömrünü uzatmaq, bununla da həm Qarabağdakı döyüşlərdə, həm də İrəvanda ki etiraz aksiyaları zamanı məhv etdiyi erməni gənclərə görə məsuliyyətdən yaxa qurtarmaq istəyir. İndiki durumda Sərkisyanı xilas edəcək yeganə məsələ Qarabağ faktorudur. Erməni prezident fəlakətlərə sürüklədiyi xalqına "qalib ölkənin qalib rəhbəri" fikrini aşılamaq üçün vaxtaşırı hərbi mundirini geyinib Qarabağa gəlir, burada təlimləri izləyir. Bununla da Ermənistan prezidenti sülh danışıqlarına etinasızlığını nümayiş etdirir.

"Ermənistan ordusunun işğal olunmuş ərazilərimizdə qondarma Dağlıq Qarabağ rejimi ilə "birgə" keçirdiyi təlimlər, sadəcə, öz xalqını aldatmaq üçündür". Bunu isə hərbi ekspert, ehtiyatda olan general-leytenant Yaşar Aydınrov bildirib. Onun sözlərinə görə, ermənilər həmişə olduğu kimi, yenə də qanunsuz hərəkət edirlər: "Dağlıq Qarabağ ərazisində Ermənistan silahlı qüvvələri necə təlim keçirə bilərlər? Bu ordunun Azərbaycan ərazisində nə işi var? Dağlıq Qarabağ ərazisində fəaliyyət göstərən "Artsax ordusu" qanunsuz ordudur. 5-6 tank göstərməklə xaos şəkildə ora-bura hərəkət etməklə, 1-2 taboru yerindən tərpətməklə "irimiqyaslı təlim" keçirmək olmaz. Buna hər bir hərbiçi də, vətəndaş da baxanda bilir ki, orada irimiqyaslı təlimlərdən söz gedə bilməz. Sadəcə, istəyirlər ki, yenə bizim hərbiçilər onlara reaksiya versinlər. Amma bu, elə bir irimiqyaslı təlim deyil ki, ona reaksiya verək. Bu yalnız

və yalnız öz xalqını aldatmaq üçün Ermənistan hakimiyyətinin növbəti şousudur. Onlar öz ordularında korrupsiyanı bir az da inkişaf etdirmək, vəsait silməmək üçün belə bir gülcünc təlim təşkil ediblər".

Generalı işğalçı ölkə rəhbərliyinin şou göstərdiyinə şübhə etmir: "Hansı irimiqyaslı təlimlərdən söhbət gedə bilər ki, bu təlimdə iriçaplı pulemyotlardan, top, artilleriya, raket sistemlərindən, zirehli texnikalardan, özüyəriyən artilleriya sistemlərindən istifadə belə edil-

bir tabor sayında texnika toplayan Ermənistan rəhbərliyinin bu təlimləri utanmadan "irimiqyaslı" adlandırması çox gülüncdür: "Azərbaycan ordusu birləşmə səviyyəsində istənilən təlimi keçirərkən belə cəlb edilən döyüş texnikasının sayı ermənilərin "irimiqyaslı" təlimlərlə toplaya bildiklərindən 3-4 dəfə artıq olur. Səylə montaj edilmiş videogörüntülərdə 2-3 PDM və 3 ədəd tank dağda-daşda tozanaq qaldıraraq mənəsisiz yərə ora-bura "çapır". Ermənistan ordusu rəhbərliyi

məz".

Şübhə yoxdur ki, S.Sərkisyan Azərbaycan ordusunun qarşısında duruş gətirməyin mümkünsüzlüyünü anlamayacaq qədər sadələşdirilməsindən ötrü tələbələrini belə möhlət hüququndan məhrum edir, silahlı kreditlə, yaxud dilənərək alır. Azərbaycan gəldikdə... Almaniyanın Bonn şəhərində yerləşən Beynəlxalq Konvensiya Mərkəzi 2017-ci ildə hərbi birləşmə səviyyəsinə görə

Qarabağ problemi: savaşa yaxın, sülhdən uzaq

Ermənistan rəhbərliyi "qırmızı xətti" növbəti dəfə keçdi; **deputat Elman Məmmədov:** "Sərkisyan son addımları ilə bütün beynəlxalq hüquqa meydan oxuyur"

mədi, atışlar aparılmadı. Bunlar hamısı vəsait tələb edir. Bunlar-sız irimiqyaslı təlim keçirmək olmaz. Bunlar, sadəcə, gözə küllüfündür. Ermənilər kiçik həcmdə məşqi şisirdib bu səviyyədə göstərməyə cəhd edirlər. Döyüş texnikasının, təlimə cəlb olunan şəxsi heyətin sayı göstərir ki, bu, irimiqyaslı təlim deyil. Çünki onlarda nə o qədər vəsait, nə şəxsi heyət, nə də texnika var. Texnikanın da istifadə edilməsi üçün Ermənistan ordusunda maddi-texniki təminat məsələlərində də ciddi problemlər mövcuddur", - deyə Y.Aydınrov əlavə edib.

"Təlim adlandırılan yaramazların toplansından yayınan foto və videoları diqqətlə izləsək, düşmənin ordusunun rəhbər heyətinin sifətlərindən həm təlimlərə, həm də Sərkisyanaya olan nifrət dolu münasibəti aydın sezmək olar. Müşavirə otağına zorla gətirilən şəxsi heyətin üzvlərindəki mika və laqeyd baxışlar orada baş verən hadisələrə marağın olmamasını açıq-aydın hiss etdirir".

Bu fikirlər isə hərbi jurnalist İsa İsmayılova məxsusdur. Ekspert hesab edir ki, nəqliyyat vasitələri də daxil olmaqla,

nə qədər yalandan tərifiyə də, təlimlərə cəlb edilən texnikaya "ən müasir" döyüş texnikası deməyin də yalan olduğu yayımlanan videosujetdən aydın görünür. Dağlıq əraziyə bənzər təlim mərkəzində, təpələrin ətəyində, soyuqdan əsnəyən tamaşaçıların qarşısında ora-bura sürülən döyüş masinlərinin "müasir" vəziyyəti, kiçik bir maneəni dəf edərək nə qədər çətinlik çəkərək ətrafı qara tüstüyə qərq etməsindən və ensiz yarğanı keçmək istərək hansı hala düşməsindən aydın görünür".

Milli Məclisin deputatı, Xocalı rayonunun sabiq icra başçısı Elman Məmmədov "Yeni Müsavat"a hazırki durumu şərh edərkən dedi ki, Azərbaycan və Ermənistan hazırda sülhdən çox, müharibəyə yaxındır: "Ona görə ki, Sərkisyan son addımları ilə bütün beynəlxalq hüquqa meydan oxuyur. Həm BMT, həm ATƏT, həm Minsk Qrupunun həmsədrlərinə, xüsusilə də Azərbaycana meydan oxuyur. Bununla demək istəyir ki, mən heç kimi saymıram, tanklarla gəlib Azərbaycan ərazilərində hərbi təlim keçirəm. Bunun cavabı təbii ki, sülh yolu ilə verilə bil-

dünya ölkələrinin siyahısını tərtib edib (modern.az) Reytingdə Azərbaycan 11-ci pillədə, Ermənistan isə 30-cu yerdə qərarlaşıb. Ancaq Ermənistan prezidenti Qarabağa gəlməzdən öncə Minskə, Kollektiv Təhlükəsizlik Müqaviləsi Təşkilatının sammitində iştirak etdi. Güman olunur ki, erməni prezident öz "ağasının" təlimatlarına uyğun olaraq növbəti dəfə həyasızlıq nümayiş etdirib. Təbii ki, erməni ordusunun hərbi təlimlərinin miqyasından asılı olmayaraq, qəfildən işğalçıya sarsıdıcı zərbə vurula bilər. Bu isə tərəflərin sülhdən uzaq, savaşa daha yaxın olduğuna şübhə yeri qoymur. Azərbaycanın defələrlə bəyan etdiyi kimi, baş verə biləcək fəlakətlərə görə Ermənistanın qeyri-konstruktiv mövqe sərgiləyən rəhbərliyi məsuliyyət daşıyacaq. Hər halda, Azərbaycan prezidenti bu ilin sentyabrında BMT Baş Assambleyasının tribunasından Ermənistanın cinayətkar prezidentinə aprel dərşini xatırlatmışdı. Deməli, "qırmızı xətti" növbəti dəfə keçən işğalçı prezidentə yerini göstərmək lazım gələcək...

□ E.PASASOY

Ayrılmaz müttəfiqlərin arasındakı çat

Xalid KAZIMLI

Müttəfiq ölkələr arasında münasibətlər hər zaman həssas xarakter daşıyır. Adi bir söz, sıradan bir açıqlama, bu və ya digər ölkədə baş verən və hər iki ölkəyə dəxli olan hadisə ikitərəfli münasibətləri gərginləşdirə bilər.

Hazırda elə bir hadisə Rusiya ilə Ermənistan arasında baş verib və münasibətlər xeyli gərginləşib.

Hər kəsə bellidir ki, Rusiya ən azı 150 ildir ki, erməniləri Qafqaz bölgəsində himayə edir, onlara qədim Azərbaycan torpaqlarında (Göyçə, İrəvan, Zəngəzur, Vədi mahallarında) yoxdan bir dövlət qurub verib.

Bu kiçik və kasıb dövləti öz federal subyektlərindən biri kimi saxlayan Rusiyanın dövlət marağı bundan ibarətdir ki, Türkiyə və İranın bir addımlığında olsun, lazım olanda Ermənistanı forpost, masa kimi istifadə edəsin.

Ermənilər öz başlarının salamatlığı üçün bu roldan məmnundurlar, bilirler ki, qarışıq bir coğrafiyada olduqlarından və qonşuları ilə zaman-zaman çatı düşmənçilik etdiklərindən xarici himayədar, qoruyucu ağa olmadan yaşaya bilməzlər.

Ancaq onlarda uzun əsrlərdir tərgidə bilmədikləri bir xasiyyət var - şələlərini bellərinə qaldırandan, özlərini güclü gördəndən, başqa yerdə daha səxavətli hami tapandan sonra onlara kimlərin kömək etdiyini unudur, "köhnə dost"a arxa çevirir, xəyanət edirlər.

Tarixən belə olub. Ötən əsrin əvvəllərində ermənilər Fransaya və Rusiyaya güvənərək Türkiyəyə arxa çevirib, üstlərinə silah qaldıranda, Osmanlı sultanları tərəfindən onlara verilən bəlağətli "sadiq-millət" ünvanını da itirdilər, onunla bərabər başqa itkiləri də oldu.

Bu gün ermənilər eyni hərəkəti Rusiyaya qarşı etmək istəyirlər. Artıq bunun əlamətləri var. Ermənistanın Avropa Birliyi ilə yaxınlaşması həmin yola meyillənməsinin göstəricisidir.

Bu da ona görə belədir ki, Ermənistanın ambisiyası böyükdür. Bu dövlət Rusiyanın əliylə Qarabağı Azərbaycanı de-fakto qoparıb, amma de-yure sənədləşdirilməsini, məsələnin birdəfəlik bitməsini istəyir. Rusiya isə bu istiqamətdə heç bir hərəkət etmir.

Ermənilər düşünür ki, Rusiya bunu ya qəsdən etmir, ya da gücü çatmır. Hər iki variant ermənilər üçün qeyri-məqbuldur. Ona görə də onlar Rusiya ilə birlikdə əldə etdikləri "nailiyyəti" qoruyub saxlamaq üçün yeni himayədarlara ehtiyac hiss edirlər. Ermənilərin Avropa səvdasının mayasında bu ehtiras durur.

Elə bir çox erməni deputatların Ermənistanın Avrasiya İttifaqından çıxması məsələsini ölkə parlamentinin gündəliyinə salmaq cəhdlərinin arxasında da bu ehtiras durur - Rusiyanı şantaj etmək, Avropanın ağışına atılmağa hazır olmaq mesajı vermək.

Rusiyalı politoloqun Ermənistanı əri ola-ola oynaş axtaran zinakar qadına bənzətməsi məhz bu səbəbdən oldu.

Öz millətinin, dövlətinin mənafeğini müttəfiqlərinin maraqlarından üstün tutan, neofaşist qafalı rus intellektləri üreklərinin dərinliyindəkini dillərinə gətirməkdən çəkinmirlər. Onlar məhz belə düşünür, ermənilərin arzu və niyyətlərinin nə olduğunu anlayır və öz təpkilərini ortaya qoyurlar.

İndi bir çox ermənilər İrəvanda od püskürür, öz növbələrində rusları təhqir etmək, sözlə qisas almaq istəyirlər. Bununla belə, onlar fəqəndədirlər ki, Rusiya günü bu gün əlini onların küreyindən çəksə, halları fəna olar. Bunun dərdindən Ermənistan rəhbərliyi donquldana-donquldana məlum təhqiri həzm etmək yolunu tutublar.

Onlar Avropayla cəmləşmək hərəkətinin Rusiyayı əsəbiləşdirəcəyini bildirdilər, bu təhqiri də Kremlin xəbərdarlığı kimi qəbul edirlər. Çünki həmin təhqiri səsləndirən şəxs bu və ya digər şəkildə Kremlin sözcüsü olduğuna inanırlar.

Hələ ortaya Jirinovski kimisinin birini çıxıb daha sərt şeylər də danışa bilər. Ona görə də ermənilər Rusiyada kükrəməkdə olan anti-Ermənistan kampaniyasını sənətməyə, durdurmağa çalışırlar.

Tarix baxımından bu, epizodik gərginlik ola bilər. Ancaq ermənilər meyillənmiş olduqları yola düzəlsələr, ABŞ-a sığınub, Avropaya yaxınlaşsalar, onda Rusiyanın əsl sifətini, nə qədər ermənilə və ya ermənilər olduqlarını görərlər.

Elə çıxmasın ki, bizim ümidimiz regiondakı bu iki müttəfiq dövlətin bir-birindən ayrılmasındadır. Sadəcə, onu göz önündə tutmaq ki, bu ayrılıq Qafqazda vəziyyəti əməlli-başlı dəyişərdi.

Bir neçə gün öncə Ağdaşda 2005-ci il təvəllüdü Adıgözəlov İsmayıl Çingiz oğlu yaşadığı evin həyətinə tövlədə özünü kəndirə asaraq intihar edib. 12 yaşlı İsmayılın ailəsinə yazdığı məktub müzakirələrə səbəb olub. Uşaq ailəsinə yazdığı məktubda sevimli peyğəmbərin yanında olacağını qeyd edib. Bu cümləyə görə uşağın beyninin dini söhbətlərlə "yeyildi" və intihara gətirib çıxaran səbəbin də məhz din haqda yanlış təbliğat olduğu bildirilir.

12 yaşlı İsmayılın intihar etməsinin səbəbi dəqiq bilinməsə də din üzərində dayananlar daha çoxdur və orta təhsil məktəblərində dini biliklərin verilməsinin qadağan edilməsini istəyənlər var. Maraqlıdır, doğrudanmı dini biliklər uşaqları yanlış yönə istiqamətləndirir? Ümumiyyətlə, uşaqlara dini biliklər verilməlidir?

Dini ekspert Kənan Rövşənoğlu bildirdi ki, bu mövzuda sonuncu ittiham olunacaq ünvan dindir: "Məsələnin bu şəkildə qoyulması yanlışdır. Çünki hələlik o yeniyetmənin hansı səbəbdən, yeni konkret olaraq nə üçün intihar etdiyi dəqiq belli olmayıb. Ortada bir məktub var və orda yeniyetmə öldükdən sonra Peyğəmbərimizin (s.ə.s) yanında olacağını qeyd edir. Ancaq bu detal intihar səbəbi sayıla bilməz. Çünki birincisi, din intiharı qadağan edib. Hətta ən çarəsiz halda belə özünə qəsd etmək dinə görə qadağandır, bunu edənə nəinki Peyğəmbərin yanına, ümumiyyətlə, cənnətə gedəcəyi istisnadır. İslam mətnləri açıq şəkildə bildirir ki, özünə qəsd edən günahkardır, cəhənnəmə gedəcək. Azacıq, səthi dini bilgisi olan insan özünə qəsd etməz. İkincisi, yeniyetmənin dini təhsil alması, dərindən sonra molla yanında dini dərslər, Quran öyrənməsi ittiham üçün əsas verə bilməz. Bir

Uşaqları intihara aparan səbəb-məktəblərdə dini biliklərin verilməsi, yoxsa...

Kənan Rövşənoğlu: "İstənilən halda bu mövzuda sonuncu ittiham olunacaq ünvan dindir"

Etibar Əliyev: "Mən orta məktəb dərslərində dini aforizmlərin verilməsinin də əleyhinəyəm"

məktəblinin dərindən sonra Quran öyrənməsi, başqa dərslər almaması təhsil və uşaqların tərbiyəsi baxımından qanunsuz əməl deyil. Bütün dünyada statistikalar göstərir ki, dindarlar intihara daha az meyilli olan qrupdur. Digər ölkələrlə müqayisədə dindar cəmiyyətlərdə intiharlar demək olar ki, baş vermir. Intiharlar əsasən ailə-məişət mövzularında, sosial problemlərdən baş verir. Yeniyetmələr üçünsə daha çox psixoloji məsələlər, ailədə anlaşılmasa, psixoloji travmalardan əziyyət çəkməsi əsas

səbəblərdir. Məsələn, son olaraq yeniyetmələr arasında yayılan "Mavi balina" kimi intihara sövq edən oyunlar var ki, yeniyetmələri birbaşa intihara vadar edir. Yeni intihar səbəbləri çoxdur, xüsusən də yeniyetmələr kimi həssas qruplar üçün bu cür səbəblər onlardır. Ancaq istənilən halda bu mövzuda sonuncu ittiham olunacaq ünvan dindir".

"XXI Əsr" Təhsil Mərkəzinin rəhbəri, təhsil eksperti Etibar Əliyev isə bildirdi ki, televiziyalardan dini proqramlar çıxarıl-

malı, orta məktəblərdə isə ancaq fənn bilikləri öyrəldimlidir: "İnkışaf etmiş ölkələrin əksəriyyətində din orta məktəblərdə tədris olunur. Lakin bir çox ölkələrdə isə bu məsələyə toxunmurlar. Bu, dinin xarakteri və onun rəşadət dərindən daha çox asılıdır. Ümumiyyətlə, Azərbaycanda uşaqlarda dini dünyagörüşün formalaşmasında bir xaosdur. Yeni dinin təbliğində boşluqlar çoxdur və bu da irrasionallığı gücləndirir. Bütün televiziyalardan dini proqramlar yığılırılmalıdır. Bu açıq-aşkar

təbliğatdır. İstər-istəməz dinin təbliği uşaqların dünyagörüşünə, onların tefəkkürünə təsir göstərir. Böyük Ziya Gökalp gənclərdə din böhranının əmələ gəlməməsi üçün din dərslərinin canlı və elmi metodlarla öyrədilməsinin vacibliyini əsas götürürdü. Onun söylədiklərinin içində məktəbdə din dərslərinin nəzəriyyəsi üzərində geniş ümumi düşüncələrə rast gəlinir. İrrasionallıqdan söhbət düşmüşkən, tez-tez rastlaşırıq ki, uşaqlar mahiyyətini hələ dərindən dərk etmədikləri oruca cəlb edirlər.

□ Günel MANAFLI

Salehi ölümə aparan qərarı

Dekabrın 4-də öldürülən Yəmənin diktatorunun yenidən iqtidara qayıtmaq cəhdləri uğursuz oldu

Dekabrın 4-də Yəmənin paytaxtı Səna şəhərində baş verən toqquşmalar nəticəsində eks-prezident Əli Abdullah Saleh öldürülüb. Bununla da Yəməndə 1978-ci ildən davam edən bir dönmə başa çatıb. Əli Abdullah Saleh Yəməni 1978-ci ildən 2012-ci ilə qədər "dəmir yumruqla" idarə edib. Və digər ərəb "həmkarları" kimi o da öz xalqı tərəfindən öldürüldü. Ancaq Qəzzafidən fərqli olaraq Salehin yaşamaq şansı vardı, əgər bir daha hakimiyyətə qayıtmaq arzusuna düşməsəydi.

Hər şey ondan başladı ki, 2012-ci ildə "ərəb baharı" dalğasında başlayan Yəməni etirazları nəticəsində istefa verdi. 2011-ci ilin yayında Sənada baş verən terror nəticəsində Saleh ağır yaralandı və müalicə üçün Səudiyyə Ərəbistanına getdi. 3 aydan sonra geri döndən Saleh hakimiyyətini qoruma da, ölkədəki etirazları yatıra bilmədi. Daha sonra partiyasından olan deputatlar belə ona qarşı çıxdı və nəticədə Əli Abdullah Saleh istefa verməyə razılaşdı. Yəməni parlamenti 2012-ci ildə Əli Abdullah Salehə toxunulmazlıq hüququ tanıdı. Bundan sonra müvəqqəti Yəməni hökumətinə vitse-prezident Abdurabbu Mansur Hadi gəldi. Ancaq ölkədə inqilabdan sonra yaxşılaşma doğru dəyişikliyin olmaması, ölkədə sosial-iqtisadi və siyasi vəziyyətin ağır olması narazılığı artırır. 2014-cü il sentyabrın 22-də üsyan edən husilərin Ənsarullah Hərəkatı paytaxt Sənanı ələ keçirdi və

prezident səlahiyyətlərini icra edən Mansur Hadi Səudiyyə Ərəbistanına qaçdı. Yəməndə isə husilərin nəzarəti altında müvəqqəti hökumət quruldu.

Ancaq bundan sonra vəziyyət daha da pisləşdi. Cənubda, əsas iqtisadiyyat və ticarət mərkəzi olan Ədən şəhərində möhkəmlənən Mansur Hadi tərəfdarları Husi Hərəkatına qarşı savaşa başladı. Bununla da Yəməndə artıq paytaxt və şimal bölgələrində Husi - "Ənsarullah" Hərəkatının, cənubda Mansur Hadi hakimiyyətinin və «Əl-Qaidə»nin yerli qolunun gücləri arasında çarpaz müharibə başladı. Tezliklə İŞİD də Yəməndə varlığını elan etdi və müharibə daha qanlı və amansız xarakter almağa başladı.

2015-ci il martın 26-də Səudiyyə Ərəbistanının rəhbərlik etdiyi ərəb koalisiyası Mansur Hadini vəzifəsinə geri qaytarmaq, husiləri cəzalandırmaq üçün Yəməndə hərbi müdaxilə

başlatdı. Səudiyyə Ərəbistanı və müttəfiq ərəb ölkələri aviasiyası, daha sonra quru qüvvələri Yəməndə hücum etdi. Ölkə blokada alındı, Səna aeroportu bombalanaraq istifadəyə yararlı hala salındı. Daha sonra isə ümumiyyətlə, hava məkanı xarici uçuşlara qapadıldı.

Məhz bu savaş zamanı zeydi təriqətinə mənsub olan "husilərdə zeydidir - K.R.) keçmiş prezident Əli Abdullah Saleh yenidən meydana peyda oldu. Salehin gücü tayfasının böyük və güclü olması, eləcə də daha əvvəl prezident və dövlət başçısı kimi qazandıqı nüfuzunda idi. Ancaq Salehin əsas gücü Yəməni Prezident Qvardiyasına oğlunun rəhbərlik etməsi fakto-

ru idi. Yeni Yəmənin əsas silahlı qüvvələrindən biri Saleh ailəsinin nəzarətində idi. Husilərlə ittifaq quran Saleh Sənada siyasi və hərbi gücə çevrildi.

Ancaq müharibənin uzanması, həmçinin ölkədə yoxsulluq xəstəlikləri, blokada nəticəsində yaranmış aclıq və ən əsası Səudiyyə Ərəbistanının təklifləri Salehi yoldan çıxardı. Qətiyyətsiz Mansur Hadidən əlini üzən Ə-Riyad faktiki güc sahibi və husilərlə müttəfiq olan Salehi əməkdaşlığa cəlb etmək, onunla iş görmək üçün Salehlə yaxınlaşdı.

Noyabrın 29-da Sənada Əli Abdullah Salehə sadiq qüvvələr husilərə məxsus binalara, o cümlədən Daxili İşlər və Müda-

fie nazirliyi binalarına hücum etdilər. Silahlı toqquşmalar başladı.

Paralel olaraq Saleh özü televiziya vasitəsilə müraciət edərək husilərlə əməkdaşlığı dayandıraraq Mansur Hadi ilə əməkdaşlığa çağırdı. Həmin gün televiziya ilə çıxış edən "Ənsarullah" Hərəkatının lideri Əbdülməlik əl-Husi Salehin hərəkatını xəyanət adlandırdı. Bazar günü isə artıq husilərlə Salehin Sənadakı ofisini, eləcə də nəzarətində olan media orqanları, "Yəməni əl-Yaum" telekanalının ofisini ələ keçirib.

Bazar ertəsi günü isə Salehin Sənadakı evi ətrafında döyüşlərin getdiyi bir vaxtda Koalisiyaya daxil olan BƏƏ hərbi təyyarələri Salehin evini bombalayıb. Bombardmandan sağ çıxan sadiq prezident Sənadan qaçmağa çalışarkən qətlə yetirilib. Salehin husilərlə tərəfindən öldürüldüyü bildirilir. Ancaq eyni zamanda husilərlə Salehi, başqaları tərəfindən öldürüldüyünü iddia edir. Yeri gəlmişkən, Əli Abdullah Salehlə birlikdə avtomobilə olan millət vəkili Arif Zoka və Xalq Konqresi Partiyasının baş katibi Yasir əl-Əvazi də öldürüldü.

Hazırda ərəb mediasında Salehin öldürülməsi ilə bağlı qısa çağırışları yayılır. Salehin oğlu və eləcə də devrilmiş prezident Mansur Hadi qısa çağırışları edir. Ancaq proseslərin hansı istiqamətə cərəyan edəcəyini indidən söyləmək çətindir. Mühacirət hökuməti və koalisiya bu

Bu, çox vaxt onların səhhəti və psixikalına mənfi təsir göstərir. Təşəvvür edin ki, ölkənin bir tərəfində vəhhabilik qadağan olunur, digər tərəfində isə bunun əl-qol açması üçün geniş şərait yaradılır. Onların öz icmaları var və çox güclü təbliğat aparırlar. Minlərlə gənc artıq o təriqəti qəbul edib. Onlar bütün adət-ənənələrdən, ana-ata, dövlət işində çalışmaqdan imtina edirlər. Bu məsələyə nədənsə toxunan yoxdur. Dinin normadan artıq təbliğatı uşaqları ovsunlayır, onların gələcək planlarını üstündən xətt çəkir. Yeni konkret olaraq dinin təbliğinin irrasional formada olması artıq uşaqlara öz təsirini göstərməkdədir. Bu yaxşı hal deyil. Bəşəriyyətin yetişdirdiyi böyük dühələrdən biri olan Kant yazırdı: "Həm uşaqlara, həm də özümüzdə fikir vermək lazımdır ki, Allahın adından tez-tez sui-istifadə olunmasın. Əgər onun adını hətta xeyirxah məqsədlə, səadət arzulayanda işlədirlərsə, bunun özü də, düzünə qalsa, sui-istifadədir".

Mən orta məktəb dərslərində dini aforizmlərin verilməsinin də əleyhinəyəm. Uşaqlara orta təhsil pilləsində konkret olaraq tədris olunan fənləri öyrətmək lazımdır. Onların humanitar, təbiət və texniki elmlər sahəsində tefəkkürləri inkişaf etməlidir. Uşaqlar müstəqil həyata atıldıqdan sonra dinə olan münasibətlərini müəyyənləşdirməlidirlər. Uşaq beyni -latınca buna "tabula rasa" deyirlər - ağ lövhəyə bənzəyir. Nə yazacağıqsa, tefəkkür də ona uyğun olaraq formalaşacaq".

□ Günel MANAFLI

vəziyyətdən istifadə edib Yəməndə husiləri sıxışdırmağa çalışacaq. Ancaq məsələ ondadır ki, husilərlə hazırda paytaxt nəzarət edir, ölkənin əsas gücü onların əlindədir. Yeni indiki vəziyyətdə əzici üstünlük heç bir tərəfə məxsus deyil. Hər iki tərəfin güclü və zəif tərəfləri var. Ehtimal ki, husilərlə Salehi öldürməklə hakimiyyəti tamamilə götürmək və iqtidarda əsas güc olmaq istəyiblər. Çünki Saleh etibarlı müttəfiq deyildi və gücü bölürdü. Ancaq eyni zamanda qüvvələrin parçalanması ola bilər. Salehə daha yaxın olan tayfalar husilərdən üz döndərə bilər. Bunu isə ən yaxşı halda bir müddətdən sonra bilmək mümkün olacaq.

Qətlə yetirilən Saleh digər ərəb diktatorları kimi bir zamanlar xalqın qəhrəmanı idi. 1942-ci ildə anadan olmuş Əli Abdullah Saleh hərbiçisi olub. 1978-ci ildən ölkəyə, daha dəqiqi, o zamankı Şimali Yəməndə rəhbərlik edib. 1990-cı ildə Yəmənin birləşməsinə əsas fiqur Saleh olub və bundan sonra birləşmiş Yəməndə rəhbərlik edib. Ancaq uzun illər hakimiyyətdə qalan Saleh Yəməndə müsbətə doğru dəyişiklik edə bilməyib. Əksinə, qohumlarını, tayfasını əsas vəzifələrdə və iqtisadi sektorda yerləşdirib. Daha sonra isə Qərblə yaxından əməkdaşlıq edən Saleh digər ərəb diktatorları kimi avtoritarizm və zorakılığın simvoluna çevrilib. Onun aqibəti də digər ərəb diktatorlarından fərqli olmayıb.

□ Kənan RÖVŞƏNOĞLU

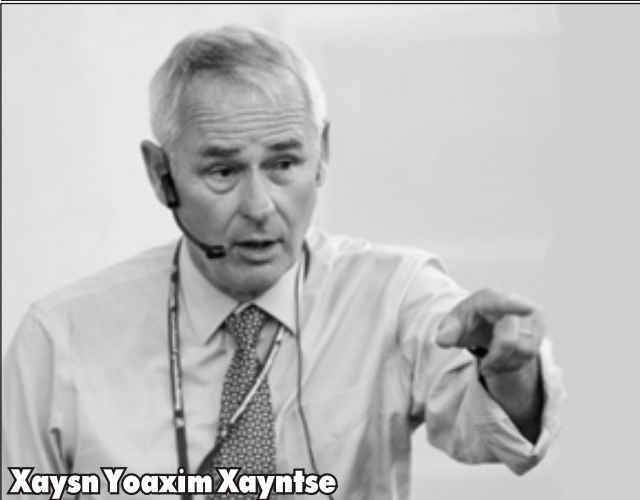
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında
Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin İnkişafına
Dövlət Dəstəyi Fondu

KİVDF
www.kivdf.gov.az

Ermenistan-Azərbaycan,
Dağlıq Qarabağ münaqişəsi haqqında
həqiqətlərin dünya ictimaiyyətinə çatdırılması,
Azərbaycanın ədalətli mövqeyinin müdafiə edilməsi

Qarabağ

Özünü birinci Qarabağ münaqişəsinin qalibi sayan Ermənistan əslində əlbəttə ki, qalib-filan deyil. Bu, olsa-olsa "Pirr qələbəsi"dir. Çünki əvvəla, ermənilər bu "qələbə" nəticəsində daha bədbəxt günə düşüblər, iki böyük qonşusu tərəfindən təcrid və izolyasiya ilə üzləşiblər. İkincisi və ən önəmli, 24 ildir bu "qələbə"ni rəsmiləşdirə bilməyiblər. Dünya birliyi bu gündə də nə Dağlıq Qarabağın Ermənistanla birləşdirilməsini, nə də "müstəqilliyini" tanıyıb. Buna heç Ermənistanın özü də cürət etməyib.

Xaysn Yoaxim Xayntse

Ən əsası, müharibənin yalnız birinci fazası bitib. Ötən ilin "4 günlük" aprel savaşı da göstərdi ki, Azərbaycan qısa zamanda ən azı, Dağlıq Qarabağ ətrafındakı 5 rayonu hərbi yolu ilə qaytara bilər - yetər ki, Rusiya Ermənistanın arxasında durmasın, bitərəf qalsın. Aprel döyüşlərində siçan deşiyi axtaran erməni separatçıların liderləri də bunu indi heç vaxt olmadıq qədər yaxşı bilirlər.

Təsədüfi deyil ki, məhz aprel hadisələrindən sonra İrəvan beynəlxalq təşkilatlarda Dağlıq Qarabağ məsələsi ilə bağlı hər hansı sənəd qəbul edilərkən ora ərazi bütövlüyü prinsipi ilə yanaşı, müharibə ilə hədələmə-

mək və öz müqəddəratını təyin etmə prinsipini də saldırmamağa çalışır. Ötən həftə Minskdə "Rus NATO-su"nun (Kollektiv Təhlükəsizlik Müqaviləsi Təşkilatı - KTMT) toplantısında erməni tərəfinin təxribatı nəticəsində qəbul olunan bəyanat buna misaldır. Bu, elə ermənilərin müharibə xofundan qaynaqlanır.

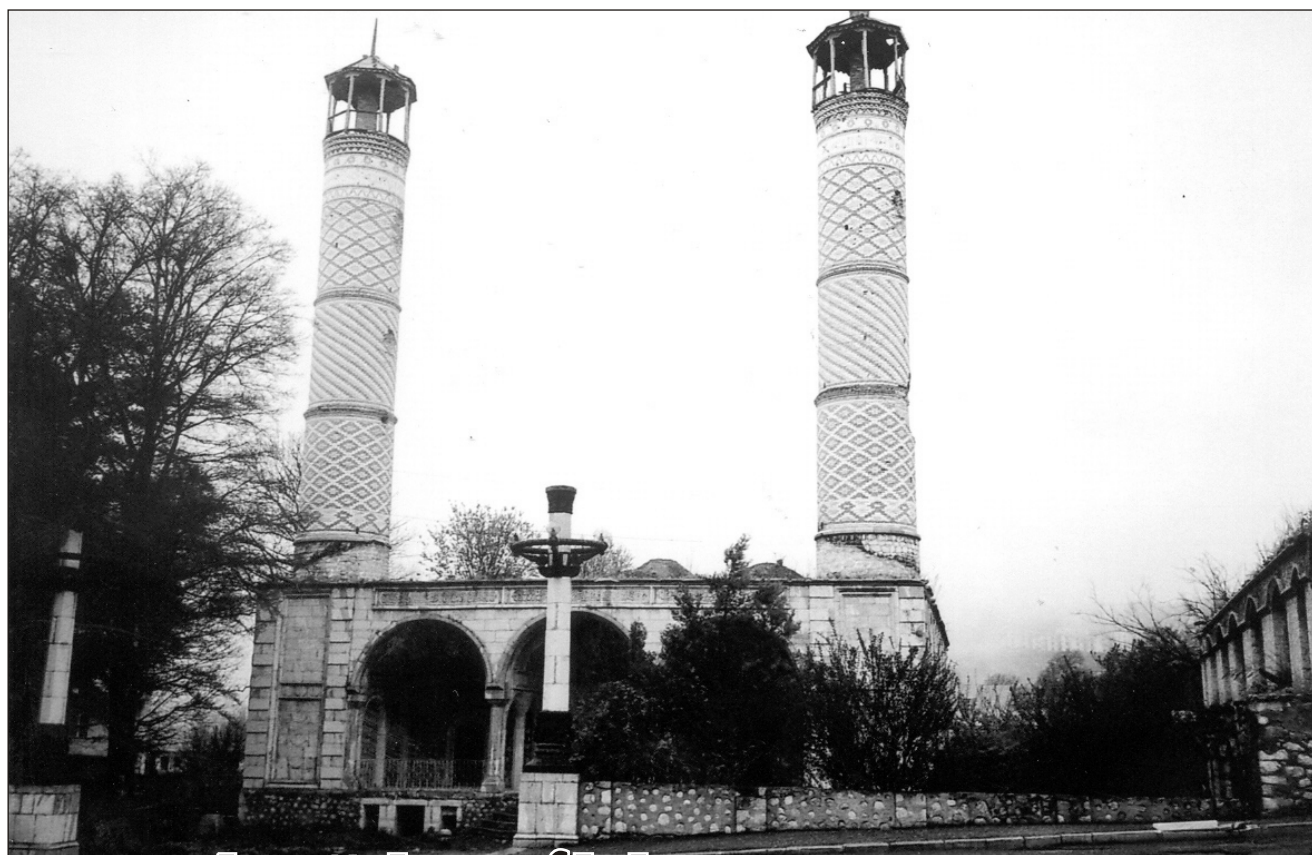
Bu mənada əslində Qarabağ müharibəsinin (müvəqqəti) qalibi Ermənistan yox, Rusiyadır. O Rusiya ki, məhz bu gündə həll olunmamış münaqişə hesabına işğalçı Ermənistanın olan-qalan müstəqilliyini və suverenliyini əlindən alaraq, onu öz vassalına çevirib, Azərbay-

Təmas xəttində monitoring keçiriləcək

ATƏT-in fəaliyyətdə olan sədrinin şəxsi nümayəndəsinin mandatına uyğun olaraq, dekabrın 6-da Xocavənd rayonu Kürapatkino kəndinin yaxınlığında yerləşən Azərbaycan və Ermənistan qonşularının təmas xəttində növbəti monitoringin keçirilməsi planlaşdırılır.

Azərbaycan Müdafiə Nazirliyinin mətbuat xidmətindən Musavat.com-a verilən məlumata görə, monitoringi Azərbaycan tərəfindən ATƏT-in fəaliyyətdə olan sədrinin şəxsi nümayəndəsinin səhra köməkçiləri Oqnyen Yoviç və Saymon Tiller keçirəcəklər. Ermənistan silahlı qüvvələri tərəfindən işğal edilmiş və nəzarət olunan Azərbaycan ərazisində monitoringi şəxsi nümayəndənin səhra köməkçiləri Mixail Olaru və Gennadi Petrika keçirəcəklər.

Qarabağ konfliktinin

müvəqqəti və tək qalibi - Rusiya...

Bu "qələbə"ni saxlamaq ildən-ile Moskva üçün çətinləşir; Ermənistan "güclə hədələməmək" şərtini sənədlərə daxil etməyə çalışmaq yeni müharibədən sığortalanmaq istəyir; **alman hüquq professoru: "Qarabağdakı 100-150 minlik erməniyə öz müqəddəratını təyin etmə haqqı istəmək absurddur"**

canı da öz siyasi orbitində müəyyən mənada saxlaya bilib. Bu da müstəsna olaraq, konfliktin həllinə şimal qonşumuzun ən böyük təsir nişanları səbəbindən baş verib.

Lakin belə vəziyyət sonsuzadək sürə bilməz. Bunu Moskvada da yəqin ki, yaxşı anlayırlar. Nədən ki, gətdikcə Azərbaycanla Ermənistan arasında balans yaratmaq çətinləşir. Həm Azərbaycana, həm də Ermənistanla silah verən Rusiya Bakı və İrəvanın, Azərbaycan və Ermənistan cəmiyyətlərinin çarpaz tənqidi altındadır. Başqa yandan, əgər təcavüzkar Ermənistan Rusiyanın forpostu ola-ola Avropa Birliyi ilə hansısa çərçivə sənədi imzalaya bilsə, Azərbaycan bunun daha çoxunu bacara bilər və Rusiya ilə bağlar günün birində zəifləyər - təbii ki, Moskva Dağlıq Qarabağ məsələsinin həllində, nəhayət ki, vaxtı uzatmaq taktikasından əl çəkib, real işə keçməyə.

Status-kvonun uzanması isə ən çox təcrid vəziyyətində olan Ermənistanın iqtisadi durumunu ağırlaşdırmaqdadır. Hər necə olmasa, Rusiya işğalçı ölkəyə daxili bazar qiymətinə və ya kredit hesabına silah-sursat versə də, yekun etibarilə Ermənistanın olan-qalan maddi və maliyyə resursları Rusiyanın sərəncamına keçir, altını çəkən erməni əhalisi olur. Müharibə təhlükəsi, müharibə vəziyyəti beləcə böyük maliyyə xərcləri,

maddi və canlı itkilər deməkdir. Öncəliklə Ermənistan üçün. Hələ böyük müharibə yoxdur. Olsa, yəqin ki, Ermənistan adlı dövlət olmayacaq.

Bu arada Türkiyə prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan Ermənistanı bundan sonra da regional iqtisadi layihələrdən kənar qoyacağı ilə hədələyib. Musavat.com-un "Haberler"ə istinadən verdiyi məlumata görə, bu barədə o, hakim partiyanın forumunda çıxışı zamanı bildirib. Türkiyə liderinin sözlərinə görə, erməni diasporunun təzyiqi altında rəsmi İrəvan "Türkiyə ilə dostluq qapılarını inadla qıfılda saxlayır".

"Nəticədə Ermənistan bölgədəki nəqliyyat, ticarət və energetik layihələrdən kənar qalıb. Üstəlik, o, izolyasiya şəraitində olmaqda davam edir", - deyər Ərdoğan qeyd edib və onu da əlavə edib ki, bunun qarşılığında Gürcüstan bir yandan Türkiyə və Qərbi Avropa arasında, digər yandan isə Qafqaz regionu ilə Orta Asiya arasında körpüyə çevrilir. "Bu iki nümunə çox səciyyəvidir. Yəni kim ki bizimlə dostluq edir, o qazanır, kim ki kin saxlayır - itirir" - sonra Türkiyə prezidenti fikrini tamamlayıb.

Türkiyədən söz düşmüşkən, işğalçı Ermənistanın üstünlük, Moskva ilə Ankara arasında son vaxtlar dərinləşən əlaqələr təhlükəsi, müharibə vəziyyəti beləcə böyük maliyyə xərcləri,

iki ölkənin uğurlu əməkdaşlığı İrəvanda qorxu yaradıb ki, günün birində Qarabağ məsələsində də Türkiyə və Rusiya ortaq anlaşma əldə edə bilər.

Məsələn, erməni türkoqol Ruben Safaryana görə, hazırda tərəflər arasında pərdəarxası danışıqlar gedir. Musavat.com-un erməni qaynaqlarına istinadən verdiyi məlumata görə, Safaryan deyib: "İstisna deyil ki, Suriyaya dair danışıqlar gedirdəki "bazarlıqlar" çərçivəsində Ankara Dağlıq Qarabağın nizamlanması məsələsini də qaldırırsın".

Əlbəttə ki, Türkiyənin təklif etdiyi həll variantı Azərbaycanın ərazi bütövlüyü çərçivəsində olacaq və Dağlıq Qarabağdakı bir ovuc erməni üçün heç bir öz müqəddəratı təyin etmə hüququndan söhbət gedə bilməz.

"Ümumiyyətlə, Dağlıq Qarabağ erməniləri üçün belə bir hüquqdan danışmaq absurddur". Musavat.com xəbər verir ki, bunu "Vestnik Kavkaza" nəşrinə beynəlxalq hüquq üzrə alman professor Xaysn Yoaxim Xayntse bildirib. "Dağlıq Qarabağda yaşayan insanların hansısa öz müqəddəratını təyin etmə hüququnun olmasını iddia etmək kökündən yanlış və tam absurddur. Çünki belə bir hüquq xalqa aiddir, Dağlıq Qarabağda yaşayan 100-150 minlik erməni isə əsla xalq deyil", - deyər professor qeyd edib. Hüquq professorunun fik-

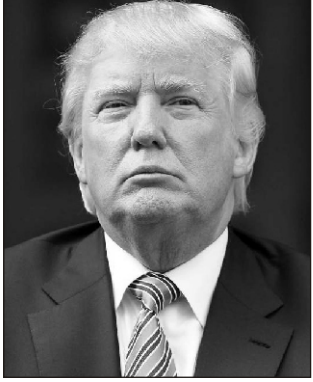
rinə, eyni qaydada "xalqların öz müqəddəratını təyin etmə haqqı ilə ərazi bütövlüyü prinsipi arasında hansısa ziddiyyətin olmasından danışmaq da yanlışdır". "Buna sübut kimi, İspaniyadakı (Kataloniya - red.) son hadisələri göstərmək olar" - alman ekspert bildirib.

Professor daha sonra deyib: "Əlbəttə ki, Qərbi cəmiyyətləri heç də ideal deyil. Ancaq onlar öz demokratik institutları hesabına ola bilsin, başqa modellər təklif edə bilər ki, belə konfliktlər yoluna qoyulsun. Kataloniya probleminin həlli nə ola bilər? Əlbəttə ki, yaxşılaşdırılmış muxtariyyət - hansı modeldən ki, həm mərkəzi hakimiyyət, həm də region sakinləri məmnun qalacaqlar".

Bununla yanaşı, professor Qərbi Dağlıq Qarabağ məsələsində öz passivliyi ilə hüquqi dövlət prinsipinin pozulmasına stimül verməkdə qınayıb. "Hüquqi dövlətçilik prinsipi həm də onu nəzərdə tutur ki, yekun etibarilə qərar qəbul edilməlidir. Və bu qərar 20 il, 30 il və ya 50 il sonra saxlanılmaz. Biz bu tüstülənən münaqişənin həlli üzərində sürətli işləməliyik, nədən ki, hamı bilir ki, o, qəfil partlaya bilər. Beynəlxalq ictimaiyyət vəziyyəti belə qəbul edə bilməz. Problemin həllinə Qərbi dəstəyi güclənməlidir", - deyər sonda o əlavə edib.

Trampın qərarı dünyanın böyük hissəsini ABŞ-a qarşı çevirə bilər

Azərbaycanda da Amerikanın demokratik dəyərlərinə inamı sarsıdır

ABŞ prezidenti Donald Trampın Qüds (Yerusalem) şəhərini İsrailin paytaxtı olaraq tanıyub-tanımayacağına qərar verəcəyinə dair açıqlanması müsəlman ölkələrində narazılıqla qarşılandı. Artıq bir sıra ölkələr hərəkətə keçib. Türkiyə prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdəğan bəyan edib ki, Qüds müsəlmanların qırmızı cizgisi-dir. Rəcəb Tayyib Ərdəğan lideri olduğu Ədalət və İnkişaf Partiyasının

parlament qrupunun toplantısında bildirdi ki, ABŞ İsrailə dəstək məqsədilə Qüdsü İsrailin paytaxtı kimi tanımaq barədə qərar versə, bu, tək beynəlxalq hüququn pozulması yox, insan vicdanına vurulmuş bir zərbə olacaqdır: "Belə bir addım atılarsa, 5-10 gün ərzində İstanbulda İslam Əməkdaşlıq Təşkilatının liderləri zirvəsini təşkil edəcəyik. Bütün İslam dünyasını o zirvədə hərəkətləndirəcəyik. ABŞ bütün işləri yoluna qoydu, bu qaldı? Hazırda Binyamin Netanyahu İsraildə iç məsələləri yoluna qoya bilmir. Biz bu məsələdə sona qədər mübarizə aparacağıq. Bu məsələ Türkiyənin İsrailə diplomatik əlaqələrini kəsməsinə qədər gedə bilər. ABŞ-a belə bir addım atmaması üçün bir daha xəbərdarlıq edirik".

Fələstin Qurtuluş Təşkilatı Mərkəzi Komitəsinin üzvü Zəkəriyyə el-Ağa isə bəyan edib ki, ABŞ-ın Təl-Əvivdəki səfirliyini Qüdsə daşıyaraq buranı İsrailin paytaxtı kimi tanıması yönündə qərar qəbul etməsi ərəb və İslam dünyasına müharibə elan etmək mənasına gəlir.

Ağa Təl-Əvivdəki ABŞ səfirliyinin Qüdsə daşınması istiqamətində veriləcək hər hansı bir qərarın regionda təhlükəsizlik və sabitlik baxımından çox təhlükəli nəticələr doğuracağı haqda xəbərdarlıq edib: "Fələstin xalqı haqq və dəyərlərini hədəfə alan bu kimi davranışlar qarşısında səssiz qalmayacağıq".

Deputat Fazil Mustafa "Yeni Müsavat"a açıqlamasında bildirdi ki, ABŞ prezidenti Qüdsü İsrailin paytaxtı kimi tanıyan qərar versə, bu addım bütün müsəlman aləmində, o cümlədən Azərbaycan ictimaiyyətində ABŞ-a münasibətdə çox böyük çat əmələ gətirəcək.

Azərbaycanın dövlət siyasətində bu məsələ əlahiddə məsələ kimi yer almır. Amma cəmiyyətdə ABŞ prezidentinin belə bir qərar verməsi ciddi narazılıqlar yaradacaq. Çünki bu qərar müsəlmanların duyğularına toxunacaq ciddi bir məsələdir. Bu, Azərbaycan cəmiyyətində də böyük bir anti-ABŞ əhval-ruhiyyəsinin yaranmasına daha çox səbəb olacaqdır. Amma dövlətin siyasətində bu hadisədən ciddi təsirlənməsinə güman etmirəm".

Deputat qeyd etdi ki, Trampın Qüdsü İsrailin paytaxtı kimi tanımaq barədə qərar verməsi gözlənilir: "Çünki bölgədə vəziyyətin gərginləşdirilməsi üçün müxtəlif səylər var. Qüds məsələsinin ortaya atılması da o səylərdən biridir. Bu, problemin həlli üçün düşünülməmiş addım deyil. Bu, bölgədə problemin qızışdırılmasına yönələn addımdır. Suriya, Liviya və başqa məsələlər göstərdi ki, burada vəziyyəti düzəltmək niyyəti güdülmür, proseslərin gərginləşdirilməsi niyyəti güdülmür. Qüds məsələsi də bu niyyətin tərkib hissəsi ola bilər. Yeni bölgədə yeni bir müharibə alovu yaratmaq üçün düşünülməmiş bir addım ola bilər. Çünki Amerikanın son illərdə atdığı addımlarda bu daha çox müşahidə olunmaqdadır".

Xatırladaq ki, Qüdsü İsrailin paytaxtı kimi tanımağı Tramp hələ namizəd olarkən vəd edib. Bu məsələ o zaman da ciddi reaksiya doğurub və ehtimal ki, Vaşinqton bu qərarın doğuracağı reaksiyanı nəzərə alaraq hələ ki son addımı atmır. ABŞ səfirliyinin Təl-Əvivdən Qüdsə köçürülməsi ilə bağlı qanun ABŞ-da 1995-ci ildə qəbul olunsada da, əvvəlki ABŞ prezidentləri Bill Klinton, Corc Buş və Barak Obama hər 6 aydan bir "milli təhlükəsizlik" səbəbi ilə qanunun tətbiqinə veto qoyub. Ancaq indi Tramp yəhudilərə söz verib və görünən odur ki, Konqresdən ciddi müqavimət olmasa-hansı ki, artıq faktiki olaraq Konqres bu qanunu qəbul edib-səfirliyin köçürülməsi reallaşsın. Ancaq Qüds şəhəri artıq 50 ildir ki, İsrailin nəzarətində olsa da, müsəlmanlar bu şəhərin geri alınacağına ümidlərini itirməyib.

Qüds hər 3 səmavi dinin-İslam, Xristianlıq və Yəhudiliyin müqəddəs şəhəridir. Hər 3 dinin yaranmasında və əsas mətnlərində bu şəhər müqəddəs məkan olaraq qeyd olunur. Qüdsdə yerləşən "Əl-Əqsa" məscidi isə müsəlmanlar üçün xüsusi statusa malikdir. Çünki müsəlmanların ilk qibləsi, yeni ibadət edərkən üzlerini tutduqları şəhər Qüds idi, Həzrət Məhəmməd (s.ə.s) bu şəhərdən "meraca" gedib. "Əl-Əqsa" Quranda mübarək məkan adlandırılıb, müsəlman aləmi üçün Məkkədən sonra ikinci müqəddəs məkandır. Məscidin adı Məhəmməd Peyğəmbərin (s.ə.s) sağlığında Məkkəyə ən uzaq yerdə olması səbəbindən "Məscid əl-Əqsa" adlandırılıb. Ancaq bu müqəddəs məkanın tarixi İslamdan çox-çox qədimə gedir.

□ Etibar SEYİDAĞA

Cənubi Koreya və ABŞ Şimali Koreyanın sonuncu ballistik raket sınağından 1 həftə sonra ortaq hərbi təlimə start veriblər.

"Vigilant Ace" adını alan və cümə gününə qədər davam edəcək təlimdə 230 təyyarə, 6 ədəd "F22 Stealth Raptor", "F5" və çox sayda 5-ci nəsillə hərbi təyyarələrin iştirak edəcəyi bildirilir.

Təlimdə 12 min ABŞ dəniz piyada və donanma əsgərləri Cənubi Koreya ordusu ilə birgə çıxış edəcək.

ABŞ-ın verdiyi açıqlamada bildirilir ki, təlim Koreya yarımadasında müharibəyə hazır olma vəziyyəti və qabiliyyətlərinin artırılması məqsədi daşıyır.

Pxenyan isə bu manevrləri KXDR-ə qarşı açıq tərziyə adlandırır və istənilən an nüvə müharibəsinə gətirib çıxara biləcəyini bəyan edib.

ABŞ prezidenti Donald Trampı "ruhi xəstə" adlandıran Pxenyan hökuməti hərbi təlimlərin gərginliyi daha da alovlandıracağını bildirib: "Təlimlər açıq və konkret tərziyədir. Hər an nüvə savaşına səbəb ola bilər".

Ağ Evin milli təhlükəsizlik üzrə müşaviri bildirib ki, Şimali Koreya ilə savaş ehtimalı hər gün daha da artır.

"Yeni Müsavat"a danışan politoloq Elçin Mirzəbəyli bildirib ki, Şimali Koreya ətrafında baş verən hadisələrə qiymət vermək üçün prosesləri Vaşinqtonun xarici siyasətinin təməl sütunları müstəvisindən dəyərləndirmək daha doğru olar:

"Müharibə ABŞ-ın xarici siyasətinin nüvəsini təşkil edir. Vaşinqtonun xarici siyasəti konfliktlər və bu konfliktlərin həlli üzərində geosiyasi maraqların gərginləşdirilməsi üzərində qurulub. Müharibə son 70-80 il ərzində Birləşmiş Ştatlar üçün həm ideoloji, həm siyasi, həm də iqtisadi baxımdan qlobal mövcudluğun əsas amillərindən biridir. Məhz buna görə də ABŞ-ın hərbi-sənaye kompleksini dövlət daxilində dünyanın ən nüfuzlu güc mərkəzlərindən biri sayırlar. Bir çox hallarda ABŞ-ın hərbi-sənaye kompleksi "deep sta-

ABŞ-la Şimali Koreya

arasında gərginlik pik həddə

Politoloq: "ABŞ-ın hərbi-sənaye kompleksi hədəf kimi Şimali Koreyanı seçib"

te" - "dərindən dövlət" kimi qiymətləndirilir. Bu "dərindən dövlət" in miqyası trilyon dollarla ölçülən yeni sifarişlər alması üçün isə mütləq müharibə aparmaq lazımdır. Şübhəsiz ki, bu sifarişlər təkcə ABŞ hökuməti tərəfindən verilmir. Əslində bu məqsədlə istifadə edilən texnologiya çox sadədir: ABŞ bu və ya digər dövləti təhlükəli elan edir. KİV və sosial şəbəkələr vasitəsilə həmin ölkənin aqressiv obrazını yaradır. Elə bir obraz ki, qonşu dövlətlər də qorxub ABŞ-dan dəstək istəsinlər, silah almaq üçün Vaşinqtona yalvarsınlar. İndi də hərbi-sənaye kompleksi hədəf kimi Şimali Koreyanı seçib. Tramp isə bu prosesdə məcburi oyunçudur. O, hərbi-sənaye kompleksinə qarşı açıq mövqə sərgiləyə bilmir, hakimiyyətini qorumaq üçün "dərindən dövlət" in maraqlarını nəzərə almaq niyyətindədir və hələlik hərbi ritorika, təlimlər və s. ilə kifayətlənir. İranla bağlı bəyanat verir, İranın

ətrafındakı ölkələr, xüsusilə də neft milyardları üzərində oturan ərəb şeyxləri ABŞ-dan silah alırlar. Şimali Koreya məsələsinə gündəmə gətirən müttəfiqləri Cənubi Koreya və Yaponiyanın silahla ehtiyacı yaranır".

Politoloq bildirib ki, burada digər amil, diqqəti ABŞ-ın Suriyadakı məğlubiyyətindən yayındırmaqdan ibarətdir:

"Təbii ki, bu faktor bilavasitə Tramp administrasiyasının strategiyasıdır. Çünki Tramp hakimiyyətə gəldiyi ilk dövrlərdə İranı hədəf seçmişdi. Lakin regionda baş verən proseslər, Rusiya, Türkiyə və İranın Suriya məsələsində, həmçinin İraqda baş verən proseslərdə mövqelərini yaxınlaşdırması Vaşinqtonu bu hədəfdən yayındırdı. Çünki eğer İranla bağlı strategiyasının həyata keçirilməsi istiqamətində addımlar atılarsa, o zaman Trampın idarə etdiyi ABŞ, Rusiya və İranla qarşı-qarşıya qalmalıdır. Türkiyənin isə bu məsələdə ABŞ-a

Koreya ilə müharibə saysız-hesabsız insan itkilərinə və dağıntılara səbəb ola bilər. Bu isə özünü doğrultmayacağı üçün ABŞ-ın mövqelərinə ciddi zərbə vuracaq. Yeni hazırda Şimali Koreya bölgədəki dövlətlər üçün hər hansı real təhlükə yaratmayıb. Məsələn, İraq kimi qonşu dövlətə hücum etməyib. Ballistik raketlərin sınaqdan keçirilməsinə görə müharibəni başlamaq üçün isə elə də ciddi əsas yoxdur. Çünki ABŞ-ın müttəfiqləri olan Cənubi Koreya və Yaponiya kifayət qədər müasir və güclü hava hücumundan müdafiə sistemlərinə sahibdirlər. Bu baxımdan müharibənin başlaması üçün elə də ciddi əsas görmürəm. Zənnimcə, Şimali Koreya kampaniyası Tramp administrasiyasına Yaxın Şərqdə, Aralıq dənizi hövzəsində baş verən proseslər normal məcraya düşənədək vaxt udmaq üçün lazımdır".

□ Əli RAIS

ABŞ prezidenti arzusuna çatdı

Prezidentin miqrasiya haqda fərmanı qüvvəyə mindi - 7 ölkə vətəndaşının Amerikaya gəlişinə qadağa qoyuldu

ABŞ Ali Məhkəməsi prezident Donald Trampın miqrasiya barədə fərmanının qüvvəyə minməsi barədə qərar çıxarıb. Qərar fərmana qarşı qaldırılan iddialara baxılana qədər müvəqqəti olaraq qüvvədə qalacaq.

Trampın fərmanı İran, Liviya, Somali, Suriya, Çad və Yəmən vətəndaşlarının ABŞ-a gəlişinə qadağanı nəzərdə tutur. Digər fərmanla Tramp Şimali Koreya vətəndaşları və Venesuela memurlarının ABŞ-a girişinə qadağa qoyub. Beləliklə, Ali Məhkəmə yekun qərar verənə qədər D. Trampın fərmanı icra olunacaq. Qeyd edək ki, oktyabrın 17-də ABŞ-ın Havay ştatında federal hakim D. Trampın immiqrasiya rejiminin sərtləşdirilməsinə yönəlmiş fərmanının icrasına qadağa qoyub.

Məhkəmənin 9 hakimindən 7-si hökumət lehinə qərar verib. Federal məhkəmələrdə isə qadağaya qarşı qanuni prosedurlar davam edir. Qərarname daha öncə ayrımcı olduğu səbə-

bi ilə apelyasiya məhkəmələri tərəfindən rədd edilmiş, Ağ Ev isə iyun ayında qadağanın yenidən qüvvəyə minməsi üçün ABŞ Ali Məhkəməsinə ayrı-ayrılıqda iki dəfə müraciət etmişdi.

Tramp isə mövzu ilə bağlı aşağıdakıları deyib: "Ölkəyə giren insanların çoxunda pis niyyət olmaya bilər. Amma bəzilərinin məqsədi pisdir. Bu işi şansı öhdəsinə buraxa bilmərik". Yanvar ayında imzalanan qərarnameyə görə, Suriya, İraq, İran, Sudan, Somali, Liviya və Yəmən ABŞ-a gəlmək istəyənlərə bir ay Amerikan vizası verilməyib. Suriya vətəndaşlarının isə ölkəyə girişi müddətsiz dayandırılıb. Eyni qərarname ilə

Tramp ABŞ-ın qaçqın proqramını da 120 gün təxirə salıb.

Bundan başqa, Barak Obama dönəmində illik miqrant qəbul limiti olan 110 min nəfər də 50 minə endirilib.

Bu arada Amerika Birləşmiş Ştatları Birləşmiş Millətlər Təşkilatının Qlobal Miqrasiya Müqaviləsində iştirak etməyəcəyini bildirib.

Ötən il BMT Baş Assambleyasının 193 üzvü qaçqınlar və miqrantlar haqqında qeyri-icbari siyasi Nyu-York Bəyannaməsini yekdilliklə qəbul edib. Bu bəyannamə qaçqınların haqlarını müdafiə etmək, onların məskunlaşmasına yardım etmək və onların təhsil və iş yerlərinə çıxışı olduğunu təmin etmək məqsədi daşıyır.

Lakin ABŞ dövlət katibi Reks Tillerson açıqladığı bəyanatda bildirib ki, proqram Amerikanın immiqrasiya siyasətinə uyğun deyil.

ABŞ bu qərarını bazar ertəsi Meksikanın Puerto Vallarta şəhərində miqrasiya ilə bağlı keçiriləcək qlobal konfransdan bir neçə saat öncə açıqlayıb.

Konfransın məqsədi dünya boyu müxtəlif səbəblərə görə diğərin düşən 60 milyondan çox insanın vəziyyəti ilə əlaqədar humanitar strategiyaların müzakirə edilməsindən ibarətdir.

□ Sevinc TELMANQIZI

Hazırda Amerikada məhkəməsi gedən iş adamı Rza Zərrabın ifadələrindən sonra Türkiyə ilə bu ölkə arasında yaranan gərginlik davam edir. Qərbin Rza Zərrab üzərindən yaratdığı şou qarşılıqlı siyasət arenasını yerindən tərpədir. Gedən proseslərin AKP iqtidarı üçün ciddi başağrısı ola biləcəyi söylənilməklə yanaşı, əslində Qərbin 2019-cu ildə Türkiyədə keçiriləcək prezident seçkilərində Ərdoğan hakimiyyətini devirmək üçün indidən hərəkətə keçdiyi də deyilir.

Lakin ekspertlər Qərbin niyyətinin həyata keçmək şanslarının zəif olduğunu bildirirlər.

"Sivilizasiyalar və konfliktlər" Analitik Mərkəzinin rəhbəri Əhad Məmmədli hesab edir ki, Zərrab məsələsi AKP iqtidarı və Ərdoğanı daha da gücləndirəcək: "Türkiyə cəmiyyətində bir konsolidasiya görürük. MHP-nin ardınca Səadət Partiyası da Türkiyə iqtidarına dəstəyini bildirdi. Məsələ ABŞ-Türkiyə müstəvisində olduğu üçün xalq AK Partiya və onun lideri Ərdoğanın yanındadır. Artıq 2019-cu il üçün AK Partiya-MHP ittifaqı anonsu verilib. 2019-cu ilin prezident seçkilərində Ərdoğan gözləniləndən də çox səs alsın, təəccüblənməyərək. 90 il cəza gözlənilən Zərrabın bir gün içində müttəhimdən şahidə çevrilməsi təbii ki, məhkəmənin şousundan xəbər verir. Patriarxal-mühafizəkar türk insanını Amerikada keçirilən məhkəməyə inandırmaq mümkün deyil. Ona görə ABŞ-ın Türkiyə və şəxsən Ərdoğanı qarşı bu həmləsi də uğursuz olacaq. 2019-cu il daxil olmaqla, Türkiyə bütün həmlələri dəf edə bilsə, inkişafının yeni mərhələsinə çıxacaq. ABŞ kimi ölkələrin siyasəti çoxşaxəlidir. Düşünürəm ki, Amerika ilə Türkiyə arasında bütün körpülər yanıb. Sadəcə, amerikan xarici siyasətində indi an-

Ərdoğan Rza Zərrab olayından uduşla çıxacaq - rəylər

Ekspertlərə görə, baş verənlər AKP iqtidarını yeni çətinliklərlə üzləşdirsə də, hakimiyyət əngəlləri aşma biləcək

titürk ruzigarı əsir, amma hər an vəziyyət dəyişə bilər və dəyişməlidir də. ABŞ Türkiyə ilə müttəfiqdir və bu müttəfiqliyin qorunub saxlanması hər iki tərəf üçün vacibdir. Tramp Türkiyə ilə münasi-

bətlərin yenidən qurulmasını istəyir, lakin ona imkan vermirlər. Fikrimcə, ABŞ Türkiyə ilə münasi-bətlərin qorunub saxlanması istəyir. Lakin tam şəkildə bu ancaq o halda baş verəcək ki, Ağ Evdə

anlayacaqlar ki, Türkiyə artıq başqa Türkiyədir və daha heç nə əvvəlki kimi olmayacaq".

Siyasi ekspert Sahib Kerimli də bildirdi ki, son baş verən proseslər Ərdoğan iqtidarı üçün xoş

olmayan nəticələr verməyəcək: "Hesab edirəm ki, AKP iqtidarı prosesləri öz xeyrinə çevirə biləcək. Bir məsələni açıq deməliyə ki, Türkiyədə Ərdoğan rəis deyən milyonlar var. Türk insanı fərqindədir ki, dünyada beynəlxalq hüquq ölüb. Bəllidir ki, ABŞ prezidenti Tramp qara işlərə qarşır və bununla bağlı çoxsaylı faktlar var. Türk insanı onu da yaxşı anlayır ki, Rusiya kimi dövlətlə münasibətlərə ehtiyac var, bu, dövlət maraqları baxımından vacibdir. Regionda qeyri-adi proseslər baş verir. Bunların fonunda Türkiyədə müqavimət hissi, milli hiss güclənəcək. MHP lideri Dövlət Baxçalının Ərdoğan dəstəyində qara heç nə axtarmaq mümkün deyil. Çünki milli hisslərlə Ərdoğanı dəstək verir. Belə bir vaxtda milli hissələri güclü olan insanlar AKP iqtidarının ətrafında daha sıx birləşəcəklər. Ona görə bu proseslərin Türkiyədə hər hansı bir problemlərə yol açacağını düşünmürəm".

Politoloq Nəzakət Məmmədova Türkiyənin ən ağır dönəmə qədəm qoyduğunu düşünür: "2018-ci ilə AKP iqtidarı çox çətin

bir durumda ayaq basır. Belə davam edərsə, 2018-ci ilin Ərdoğan komandası üçün ağır keçəcəyi gözlənilir. Həm daxili, həm xarici siyasətdə Türkiyəni çətin dövr gözləyir. Xarici siyasət təhdidləri aydındır. Lakin artıq daxildə müxalifət partiyalarının fəallaşması vəziyyəti gərginləşdirə bilər. CHP ilə münasibətlər pisdır. Millətçilərin Baxçalının ətrafında olan hissəsi AKP ilə həmrəy olsalar da, Akşener başkanıdakı "lyi parti" ona qarşı güclü rəqib ola bilər. Eyni zamanda Bərzani referendumu, PYD/YPG, Suriyada və İraqda kürd dövləti məsələsinə Ərdoğanın mənfəi münasibəti onu kürd əhalinin də səsindən məhrum edəcək. Bəzi digər partiyalar da türk ordusunun aşığılanması məsələsinə ona başılıqlamaq fikrində deyillər. Ən böyük müttəfiq olan ABŞ artıq Türkiyə üçün ən azından AKP iqtidarı dövründə itirilmək üzrədir. Aşkar görünən odur ki, Amerika artıq AKP iqtidarı ilə işləmək istəmir. Odur ki, ya Ərdoğan geri çəkilməli, ya da 2019-cu il seçkilərində iqtidarı itirə bilər və ya ən yaxşı halda koalisiya hökuməti qurmaq məcburiyyətində qala bilər. Artıq Türkiyədəki bəzi iş adamları bizneslərini xaricə köçürürlər. Görünür, ABŞ-ın ciddi şəkildə AKP iqtidarına qarşı olan tutumunu dəyərləndirərək vəziyyətin gərginləşəcəyindən narahat olaraq bu cür tədbirlərə əl atırlar. Son referendumda əvvəlki seçkilərə nisbətən AKP-yə etimad göstərən seçicilərin sayı azalmış və ölkə əhalisinin təxminən yarısı Ərdoğanı dəstəkləmişdi. Son hadisələrdən sonra isə bu yarınnı qalıb-qalmamasını artıq bir o qədər də əminliklə söyləmək olmaz. Odur ki, 2018-ci il olduqca hələdici olacaq".

□ **Cavanşir ABBASLI**

Gürcüstanda və Azərbaycanda müalicə: keyfiyyət fərqi, yoxsa...

Gürcü həkim azərbaycanlı xəstələri ölkəsinə necə cəlb etdiyini dedi, azərbaycanlı həmkarı ona qarşı çıxdı...

Bu günlərdə internetdə Tiflis "New Hospitals" Klinikasının direktoru Nika Okriaşvilinin bir toplantıdakı çıxışının videosu yayılıb. Sözügedən çıxışında N.Okriaşvili marke-tingdən bəhs edən məqamda Azərbaycandan Gürcüstan müalicəyə gedən azərbaycanlı xəstələr barədə danışdı. O, bu işi necə biznesə çevirmələrini və bunun sistemini də anladıb.

Təbii ki, çıxışında bu durumla bağlı ironik yanaşma da nümayiş etdirib, aşığılıq tondan istifadə edib. Bununla belə, azərbaycanlı xəstələri necə, hansı üsulla öz klinikalarına cəlb etdiklərinin yollarından bəhs edib. N.Okriaşvili deyib ki, hər il Azərbaycandan 8 min adam onların klinikasında müalicə alır: "Bir saatlıq məsafədə Azərbaycanın Gəncə

şəhəri yerləşir. Kifayət qədər böyük şəhərdir. Orada 1 milyon nəfər yaşayır. O şəhərdən Azərbaycanın paytaxtına 5 saatlıq məsafə var, bizim şəhərə isə 1-1.5 saat. Azərbaycanda səhiyyə yox dərəcəsinədir. Onların çoxlu pulları var, qəşəng də xəstəxanalar tikilib. Amma real olaraq

bütün spektrə sahib deyillər. Bu istiqamətdə bizim marketinqimiz necədir? İldə Azərbaycandan 8 min xəstəm olur. Hamısı da nəğd ödənişdir. Buna necə nail olmaq olar? Gəncədə avtovağzal var, orda taksilər dayanır. Demək olar ki, bütün taksilər mənim işçilərimdir. Onların "New Hospi-

tals"la müqavilələri və şəxsi "Ce-ep"ləri var. Gürcüstan banklarından məş kartları da var. Gəncədə hər kəs bilir ki, orda belə taksilər var. Buna necə nail oluruq, o, başqa sualdır. Bütün taksisürücülərinin məşinləri böyükdür. Minimum 5 nəfər yerləşir orda. Onlara Tiflisə müalicəyə getmək istəyənlər yaxınlaşırlar. O regionda yaşayanlar Azərbaycan dilindən başqa heç bir dil bilmirlər. Həmin məqamda sürücü tək cə sürücü deyil, hər şeydir (gülüş qopur). Potensial xəstələr məşinə oturlar. 1.5 saat davam edən səfər zamanı həmin sürücü anamnez toplayır, sonra mənim xüsusi menecerimə zəng edir. Mənim onlar üçün ayrıca əməkdaşım var. Və onunla artıq tibbi dildə danışır. O, terminologiyayı bilir. Həqiqətən o terminologiyayı bilir. Mən onlara təlim keçməmişəm, onlar özləri necəse tarixən bunu öyrəniblər. Sürücü niyə zəng edir? Zəng edir ki, həmin o 5 nəfər sənişin gün ərzində bütün müayinələrdən keçə bilsinlər və həmin gün də evlərinə qayıtsınlar. Bunun üçün bizim çox mürekkəb sistemə inteqrasiya olunma lazımdır. Pasiyentin qeydiyyatı alınması və həkimin çağırılması lazımdır. Bunu menecerlə birlikdə sürücü edir (zalda gülüş

səsləri). Menecer hansısa işi axıra qədər görməyibse, sürücü artıq binada gəzir. Bütün həkimləri və assistentləri şəxsən tanıyır. Və sürücü şəxsən özü kuryer funksiyasını icra edir. Bax, bu, gerçək marketinqdir".

Bu hadisəyə ilk reaksiya verənlərdən biri pediatr Vaqif Qarayev oldu. V.Qarayev sosial şəbəkədəki statusunda gürcü həkimin səhiyyəyə haqqında alçaldığı və kinayəli fikirlər paylaşdığını yazıb: "Taksi sürücüləri avtovağzalda Azərbaycandan gələnlərdən anamnez toplayır və sonra kinlikamə gətirirlər" kimi deyim heç bir tənqidə dözmür... aşığılıqdır. Amma mən bunu gürcü yekəxanlığı kimi qəbul edəcəm. Əvvəla, onu deyim ki, gürcülərin özləri həm ödəniş, həm də peşəkərlik baxımından səhiyyələrdən tam da razı deyillər. Gürcüstan illərdi tibbi siğortaya keçsə də, əhali cüzi bir ödəniş də qarşılaya bilmir. Bizimkilər niyə ora meyl edir? Qiymətə görə. Vəssalam! Eyni emeliyyatlar və tibbi müdaxilələr bizdə Gürcüstanə nisbətən bahadır! Əhali də məcburdu ucuz olan yerlərə meyl eləsin! Bizdə praktik təbabətin müxtəlif sahələrində çalışan kifayət qədər peşəkər həkim var. Amma əlçatan deyillər! Əhali ödəniş edə bilmir! Ona görə çıxış yolu yene İcbari Tibbi Siğortadadır. Tətbiq olunsaydı və normal işləsə, bu cür təhqirəmiz fikirlər eşitməyəcəyik!"

Ümumiyyətlə, Gürcüstanda müalicənin daha ucuz qiymətə olması devalvasiyadan öncə idi.

Dollann qiymətinin artması ilə qonşu ölkədə müalicə də xəyala çevrilməkdədir. Gürcüstanda səhiyyə siğortası yerli vətəndaşlar üçün qüvvədə olduğundan, onlar bu prosesdən qazançı çıxır. Amma ekspertlər azərbaycanlı xəstələr üçün Gürcüstan səhiyyəsinin o qədər də uğurlu alternativ olmadığını qənaətindədir.

Bütövlükdə dünyanın hər yerində öz ölkəsindən kənardə tibbi müayinə və müalicəyə gedənlər var. Bu, bir tendensiya sayılır. Bir çox hallarda müəyyən fərqlər müqabilində hətta inkişaf etmiş ölkələrin də özlərindən başqa yere müalicəyə gedənlər var. Məsələn, Türkiyədə yaşayır, amma Almaniyə və ya Amerikada cərrahiyyə emeliyyatı olunur.

Ekspertlərə görə, Azərbaycan səhiyyəsinin ayrı-ayrı qolları artıq Qərb, Avropa səhiyyəsinə inteqrasiya edir. Xarici ölkələrdə oxumağa və ya ixtisasartırma kurslarına və ya təcürüb üçün xarici klinikalara gedən mütəxəssislər bir müddət sonra ölkəyə qayıdırlar. Amma bu günə qədər Gürcüstan səhiyyəsinə narahat qalanlar da az deyil. Yaxın ətrafımızda buna dair bir neçə nümunənin olması şübhələri artırmağa bəs edir. Bəzi hallarda yanlış müalicə, diaqnozun qeyri-dəqiq qoyulması xəstələrin qonşu ölkədən də nəümid qayıtmasına səbəb olub. Odur ki, qərar vermədən öncə stereotiplərə çox inanmamaq, təcürübələri dəridən gözəndə çirmək lazımdır.

□ **Səvinc TELMANQIZI**

Dönərxanalarda özbaşınalıq: ekspertlər həyəcan təbili çalır

"Mənşəyi bəlli olmayan ətlərdən istifadə edirlər, dönər və şaurmalar təhlükəli xəstəliklərin yayılma mənbəyidir"

Avropa Birliyi rəhbərliyi dönər və şaurma ətinə əlavə edilən fosfatdan istifadə olunmasını qadağan etmək niyyətindədir. Aparılan araşdırmalara görə, fosfatların istifadə olunması ürək-damar xəstəliklərinin yaranmasına səbəb olur. Bildirilir ki, həmin maddə ətin dadlı və sulu qalmasını saxlamaq üçün əlavə olunur.

Bes görəsən, ölkəmizdə fəaliyyət göstərən dönərxanalarda vəziyyət necədir? Dönərlərin hazırlanmasında bu kimi maddələrdən istifadə edirlərmi?

Bu suallara aydınlıq gətirmək üçün "Yeni Müsavat" qəzetinin müxbiri paytaxt Bakıda yerləşən dönərxanalara baş çəkib.

Dönərxanalarda daha çox insanların sıx olduğu yerlərdə, əsasən metro stansiyalarının ətrafında fəaliyyət göstərir. "Fast-food" yeməklərinin satışı üçün bu yerləri əlverişli məkan hesab etmək olar.

Dönərçilərlə söhbətimiz zamanı bəlli oldu ki, xaricdə dönər və şaurma ilə bağlı yayılan xəbərlər qısa zamanda onların da qulağına çatıb. Adının çəkilməsini istəməyən dönərçi fosfatdan nəinki istifadə, adını belə ilk dəfə eşitdiyini bildirdi: "Fosfat nə olan bir şeydir bilmirəm. Mən eşitmişdim ki, Çində ətə hansısa kimyəvi maddə qatırlar, ətin çəkisini artırır. İllədir ki, dönərçi işləyirəm. Dönəri daha da dadlı etmək üçün istifadə etdiyim duz, istiot, soğan və mayonezdür. Bunun üçün əlavə nəyə ehtiyac yoxdur. Kim istəyər millətini məhv etsin. Düşünürəm ki, bu işlə məşğul

olanlar cinayət məsuliyyətinə cəlb olunmalıdır".

Digər bir satıcı isə ətin ləzzətli qalması üçün dönərə əlavə ədvalar vurduğunu bildirdi: "Bir çox dönərxanalarda ətin təzə qalması üçün çörəkotundan istifadə edirlər. Bu ədvalın insan orqanizmi üçün heç bir mənfi təsiri yoxdur. Dönər əti şişə vurulmuş bir neçə saat dincəlməyə qoyulur. Çörəkotu həmin zaman əti tərəvəzli saxlayır. Bu ədvaya hər mətbəxdə rast gəlməyə olar. Bir dönərin hazırlanmasında mayonez, pomidor, xiyar və sairələr istifadə edirik. Şükür, Azərbaycanda ət tapmaq çətin deyil. Pis də qazanmırıq. Niyə qazancımıza haram qataq? Bu o ölkələrə aiddir ki, orada ətin qiyməti çox bahadır və yaxud ət dadlıdır. Bu cür kimyəvi dadlandırıcı maddələrdən istifadə edib, gəlirlərini artırmaq istəyirlər".

Ərazidə olduğumuz zaman dönərxanalarda gigiyena və uyğunluq sertifikatını görmək istədik. "Neftçilər" metro stansiyası ətrafında fəaliyyət göstərən dönərxanalarda demək olar ki, nə təmizlik, nə də ətin keyfiyyətini təsdiq edən uyğunluq sertifikatını təqdim edən olmadı. Öyrəndik ki, dö-

nər üçün gətirilən ətlər mənşəyi bəlli olmayan yerlərdən və müxtəlif qəssabxanalardan alınır.

Ətlə yanaşı, satışı qadağan olunan toyuq dönəri də var. Xatırladaq ki, iki il öncə toyuq dönərinin satışına qadağası ilə bağlı xəbərdarlıq edilib. Hətta buna görə Türkiyədən toyuq idxalına da qadağa qoyulmuşdu. Toyuq dönərinin satışının qadağası ilə bağlı gigiyena və epidemiologiya mərkəzlərinə göstəriş də verilib.

Maraqlıdır ki, bu qadağaya əməl etməyənlər çox kiçik bir məbləğdə cərimə ödəyərək məsuliyyətdən yayına bilirlər. Halbuki minlərlə insanın sağlamlığını təhlükə altında qoyurlar. Cəriməyə gəlməyə isə fiziki şəxslər üçün 50 manatdan 100 manata qədər, vəzifəli şəxslər üçün 100 manatdan 200 manata qədər, hüquqi şəxslər üçün isə 200 manatdan 400 manata qədər cərimə nəzərdə tutulub.

Araşdırmamız zamanı bəlli oldu ki, dönərxanalara nəzarət edən qurumlar bütün bunları nəzərətsiz qoyub, demək olar ki, bu sahədə özbaşınalıqdır. Dönərçilərlə söhbətimiz zamanı aydın oldu ki, sonuncu dəfə dönərxanalara nə zaman baxış keçirildiyini belə xatırlamırlar.

Yalnız ildə bir dəfə aidiyyəti qurumlar tərəfindən sertifikat verildiyini bildirdilər: "Biz işçiyik, bu məsələləri müdiriyyət həll edir. Əti tanıdığımız qəssabxanalardan alırıq. Yoxlama və digər məsələləri də özümüz həll edirik. Səhv etməyərək hər il bizə sertifikat verirlər".

Qeyd edək ki, istər təmizlik, istərsə də ətin keyfiyyəti ilə bağlı sənədlər obyektin görünən hissəsindən asılmalı və maksimum istehlakçının gözü önündə olmalıdır.

Təəssüf ki, baş çəkdiyimiz obyektlərin heç birində bu halda rastlaşmadıq.

Məsələ ilə bağlı Azad İstehlakçılar Birliyinin sədri Eytəb Hüseynovla əlaqə saxladığımız.

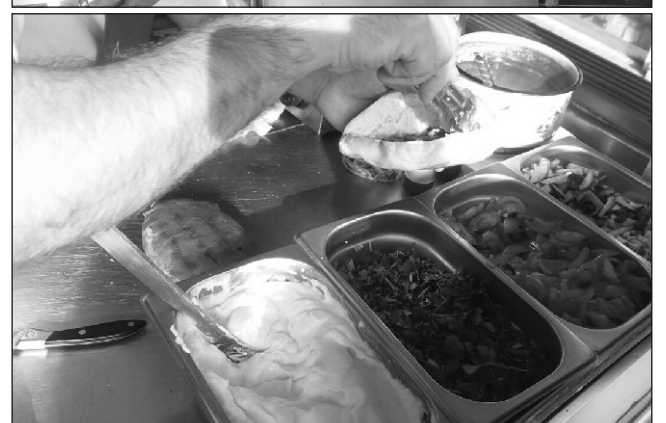
E.Hüseynov ölkədə fəaliyyət göstərən dönərxanalarda satılan qidaların insan həyatı üçün təhlükəli olduğunu və bu sahənin nəzarətsiz qaldığını vurğuladı: "İstehlakçı hüquqlarının qorunmasına

xidmət edən dövlət orqanları demək olar ki, 2 ildən artıqdır ki, tam fəaliyyətsizdir. Biznes strukturları üçün toxunulmazlıq şəraiti yaradılıb. Belə bir halda təbii ki, insanların həyatı üçün təhlükəli olan maddələrin qida məhsullarına qarışdırılması aktualdır. Təsədüfi deyil ki, bu ilin fevral ayında ölkə prezidentinin sərəncamı ilə Qida Təhlükəsizliyi Agentliyi yaradılması kimi məsələ ortaya qoyuldu. Bütün bunlar göstərir ki, bu sahədə problemlər var. Lakin biz nə şaurmada, nə də dönərxanalarda müstəqil ekspertizalar aparmamışıq. Lakin bu qidalar təhlükəli olaraq Azad İstehlakçılar Birliyinin diqqətindədir və onların antireklamını aparırıq".

E.Hüseynov 95 faiz dönərxanalarda standartlara uyğun fəaliyyət göstərmədiyini bildirdi: "Bizim monitorinqlər göstərdi ki, 95 faiz dönərxanalarda standartlara uyğun hazırlanmış yerlərdən xammal alınır. Hamı öz istədiyi formada fəaliyyət göstərir. Mənşəyi bəlli olmayan ətlərdən istifadə edir. Bir sözlə, dönərxanalarda və şaurmalar təhlükəli xəstəliklərin yayılma mənbəyidir.

Belə ki, dönər ətinin alt qatlarında - mərkəzində olan bişməmiş plazma qovrulmuş ətə qarışır və bu yolla heyvanlarda olan xəstəliklərin insanlara keçmə riski yaranır. Bundan əlavə, ehtimal olunur ki, ətə müxtəlif qarışıqlar da əlavə oluna bilər. Baxmayaraq ki, Standartlaşdırma, Metrologiya və Patent üzrə Dövlət Komitəsi dönərlərin standartını hazırladı. Dönərləri təzə ətdən hazırlayıb, şişə taxıb, sellofanlara büküb, dondurub, öz avtomobilləri ilə dönərxanalara verirdi. Ümumiyyətlə, gigiyenik sertifikat hər yerdə olmalıdır. Bu sertifikat heç də malların təhlükəsizliyini təmin etmir. Çünki sertifikat aya və yaxud ilə verilir. Müəssisələrə 6 aylıq sertifikat verirlər ki, nə istəyirsən et. Bu isə anormal bir haldır. Lakin hər dəfə dönərxanalara gətirilən ətlər yoxlanılmıdır və icazə verilməlidir. Dönəri hazırlayan müəssisə olmalıdır və oradan hazır vəziyyətdə gətirilməlidir. Bir sözlə, bu sahəyə nəzarət yox səviyyəsindədir".

Mağrur MƏRD
Fotolar müəllifindir

Elan

Abdullayev Validə İsrail qızının adına olan Nizami rayon B.Nuriyev 57 mənzil b 1 ünvanının kupçası itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Kişilər!!! Diqqət!!! Axırncı şans!!!

Əgər sizə Azərbaycanda, xaricdə kömək edə bilməyiblərsə, onda Dr. Vaiz Səmədov sizə kömək edə bilər

- * Cinsi zəiflik
- * Cinsi marağın azalması
- * Vaxtından tez toxum ifrazatı
- * Toy gecəsinin uğursuzluqları
- * Prostatitlər (vəzin böyüməsi)
- * Prostat vəzinin düyünlü adenomasi
- * Sonsuzluq
- * Sidik aktların pozulmaları
- * Gərginlik, yuxusuzluq, yaddaşın pozulması və digər kişilərin şikayətləri.

Oğlan uşaqlarında və yeniyetmələrdə

- * Enurez,
- * Saçların tökülməsi,
- * Sızanaqlar,
- * Cinsi orqanların inkişafdan geri qalması (8-10 yaşından sonra).

Doktor V.Səmədova saat 11:00-dan sonra, (050) 213-88-05 nömrəsi ilə əlaqə saxlamaq olar.

Həkimin TV çıxışlarını youtube.com və facebook.com-da izləyə bilərsiniz.

Milli Məclisin dekabrın 1-də keçirilən iclasında "Tütün məmulatlarının istifadəsinin məhdudlaşdırılması haqqında" qanun layihəsi üçüncü oxunuşda müzakirəyə çıxarılarq, qəbul edildi.

tutdular. Qanun layihəsinin nə zaman qəbul edildiyini, hansı ərazilərdə tütün məmulatlarının istifadəsinin qadağan olunması barədə məlumatlar istədilər. Bildirdilər ki, onlara heç kim bu barədə heç nə deməyib. Ona görə də indiyə qədər kafedə qəlyan və ya siqaret çəkmək üçün xüsusi yer də ayırmayıblar. Söylə-

zirmədə yerləşən kafelərin bir çoxunda siqaret çəkənlər və çəkməyənlər üçün olmaqla, iki zal da yaradılıb. Siqaret çəkilən yerlərə xüsusi havalandırma sistemi də quraşdırılıb ki, digər yerlərə qoxu yayılmasın. Ancaq elə həmin küçədə yerləşən pubların bir çoxunda isə siqaret çəkilməsi üçün ayrıca otaq

rafa yayılırdı. Orada hansısa otaqdan, xüsusi yerdən danışmağa dəyməz...

Şəhərin mərkəzindən uzaqlaşdıqca, metronun "Qara Qarayev" stansiyasının yaxınlığında ard-arda yerləşən kafelərdə və qəlyanxanalarda da olduq. Buradakı kafelərin də əksəriyyətində xüsusi yer, ayrıca zal

Yeni il öncəsi marketlərdə alıcı izdihamının səbəbi-bahalaşma gözləntisi
Natiq Cəfərli: "Hər il bayramqabağı yüksələn qiymətlər bayramdan sonra da davam edir"

Bu gün marketlərə və bazarlara baş çəksək alıcıların əvvəlki günlərə nisbətən daha çox olduğunu görürük. Sanki qıtlıq yaşanacaq kimi insanlar artıq indidən alış-veriş edir, xarab olmayan ərzaq məhsullarından daha çox alırlar. Ümumiyyətlə, hər ilin sonunda, yəni Yeni il ərəfəsində bu mənzərənin şahidi oluruq. Ekspertlər bunun bir neçə səbəbi olduğunu deyirlər.

Birincisi, bayrama bir həftə qalmış ərzaq məhsullarının indiki qiymətlərdən dəfələrlə baha olacağı ilə bağlı insanların təşvişə düşməsi ilə əlaqələndirirlər. Digər tərəfdən isə bunun psixoloji bir faktor olduğunu bildirlər. Belə ki, ilin sonunda insanlarda gələn ilə bir inamsızlıq sindromu formalaşır. Buna görə də düşünürlər ki, nə qədər çox ərzaq alsalar, bir o qədər də rahat olacaqlar. Elə bir neçə marketdə söhbətəşdiyimiz alıcıların sözləri də bu fikri təsdiqləmiş oldu. Alıcıların bəziləri bayramqabağı qiymətlərin bahalaşacağını bildiyi üçün Yeni il sūfresini üçün lazım olacaq ərzaqları indidən aldıqları deyirdi. Bir qisim alıcı isə hətta Yeni il sūfresinə lazım olmayacaq makaron, vermiş kimi digər ərzaq məhsullarını da aldıqları, çünki bunların qiyməti qalxarsa, yaz qədər düşməyəcəyini bildirdilər. Alıcılar Yeni ilin bayram yox, bahalıq gətirdiyini deyirdilər. Saticılar da son vaxtlar alıcılıq qabiliyyətinin yüksəldiyini deyirdi.

Maraqlıdır, birdən-birə bazar və marketlərdə alıcıların artma səbəbi onların gələn ilə inamsızlığı ilə bağlıdır?

İqtisadçı ekspert Natiq Cəfərli bildirdi ki, bayramqabağı yüksələn qiymətlər bayramdan sonra da davam edir: "Azərbaycanda çox pis bir ənənə var ki, bayrama yaxınlaşdıqca qiymətlərdə daha kəskin artma müşahidə olunur. İstər Yeni il, istər Novruz bayramı öncəsi, bu həmişə belə olub. Yeni il, Novruz sūfresinə aid olan, ümumiyyətlə, ərzaq məhsulları tələbatının artması nəticəsində qiymətlərdə həmişə ciddi artım müşahidə olunur. İndi çox güman əhali artıq bu ənənəyə öyrəşib və daha tez bazarlıq edərək, istənilən xarab olmayan məhsulların və yaxud da bayram sūfresində istifadə olunacaq ərzaq məhsullarının indidən alınıb saxlanılmasına çalışır ki, bayramqabağı daha da bahalaşma qorxusu yaşamasınlar. İkinci səbəb isə odur ki, hər il bayramqabağı yüksələn qiymətlər bayramdan sonra da davam edir. Yeni bahalaşan ərzaq məhsulları Yeni ildən etibarən ya daha da yüksəlir, ya da yüksəldikdən sonra aşağı düşür. Bu nöqtəyi-nəzərdən ən azından mart, aprel ayına qədər bu davam edir. Sonradan yerli məhsullar çıxandan sonra müəyyən dərəcədə qiymətlərdə bir dəyişiklik hiss olunmağa başlayır. Ən azından kənd təsərrüfatı məhsullarında müəyyən qiymət dəyişiklikləri olur. Yeni mövsümlə əlaqədar olaraq ucuzlaşma baş verir. Azərbaycan vətəndaşı hər sahədə pragmatik düşündür. Bu pragmatiklikdən irəli gəlir ki, ən azından aprel may aylarına qədər qiymətlərdə bahalaşma olma ehtimalının daha yüksək olduğunu nəzərə alaraq indidən bacardıqları qədər ala biləcəklərini alır, hazırlıqlarını görməyə başlayırlar. İllərdir bu belə davam edir. Düşünürəm ki, buna öyrəşən vətəndaş da artıq o davranış qaydalarını bu şəraitə uyğunlaşdırıb. Yeni ilə bir həftə və ya bir neçə gün qalmış bazarlarda monitorinq aparsaq görəyik ki, ərzaq məhsulları bugünkü, qiymətlərdən bahadır".

□ Günel MANAFLI

Kafe-restoranlar siqaret və qəlyan qadağasından xəbərsizdir

Qanun qüvvəyə mindikdən sonra müştərilərlə yanaşı obyekt sahibləri də cəzalandırılacaq

Bildirilib ki, ikinci oxunuşdan fərqli olaraq, qanun layihəsinin 1-ci və 10-cu maddələrinə edilən əlavəyə görə, tütün məmulatlarından (siqaret) sulu qəlyan və elektron siqaretdən istifadəyə, eyni zamanda xüsusi ayrılmış yerlər istisna olmaqla, motel, hostel, habelə fiziki şəxslərin gecələməsi və ən azı 24 saat ərzində qala biləcəkləri digər yerləşdirmə obyektlərində də icazə verilməyəcək.

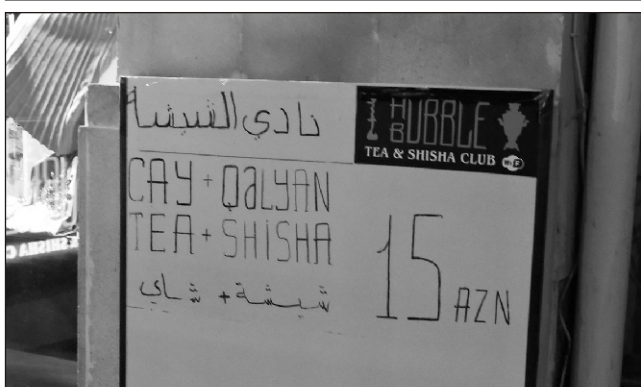
Digər yeniliyə əsasən, tütün məmulatlarından (siqaret), qəlyandan və elektron siqaretdən istifadənin qadağan edildiyi yerlərdə bunlardan istifadə edənlər üçün xüsusi yerlərin ayrılması ilə bağlı tələb aradan qaldırılır. Üçüncü oxunuşda idarə, təşkilat, müəssisə və işə obyektlərində xüsusi yerlərin yaradılması üçün qoyulan tələb də ləğv olunur. Yeni onlar istəsələr, yarada bilərlər, istəməsələr, yox. Bu, artıq onların qarşısında şərt kimi qoyulmayacaq. Bu düzəlişə səbəb bir sıra obyektlərdə tütündən istifadə üçün xüsusi yerlərin yaradılmasına şəraitin olmamağıdır.

Qanun layihəsinə əsasən, yuxarıdan da görüldüyü kimi, bir sıra yerlərdə siqaret, sulu və elektron qəlyanın istifadəsi qadağandır. Onlar arasında açıq məkanlar və xüsusi ayrılmış qapalı yerlər istisna olmaqla restoranlar, kafelər, barlar, ictimai-iaşə obyektləri də var. Hansı ki, bu gün paytaxt ərazisində əksər restoranlarda, kafelərdə insanlar rahat şəkildə siqaret çəkirlər. Hətta qış aylarında bəzi kafelərə tüstü elindən girmək də mümkün olmur.

Yeni qəbul olunan qanun prezidentin təsdiqindən sonra qüvvəyə minəcək. Bunun yaxın vaxtlarda baş tutacağı gözlənilir.

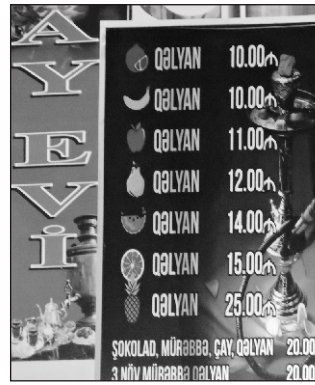
Bəs kafe və restoranlar bu qanunun tələbinə hazırlaşmalı?

Suala cavab axtarmaq üçün "Yeni Müsavat"ın əməkdaşı olaraq şəhərin bir çox yerlərində olan kafelərə, barlara, restoranlara yollandıq. İlk olaraq ele paytaxtın mərkəzinə - Nizami küçəsində olan kafelərə yol aldığımız ilk kafedə ümumi yerdə qəlyan çəkildiyinin şahidi olduq. Kafenin idarəçisi ilə görüşümüz zamanı öyrəndik ki, onlar qəbul edilən qanun layihəsindən xəbərsizdirlər. Ona görə də biz onlara sual vermiş, onlar bizi sual atəşinə

dilər ki, elə sabahdan bununla bağlı işə başlayacaqlar. Nizami küçəsində binaların altında bir neçə kafe fəaliyyət göstərir. Xüsusilə də ərəblərin Bakıya turist kimi axınından sonra bu məkanlarda bir növ "ərəbləşmə" siyasəti aparılır. Ərəb musiqiləri səsləndirilir, menyuda ərəb dilində bölmə yaradılır və nəhayət, qəlyan da təşkil olunur. Ona görə də artıq

mövcud deyil. Necə deyərlər, bir çox publardan külqabı iyi gəlir. Çünki hərə bir növ siqaret çəkir və bunların da hamısının tüstüsü qapalı məkana dolur. Olduğumuz bir neçə publarda da bildirildi ki, onlar yeni qanundan xəbərdardırlar. Ancaq hələ ki bir söz deyən olmadığı üçün əvvəlki qaydada fəaliyyətlərini davam etdirirlər. Mərkəzdəki qəlyanxanalarda qoxusu isə et-

anlayışı yoxdur. Hər kəs rahat formada siqaretini yandırır çəkirdi. Kafeni işlədənlər isə bildirdilər ki, heç bir qanun, qərardan məlumatlı deyillər. Daha onları məlumatlandırmaqla vaxt itirməyib, bir neçə restorana (toyxana) da baş çəkdik. Orada isə idarəçilər bildirdilər ki, toy zalında çox adam siqaret çəkmir. Əksəriyyət çölə və ya foyeyə çıxaraq, orada siqaret çəkirlər. Bildirildi ki, bundan sonra zalda siqaret çəkilməsinə daha ciddi nəzarət edəcəklər.

Ümumilikdə görüldüyü kimi, hələ kafe, bar işlədənlər yeni qanun layihəsindən xəbərdar deyillər.

Bəs belə bir şəraitdə qanun layihəsi təsdiqləndikdən sonra tətbiqi necə həyata keçiriləcək?

Mövzu ilə bağlı "Yeni Müsavat" a danışan hüquqşünas Fərhad Mehdiyev bildirib ki, İnzibati Xətalər Məcəlləsinə maddə əlavə olunmalıdır:

"Həmin maddəyə uyğun olaraq restoran və kafe sahiblərinə onların balanslarındakı obyektlərə görə cəza verəcək. Moskvada da kafelərdə siqaret çəkmək qadağandır. Əgər müştəri kafedə siqaret çəkirsə, 40 dollar onun özü, 400 dollara yaxın məbləğdə isə kafe sahibi cərimələnir. Burada bir şərt də var. Əgər kafe sahibi qadağa barədə lövhə vurubsa, o zaman yalnız müştəri cərimələnir. Bunu kim yoxlayacaq bizdə? Hər halda, yəqin ki, hüquq-mühafizə orqanları əməkdaşları yoxlayacaq. Sahibkarlar da yəqin ki, hansısa yolla ortaqlığa gələcəklər. Yaxud da kafenin içərisində müəyyən bir arakəsmə yaradılıb, siqaret çəkilməsi üçün yer ayrılacaq. Üstü açıq kafelərdə isə ikinci mərtəbəni siqaret və ya qəlyan üçün ayıra bilərlər. Hər halda, prosesin necə cərəyan edəcəyini zaman göstərəcək".

□ Əli RAİS

MÜSAVAT

Son səhifə

N 255 (6869) 6 dekabr 2017

“Ayağımı kəsin” - deyib yalvardı

Hannah Moore adlı gənc qız dırnaq batmasına görə cəhənnəm kimi 3 il keçirəndən sonra ayağını kəsdirmək üçün 5 min paund ödəyib. “Daily Mail”-in xəbərinə görə, 19 yaşlı qız batmış qırnağı əməliyyatla götürüləndən sonra dayanılmaz ağrılar çəkib. Hər hansı bir infeksiya əlaməti olmasa da, ayağına ən kiçik toxunuşda göz yaşlarına boğulurdu. Həkimlər gənc qıza olduqca nadir görülən kompleks bölgə ağrı sindromu diaqnozu qoyub. Bəsit bir əməliyyat bu xəstəliyi gücləndirə bilər. Xəstəlik 19 yaşındakı qızın ayağının qaralılıb qabıqlanmasına səbəb olub. Daha sonra isə ayağının ortasında bir deşik yaranıb. İllərlə davam edən faydasız müalicə üsullarından sonra həkimlər məsləhət görməsə də, Hannah ayağının kəsilməsini istəyib. Həkimlər ona bildirdi ki, ağrılar ayağının digər hissələrində davam edə bilər. Amma o, bu acını çəkməyə davam etməkdənsə riskə girməyi tərcih etdi. Hannah verdiyi açıqlamada bildirdi ki, bu, həyatında verdiyi ən düzgün qərar olub: “Bundan daha çox xoşbəxt ola bilməzdim. Ötən 3 il kabus kimi idi. Ayağıma hətta odeyal da dəysə, göz yaşlarına boğulurdum”.

Gecə 3-də kafeyə girdi, özünə yemək hazırladı

Amerikada fast-food həvəskarı olan Aleks Bouen adlı şəxs ona kiminsə xidmətini gözləmədən özü özünə qulluq edib. Yerli restoranın mətbəxində çəkdiyi şəkilləri isə facebook səhifəsində yerləşdirib.

36 yaşlı kişi Cənubi Karolina ştatında yerləşən Pelion şəhərindəki fast-food restoranına gecə saat 3-də gəlib. Amma restoranın yeganə işçisi stollardan birində yuxuya dalmışdı. Bu zaman Bouen özü öz yeməyini hazırlayıb. O, özünə ikiqat texas üsulu çizsteyk hazırlayıb və ona normadan da artıq duzlu xiyar əlavə edib. Həmin kafedən çəkilən şəkillər isə sosial şəbəkədə ciddi müzakirə və etirazlara səbəb olub. İnsanlar hər yoldan ötən kafenin mətbəxinə girə bilməsi

ehtimalından narahat olublar. Onlar bunu öz sağlamlıqlarına qarşı təhlükə hesab ediblər.

Evlilik insanı kökəldir

“The Times” qəzeti Glasgow Universitetinin müəhazirəçisi Catherine Hankyə istinadən yazır ki, təzə evlənənlər evliliyin birinci ilində 2-3 kilo artıq çəki yığırlar. Onun sözlərinə görə, bəzi cütlüklər bu çəkini 3-4 aya da yığa bilərlər. Alimin fikrincə, bu ona görə baş verir ki, yemək saatları birgə yaşayışın mərkəzi hadisəsinə çevrilir.

“Bu çox böyük mədəniyyət məsələsidir”. Bunu həmin alim deyib. Sitat: “Birgə yaşamağa başlayan ər-arvad doğrudan da çəkiliyinə nəzarət etməlidir. Piylənmək yaxşı bir şey deyil və nəticədə münasibətləri də korlaya bilər”.

Ekspertlərin fikrincə, söhbət heç də tək rəsmi nikahdan getmir, sadəcə olaraq, birgə yaşayan sevgi-

lilərdə də kökəlmə prosesi təkən almış olur.

2014-cü ildə internet əzəçiliyi saytı UKMedix-in apardığı bir araşdırma göstərib ki, birgə yaşayış zamanı kökəlməyə daha çox qadınlar məruz qalırlar. Bu araşdırma görə qadınların 43 faizi birgə yaşayışın ilk ilində kökəlir.

Məsələ burasındadır ki, bir-birilərinə sahib olmuş cütlər arxayınlaşır və rahat olurlar. Bundan sonra onların öz estetik standartlarını gözləmələrinə o qədər də ehtiyac qalmır.

Ekspertlər bildirirlər ki, adamlar, adətən, əks cinsin nümayəndəsini cəlb etmək üçün öz çəkiliyinə və zahir görünüşlərinə nəzarət edirlər. Elə ki, istediklərinə nail olurlar, estetik yaddan çıxır.

Bir sıra başqa elmi-tədqiqat işləri isə göstərir ki, boşanma və ya ayrılma, əksinə, cütlərin çəki itirməsinə səbəb olur.

QOÇ - Qidana za fikir verin. Astroloji göstəricilər maliyyə durumunuzun yaxşılaşacağını bəyan edir. Münasibətlər zəminində isə vəziyyət bir qədər gərginləşə bilər. Mübahisədən yayının.

BUĞA - Maraqlı sövdələşmələr aparmaq üçün kifayət qədər məhsuldar gündür. Qarşı tərəf sizin bütün təkliflərinizə müsbət rəy bildirəcək. Amma gərək loqvalıqdan uzaq olasınız.

ƏKİZLƏR - Yaxşı olar ki, əsas vaxtınızı fəaliyyətə yönəldəsiniz. Çünki digər sahələrdə xoşagəlməz hadisələr mümkündür. Pulla bağlı bütün planlarınızı təxirə salın. Uzaq yola çıxmayın.

XƏRÇƏNG - Dünəndən mənfəət enerjili Ay bürcünüzdə olsa da, bunun nəzərdə tutduğunuz işlərin həyata keçməsinə maneçiliyi olmayacaq. Əksinə, bütün planlarınız realığa yaxınlaşacaq.

ŞİR - Təxminən saat 16-ya qədər gərgin situasiyalarla üzləşə bilərsiniz. Odur ki, oturmaq-durduğunuz adamların kimliyini götür-qoy edin. Etibar etmədiyiniz kəslərə mühüm sirlərinizi verməyin.

QIZ - Həddindən ziyadə yorğun bir gün yaşamaq olacaqsınız. Üzərinizə düşən vəzifələrin məsuliyyətini dərk etməyə çalışın. Həmkarlarınızla yerli-yersiz mübahisəyə girişməyin.

TƏRƏZİ - Nəhayət ki, neçə gündən bəri davam edən üzüntülü anlarınız arxada qalacaq. Təxminən saat 11-dən etibarən şəxsi işlərinizdə böyük dönüş baş qaldıracaq. Çətinlikdən qorxmayın.

ƏQRƏB - Sevidirici hadisələr yolunuzu gözləyir. Ola bilsin ki, ağılınıza gətirmədiyiniz istiqamətdən işgüzar təkliflər də alarsınız. Vaxtınız olsa, müqəddəs yerlərə mütləq baş çəkin.

OXATAN - Ünsiyyətdə olduğunuz hər bir kəslə, ələlxüsus da doğmalarınızla mehriban davranın. Nəzərə alın ki, qarşılıqlı hörmət sizə səmərə verə bilər. Qaranlıq havada daha çox evdə olun.

OĞLAQ - İxtiyarınızda olan bu təqvimdən qeyri-adi heç nə gözləməyin. Necə deyərlər, başınızı aşağı salıb adi işlərlə məşğul olun. Hər dedi-qoduya ciddi yanaşmayın. Soyudandan görünün!

SUTÖKƏN - Bir qədər problemlə gün hesab etmək olar. Çünki bir tərəfdən səhhətinizdə çətinliklər, digər tərəfdən pulsuzluq ovqatınızı korlaya bilər. Heç olmasa münasibətləri tənzimləyin.

BALİQLAR - İş üslubunda dönüş yaratmaq üçün şanslarınız artacaq. Bunun üçün ilk növbədə ədalət prinsiplərinə riayət etməyiniz tələb olunur. Özünüzdə həmkarlarınızdan daha üstün tutmayın.

Unutmayın, Tanrı ulduzlardan daha yüksəkdə durur!

Qadın oğurluq etdi, youtube sayəsində yaxalandı

Amerikalı qadın Hannah Sabatanın çox qəribə həbs hekayəsi var. Öncə maşın oğurlayıb, ardınca isə bankdan 6 min dollar oğurlayıb. Amma gənc qadın youtube-yə yüklədiyi video ilə polisi dolayanda dərhal yaxasını ələ verib. Halbuki o, oğurluqdan dərhal sonra gizləndiyi üçün polisler onu tapa bilmirdi. Maraqlıdır ki, gənc qadın videoda danışır. Amma kağıza yazdığı “Mən bir maşın oğurladım və bank soydum. Tam 6256 dollarım var. Bu, mənim həyatımın ən yaxşı günüdür. İndi çilgincasına alış-veriş edəcəm” cümləsi ilə soyğunun etiraf edib. Videonun yayımlanmasından qısa müddət sonra polis gənc qızı yaxalayıb. Sözügedən videolar isə dəlil olaraq onun əleyhinə istifadə olunub.

Then I stole a car!

Səhifəni hazırladı: SELCAN

Təsisçi: Rəuf ARİFOĞLU
Baş redaktorun birinci müavini:
Azər AYGAN

e-mail adres: yenimusavat@mail.ru

“Yeni Musavat”ın kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnib, “Azərbaycan” nəşriyyatında çap edilib. Əlyazmalar geri qaytarılmır. Müəlliflərlə redaksiyanın mövqeyi uyğun gəlməyə bilər.

Ünvan: Bakı şəhəri,
R.Rüstəmov küçəsi
2528-ci məhəllə ev 44/d
Tel: 520 01 23 (24, 25, 26, 27, 28)

Redaktor:
Elsad MƏMMƏDLİ

Lisensiya N: B 114
SAYI: 5.100